

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేది, జనన కాల భుజియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ కాలము, ప్రస్తుతపు కాలము, మాకు ఉత్తరము వ్రాయుటకు యునుగాని, ఈముఖ్యము నేదియో యొకటి మాకు పంపియ్యవలెను. జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగణము, భవనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళాసౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంఖ్యలు కాఖిలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపవలెను. ఈ వ్రాసినసంఖ్యలు పరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అఖిలజీవము, జన్మకాలపు ప్రతిసంఖ్య ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశాఫలములు గల పూర్ణ

జాతకము, కాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపవలెను. పూర్ణ జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూర్ణజాతకము వ్రాయించు కొనుపారు రు 2 లు, అద్యున్న ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపుగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపవలెను.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జన్మకాలపు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు విశదముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అగును. వీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మకాలము గాని, మాకు పంపించాలి.

జాతకమార్తాండము

రెండవభాగము ఇది 300 వేదాలు

ఇందు లగ్న స్థూలము, గ్రహస్థూలము, భాగస్థూలము, మధ్యస్థూలము, పాదకర్తవ్య, అష్టకర్తవ్య, తాత్పర్యసూత్రముగా నుమాది 0.00 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను వ్యాసభక్త కొరఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంఖ్యలతో మిక్కిలి సులభమైన అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంఖ్యలు పూర్తిగా తెలియును.

ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపగు చేయుదుము ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరణములు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపవలెను. దీనివలన సోమ్యఖర్చులు గాక రూ॥ 2-0-0 లు

అలభ్యమైనవో ప్రతులు దొరకవు.

3512) ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, (గోదావరిజిల్లా.)

వలెలు కంపెనీవారి ప్రత్యేకపు బొమ్మలు

ఈ క్రింద వలెలుపడిన బొమ్మలు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్రపరిశోధనాసారము యేర్పరచబడినది. మా బొమ్మల తయారుచేయు కాలలో వలెలు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్రప్రకారము, భూ తత్వముగూడ గూడ పరిశీలయబడును. అచట వి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలుది తయారుగును. కావున యీ బొమ్మలు పారిశుద్ధ్యతయున్న, సమ్యక్మున్న యేమాత్రమును అనుమానింప వచ్చురలేదు.

డాక్టరు యూనస్ సిరపు

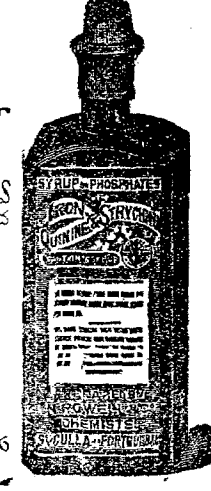
సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేటిక్ కాంపౌండు క్విన్లెను యెట్స్ప్రిక్వియా ఈసిరపు డాక్టరు యూనస్సప్తతి ననుసరించి విరసఫాస్ఫేటులు, క్వినా, స్ప్రిక్వియా యియ్యియేజీసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది. ఈ బొమ్మలు అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక బేహాభాగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యవధుము. నెల నెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం నైజా బుడ్డి రు 1-4-0 చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్స్ ఫ్యాక్టరీ

ఇది ఐరక, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు శుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిషుగాన చెప్పిన పాల్ ప్రకారము తయారుకాబడినది. ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషధము. రుచిచానుండును. మంచిక వృద్ధిగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును. పెద్దనైజా బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్ననైజా 10 అణాలు.

వలెలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా ముందులను వివరించుచు వ్రాయును. (3421)

N. POWELL & Co. Manufacturing Chemists, Bombay.

అగ్రతలహాము

రు 116 లు బహుమానము

(213)

క్షయ, దగ్గు, ఒకరుపు, ఉబ్బునము, మొదలగు వైషమ్యములకు ఈ బొమ్మలు అమోఘముగా పనిచేయును. నెల రోజులకు ఎటువంటి క్షయరొగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పథ్యములేదు, వారంగోజులలోనే చాలా రోగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి సమ్యక్ము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియ్యెడల మేము స్వయముగా పచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైన వ్రాసిన బహుమానము తినికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు మందుకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము. మేనేజరు శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

గృహవైద్యము

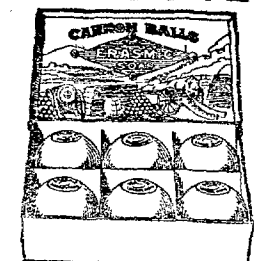
కర్త:- డి. లక్ష్మీపతి.

మనుష్యులకు సాధారణముగా వచ్చురోగము లన్నిటికి వైద్యునిచేత బొమ్మల మిక్కిలిపవలె నన్న త్వరలో వైద్యుడు దొరకకపోవుట సంభవించునెడ రోగి పడెడు బాధ, మామ వార లందఱు పడుచువారము చెప్పవలసికాదు. అట్టి వైద్యుడు దొరకినను, ఆయా రోగముల కాయామందులు తప్పక పనిచేయు నని తెలిసినను, ఆ మందులు దొరకినిపోట వ్యర్థము. ప్రతి గృహముందును మామూలుగా చేర్చి పెట్టుకొను వాము, ఉప్పు, ధనియాలు జీలకర్ర, మున్నగు వస్తువులతో చేప్పిన ఘోషాయా చిటకాలు గ్రంథములు కానివి యనేకములు గలవు అవి వైద్యునివద్ద ఎక్కువ సొమ్మిచ్చి కొనువంట బొమ్మలనున్న బాగుగా పనిచేయు ననెడి సంకతి అందఱకు తెలిసివలెయ్యును. అట్టి ఘోషాయాచిట్టాలు తెలియనివారు చాలమంది కలరు. తెలిసినవారు కొందరు ఎప్పుడైనా అందుగా నున్నను ధనాశయే వాటిని బయలుపర్చక యెవరెవను చెప్పవచ్చునో అతిరహస్యము గాన చెప్పటకు గురు వాజ్ఞ లేదని బొంతుదురు. కావన లోలోపకారాధ్యము యట్టి ఘోషాయాట కా తీవ్రమైనందు వివరించితిమి.

అది గాక గాఢమెటువంటి బొమ్మలు లోకపుడు శరీరమునందలి వ్యాధిని పోగొట్టినా బలమైన క్రాంతివ్యాధులు పుట్టించును. బొమ్మలచేడిచే గ్రంథు ప్రేరి చనిపోయినవారు, బిడలు మంటలు కలిగినవారు, రసవిషగంధముల కీర్ణపడి ప్రతికియండగనే లేవలేనివారు మనము ప్రతిదినము చూచుచున్నాము. కాబట్టి స్వల్పమైన మూలికల మాహాస్త్వముచే బాగుపడుట మంచిది వందలకొలది మూలికా రహస్యము లోకారాదిగా అన్ని జల్లులకుం దెలియబడియున్నవి. చిన్న చిన్న మూలికలతో నెద్దనెద్ద జబ్బులు ప్రతివారు కుమారు కొనవచ్చును. అందఱ కందుచేటులలో నుండుటకు, నెల రు 0-8-0

క మ ల కు టీ ర ము, మైలాపూరు, మదరాసు.

ERASMIC

ఎరా స్మిక్ తేయాకు గులాబి సబ్బు ముఖము, హస్తములు మున్న సువాని సహజపు అంగసౌందర్యమును చెడకుండ సారక్షించుకొని, సౌందర్యవతులుగా నుండు నారీమణులకిది ప్రథమ సహాయము నిచ్చును మీ శరీరములకు కావలసిన సువాసన గల సబ్బు. (2) ఈ సబ్బుయొక్క ఉపయోగము నిరుపమానము. అన్ని దుకాణములలో దొరకును.

వనోషధిసర్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట యందు శేరెన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము వి. డి. సావంత్

నెం 144 వనసవాడి, బాంబాయి

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగు నవి అవసరములేదు. నులభమైన తెనుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సరిపికేటలను పొందినది. నెల 1 రూ॥ ప్రస్తుతం ఏలూరు నడబడి గారకు అతి వారాయణరావు పంతులు వి. పి. వి. ఎల్, గార్లు వ్రాసిరి: "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషముకలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు కలయువారు యాదిగువచిరునామాకు వ్రాయవలయును తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము, హైదరాబాద్, విశాఖపట్నం జిల్లా.

వినుగుజెందక యొక సారి చదువుడు

ఈ పత్రికాముఖమున ఈయొక్క సారి మాత్రమే ప్రచురింపబడును.

మీరు చదివి మీన్నేపాతులకు జూపుడు

స్త్రీ పురుషులకు !

ప్రాణమువంటి రుచికరమైనది !!

అతిగుణాదికారి !!!

ఈ డిశంబరు నెలాఖరునకు 20 తులముల డబ్బీ రు 6-8-0

రోగోపద్రవములును, ముసలితనమును లేకుండా బహుకాలము సుఖముగా జీవించుటయం దిచ్చగలవానికి

1928 సంవత్సరం జనవరి నెల నుండి డబ్బీ ఖరీదు రు 8-0-0.

జిలాజతు రసాయనము

(అమృతోపమము)

డబ్బీ రు 8 లు.

గ్రీష్మ ఋతువునందు పర్వతములు సూర్యనితాపమునలన తపింపబడి అం దుండి బంగారు మొదలగు ఆరు లోహరసములు లక్క వలె కరిగి స్రవించును. దానినే శిలాజతు అందురు. ఆపు పంచితము వంటి వాసనగలదియు నలుపు వర్ణ ముగలదియు, మెత్తగ వగరుగనుండు నదియునగు శిలాజతు శ్రేష్ఠమయినది. అట్టి శ్రేష్ఠమైన విలువగల శిలాజతు సంగ్రహించి అధిక ప్రయాసముతో జహ్వార్థకు రుచికలుగు నటుల శుద్ధి చేయబడి అందు అతీవరీశుద్ధ మగు బంగారు, వెండి, రాగి ఇనుము వీటి భస్మములును, అమృత తుల్యమగు ఓషధి ద్రవ్య ములునుచేర్చి ఆయుర్వేద రసాయన శాస్త్రాను సారముగ నిర్దుష్ట మయిన రసాయనము సిద్ధ మగును. ఈ శిలాజతు రసాయన మహిమ వర్ణనాశీతము. గుణములు మహద్భూతములు. రసాయనములలో అతి శ్రేష్ఠమైనదని ప్రాచీన వైద్యశాస్త్రము లన్నియు ఘోషించు చున్నవి.

గుణములు కొనియాడు వర్తక ప్రచురములని నిరాశజెందక యొకసారి గొని పుచ్చుకొనిన దీని మహద్గుణములను మెచ్చుకొనక మానరు. వృద్ధాశ్రయమునలన గాని, దేహ మానసిక పరిశ్రమాధిక్యము వలన గాని, మితీమోచన సంభోగాదుల వలనగాని, అధికసంతానములు కలుగుట వలన గాని, అసాధ్య మేహ, షయ, అజీర్ణ వ్యాధులవలన గాని శరీరము కృశించి లేక దుర్బలమై యింద్రియాదుల పటుత్వము తగిన వారికిగాని, విశేషముగ శరీరపుష్టి, బంగారువంటి శరీరకాంతి, మితిలేని బలము, చతురాదీంద్రియములకు పటుత్వము, శక్తి, ఉత్సాహము, సుఖము ఈ శిలాజతు రసాయనము పుచ్చుకొనుట నల్ల తప్పకకలుగును. శుక్రమేహము రక్తమేహము, సిలమేహము, హిడ్రామేహము, దుర్గంధ శుక్రస్రావము, మొదలగు శైగ్రసంకట ములు ఎంత కాలమునుండి పీడించుచున్నను, క్రొత్తగ జనించి పీడించు చున్నను, అతిశీఘ్రకాలములో శాంతించును. మరియు వ్యాధి ధర్మా లము చేయగలుగును. శైగ్రసంకటమునలన గిలిగియున్న ఉపద్రవము లన్ని తక్షణము తగ్గును. మధుమూత్రవ్యాధి, బహుమూత్రవ్యాధి, శుక్రనష్టము అందునల్ల కలిగిన ఉపసర్గిక వ్యాధులు, ఎంతకాలమై యున్నను, ఎంత కఠినమైయున్నను నిశ్చేషముగ కుదుర్చును. మధు మూత్రవ్యాధి శుక్రనష్టము కుదుర్చుట కీ యశాషధము అమృత తుల్యమని చెప్పబడును.

స్త్రీలను విడువక పీడించు రక్తప్రదరము, స్వేదప్రదరము, (తెల్ల బట్ట) ప్రాణకంటకమగు రుతుశూల, ఋతుశ్రావ వికారములు ఏ మందువల్ల కుదరని గర్భాశయ సంబంధ మగు పలువిధము లగు పీడలు, భగరోగములు, కాళ్లు చేతులు, గుండెమంటలు, నడుము నొప్పి, గుండెనొప్పి, అజీర్ణము, శూల, శోఫరోగము, జ్వరము, పాంపు, కామిల, దగ్గు, శ్వాస, షయ వికారము, కృశత్వము, నిస్త్రాణ ఇంకనేకవ్యాధుల నీ రసాయనము "అమృతము మృత్యువునుజయించు చందమున" జయించును, కనల సౌభాగ్యముల వృద్ధి పరచును.

సహాయ, శైగ్రరోగములు శరీరమున జీర్ణించినందువల్ల గాని, మరియు కారణమువల్ల గాని, సంభవించిన రక్తవికారము, కుష్ఠవికారము, శరీరముపైని తెల్లని, నల్లని, ఎర్రని మచ్చలు, బగ్గెలు, కొఱుకు రోగము, బొబ్బలు, కురుపులు, కణతలు, కాయలు, శరీరవివర్ణము, మరియు తాళు ప్రణములు, గళరోగములు, జహ్వరోగములు, దంత రోగములు, కర్ణ, నేత్ర శిరోరోగములు, అతిశీఘ్రముగ తప్పక కుదురును.

మూలవ్యాధి, భగందశము, మర్మస్థానములయందు జనించు ప్రణములు, సుఖవ్యాధుల వలనకలిగిన ప్రణములు, దుష్ప్రణములు, మహాఖరంగవ్యాధి, తిమిరవాతము, మొదలంట నశించును. ఎందువల్ల కలిగిన నపునకత్వమైనను తప్పక తొలగును. అద్భుతమైన నపునకత్వము, సంభోగాశక్తి, అంగపటుత్వము, శుక్రవృద్ధి కలుగును.

ఆర్ధితివాతము, స్నాయుకంఠవాతము, గృధ్రరసీ వాతము, మేహవాతము, కుడిచ్చి అవయవములకు బలము, పటుత్వము కలిగించును. మూగ్గు, ఉన్మాదము, అపస్మారము, మదాత్యయము, వాంతులు, ఎక్కిళ్లు, హృద్రోగము, అజీర్ణము, కడుపుబ్బ, గ్రహణి, అతిసారము, జీర్ణజ్వరము, స్త్రీహము, యక్ష్మరోగము, ఉదరరోగము అతిస్థాల్మరోగము, క్లిషదరోగము, మధుమూత్రము, శుక్రనష్టము, ఋతుదోషము సంతాన నష్టవికారములు, నపునకత్వము, పూర్తిగ శోలగించుటకు బలవత్తర మహాషధరాజమని, చెప్పక తీరదు. దుస్వప్నము, భూతబాధ, సాపము, అలట్టి ఈ రసాయనము పుచ్చుకొనుటవల్ల తొలగును. "విధిప్రకారము ప్రయోగించబడిన శిలాజతు వలన పోగొట్టబడకుండినట్టి రోగము లొకమునం దెచ్చుటను లేదు. మరియు శైగ్రము గలవానికి అధికబలము శీఘ్రముగ కలుగును. ఆయుర్వృద్ధి, శుక్రవృద్ధి, మంచికాంతి, బుద్ధివికాసము, వీటిని కలుగజేయును. దీనిని సదాసేవించిన మనుజులు నభులు, వెంట్రుకులు నెరయుట ఇవిలేనివారై సుఖముతో రెండువందల సం॥ రములు జీవించురని" ఆయుర్వేద వైద్యశాస్త్రమున అధికముగ చెప్పబడియున్నది. వైద్యశాస్త్రమున చెప్పబడియున్న ప్రకారము యెట్టిలోపములు లేకుండా నిర్దుష్టముగ ఈ రసాయనము సిద్ధము జేయబడుచుండును. మా స్వంతవైద్యము వలన ఒక సం॥రకాలము రోగులకు నిరోగులకు అధికముగ దీనిని ఉపయోగించి గుణములు కనిపెట్టి కేవలస్వలాభమునకేగాక, ఆయుర్వేదోత్పాష్టతను లొకమున స్పష్టపరచుటకును, లోకోపకారమునకును యోచించి యిందు మూలసమున తెలియపర్చుచున్నాము.

వలయువారు ఈ దిగున చిరునామా ప్రకారము వ్రాయవలెను.

రోగులకు 20 దినములకున్ను నిరోగులకు 40 దినములకును సరిపోవు 20 తులముల డబ్బీ రు 6-8-0.

ఈ డిశంబరు నెలాఖరునకు మాత్రము. పిమ్మట డబ్బీ ఖరీదు రు 8 లకు విక్రయింపబడును. మాకు వ్రాస్తే పుత్తరములు తెనుగున గాని, ఇంగ్లీషున గాని వ్రాయవలెను.

తమ విలాసము అతిస్పష్టముగ మాకు తెలియపర్చవలయును. మందుల కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేద రత్న పండిత, బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్స్ చార్

ఆయుర్వేద ష ధ ల య ము

బరంపురం. గంజాంజిల్లా (ఇండియా)

١٠٠

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు

జీవిత చరిత్ర

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణపంతులుగారి జీవిత చరిత్ర మునుండియు ఎరుగుదును. విద్యార్థి దశనుండియు వీరి మనస్సు పాఠశాలవరకును దాటి సాంఘిక, మతవిషయములపై ప్రవరించుచుండెను. ఆర్యభట సమాజమునందేమి ప్రార్థన సమాజమునందేమి, ఆంధ్రభాషాసమాజమునందేమి, వీరు మిగుల యుత్సాహముతో పాల్గొనుచు విద్యార్థులకు మార్గదర్శకుడగుచుండిరి. ప్రాంతమున వీరి యభిప్రాయములు ప్రాచీన సాంప్రదాయములకు వ్యతిరేకములు, రానురాను విశేషలింగపుస్తక వ్రతములను, ఆర్యబ్రహ్మసమాజ గ్రంథవ్రతములను, స్వేచ్ఛయును వారికిఁగల సహజాసక్తిలను, సంస్కరణములకు వరుల సాగెను. విగ్రహారధన గూర్చియు, సంఘసంస్కరణమును గూర్చియు, వీరు ఆకాలపు పండితులతోఁగలిగి, దివ్యజ్ఞాన సామాజ్యలతోఁగలిగి, వాదప్రతివాదముల నలుపుచుండిరి. లక్ష్మీనారాయణ గారన్న పూర్వార్చార పరాయనులకు భయముగ నుండెడిది. రానురాను సంస్కరణాభిమానము వీరియందు బలమై కార్యరూపము దాల్చువరకు వారి మనమునే ఖండింప మొదలిడెను. లక్ష్మీనారాయణగారికి విశ్వాస మొకటి గలదుగాని దానిని కార్యమున ప్రవేశపెట్టువరకు

వారు ఆత్మంతాండోళన పడుట స్వభావమే యుండెను. సంస్కరణములలోకల్ల కడుకట్ట సాధ్యమును ప్రజలకు ద్వేషకరమును అగు వితంత్రాద్యవాదులు జరిపింప సమర్థులగుట వీరి నెదుర్కొనిన కష్టములు ఇంతింతయని చెప్ప వీలులేదు. ఆసన యమునందు వారిలో కలసి కొంతసేపు తోడ్పడ బునుకొనిన నాకు లక్ష్మీనారాయణగారి కార్యదీక్ష అచ్చునవు గలిగించుచుండెను. వితంత్రాద్యవాదులు చేసికొనినవారితో భోజనము చేసిన వెలివేయుటయేగాక, తుదకు వానికి హాజరైనను, తాంబూలము స్వీకరించినను, బహిష్కరించుటకు గుంటూరు పూర్వార్చార పరాకాష్ఠలు దెలిపించిరి. లక్ష్మీనారాయణగారు అప్పటికి పిప్పవయస్కులు. వారి భార్య వారితో నీచిమయమున కలసి రాకుండెను. బంధువర్గము, వారిని విడవదీసి. రాజమహేంద్రవరమున కందుకూరు విశేషలింగం పంతులుగారు వితంత్రాద్యవాదులు ప్రారంభించిన దినములందునది, గుంటూరునందు 1902 వ సంవత్సర ప్రాంతములందు పలువిధ బహిష్కార బాధలకు సంస్కరణ పరాకాష్ఠలు లోనగుచుండిరి. ఆకాలమున విశ్వనాథశాస్త్రిగారు జిల్లామహానుభావులు సంఘసంస్కరణముపట్ల ఆభిమానము కలిపించి తమ గృహములో ప్రథమ వివా

హారము గాంచనియు, అయిది ప్రజలకలెనే, భారతీయులు మున్నందు స్వరాజ్యము సుపాదించ బ్రహ్మాంధకరమైనయు స్వప్నముగ జూటిరి. సంఘసంస్కరణాభిమాను లగు లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారి యుద్దేశ్యములు తీవ్రమగు మార్పు చేయవలసి యనియు లక్ష్యము లున్నవి. ఇది సహజమే. ప్రపంచావధానము కలిగిన కొలదియు సత్యము పరిస్పృహకునుండెను. పరాధీనత వలన చెడుగులును స్వాతంత్ర్యమువలన యుద్ధాత్మకములును గోచరించును. లక్ష్మీనారాయణగారు విదేశములలోనున్న సమయములందు ఆంధ్రోద్యమమునుగట్టిచి ప్రముఖులతో ముచ్చటించిరి. గాంధీమహాత్మునికి యీ యుద్ద్యమతత్త్వము నెరింగించిరి. విద్యార్థి లక్షణాలు పాశ్చాత్య దుర్భాగ్యములను ఆకలంబించి స్వస్థమునకును మార్చివేయుటకు కళకళము దెచ్చుచున్న ఆ లక్ష్మీనారాయణగారు గహింపబాలక వారి నడవడిని తీవ్రముగ ఖండించిరి. విద్యార్థులను సాత్త్విక దర్శనలక్షణములకు లక్ష్మీనారాయణగారి యుద్దేశ్యములు మిగుల యక్కరకువచ్చెను. అయిదొందుమండి తిరిగి వచ్చిపిమ్మట లక్ష్మీనారాయణగారు మదరాసు హైకోర్టులో న్యాయవాదవృత్తిని ప్రారంభించి కనిపెట్టుచుండిరి. కాని వారి భార్యకు చెప్పి పురి నీళ్లు కడిగి యగ్గత ప్రవేశించుటచే, ఆయనకు మనోవ్యధ యధికమయ్యెను. ఏకాగ్రముచేసేమి, మదరాసు జీవితము వారి కంతగ నుండలేదు. వారు నిర్వహింపదలచికొనిన కార్యములు నెగ్గుట కవకాశములు గలుగకపోయెను. అంతట వారు చెన్నపురికి వదిలి స్వస్థానమును గుంటూరులో తమవృత్తిని ప్రారంభించి త్వరలో నభివృద్ధిగాంచిరి. వారిభార్యయు స్వస్థులైదుటచే, వారు న.ఖముగ కాలము గడపుచుండిరి. దేశసేవ సలుపుటకు వారు కొన్నిమార్గములను అనుసరించుచుండగ ఇంతలో దేశమునందంతటను నూతనము కలిగించిన సహాయరాకర ణోద్యమము ఆమార్గముకు ఆవకాశము లేకుండజేసెను. లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారికి, వచ్చిన పూర్వ స్వరాజ్యము రావలెనేగాని ఖండి స్వరూపాలను పనికిరాదని విశ్వాసముండెను. దాని కనుగుణ్యముగ గుంటూరులో ఆవర రాష్ట్రీయసభి జరిగినపుడు స.స్కరణములను నిరాకరింపవలయునని వారుపట్టుకలతో వాదించిరి. ఆ సమయము వారిని పురిగొల్పుచుండినను, అత్యుత్తమ కార్యము తీర్మానము ననుసరించి కాననభిలాష బ్రవేశించుటకు ఆర్యగృహము నిలిచిరి. కాని కలకత్తా కార్యములో కానుకభల యున్నదిను బహిష్కరింప వలెననియు న్యాయవాదులు తమవృత్తిని వి.రింపవలెననియు తీర్మానింపబడినపుడు లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు తమ యభ్యర్థిత్వమును న్యాయవాదవృత్తిని విడిచి కొండ వెంటపయ్యింపవలయుగానికి నిశ్చయమై నిలువబడిరి. పిమ్మటకాననభిలాష బహిష్కరింపవలయుననియు తీరిక స్వరాజ్యనిధికి కనులు జేయుటలోనేమి కార్యమునందు సభ్యుల శ్రేయస్సులోనేమి పల్నాడు ప్రజల ఆదర్శముబట్టి యిట్లు తీర్పుటకేమి వారు సలిపి నిశ్చయి సామాన్యమైనదికాదు. ఎండ వాన యనక పర్యంత ప్రాంతప్రదేశము లన్నిటిని వినుచు విరామము లేక తిరిగి ప్రజల నుద్బోధించిరి. మోటుభాగములని నాసింపబడెడి సత్తెనపల్లి పల్నాడు తాలూకాలు పంతులుగారి యుద్దేశ్యములను నూతనోద్దేశ్యములను లక్ష్యము. అధికారుల యాగ్రహమునకు గురియయ్యెను. అధికారులు పంతులుగారిని త్వరలోనే బహూకరించిరి.

ఆంధ్రదేశములో కారాగృహ నిర్వహణముల నింకను బాగుగ ప్రారంభింపక ముందే పంతులుగారిని జామీనీయుడని కోరిరి. కాని అనేకవత్సరములు సాంఘిక బహిష్కారాని బాధలను కడుసహనముతో భరించిన పంతులుగారికి రాజకీయ నిర్బంధము లొకలెక్కయో? పంతులుగారు జామీనీయ్యటకు నిరాకరించి కారాగృహము కరించిరి. ఇటీవలనే వారు విడుదల యగుట తలపెట్టినారు. కారాగృహమునందున్న సమయమున వారు కాలమును వృథాపుచ్చి "మాలవల్లె" యను సాంఘిక నవలను రచించి ఆంధ్రవాఙ్మయాభివృద్ధికి తోడ్పడిరి. కారాగృహము నందున్న సమయమున వారు నిర్వహింప వలసిన కార్యములకు కొంత గలుగకుండ సహధర్మచారిణి యగు లక్ష్మీబాయిమ్మగారు భర్తయజ్ఞానసారముగ రాజకీయసంస్కరణమును చేపట్టి అందుకొరకు తమ శక్తినింతయు ధారపోసిరి. అందు ముఖ్యముగ స్త్రీలకొరకు ఆమె సలిపిన కృషి వర్ణనాతీతము. లక్ష్మీనారాయణగారికే ఆ విషయము తలచికొనిన ఆర్యగృహమునందును. లక్ష్మీనారాయణగారు కారాగృహ విముక్తులైన పిమ్మట గుంటూరు పోరులు వారియెడ కనుబడిన భక్తిశ్రద్ధలు ఆప్రతిమానములు. వారిరాకవలన ప్రజలు నూనోత్సాహ పూరితులై కాననోల్లంఘన సంఘమువారికి స్వాతంత్ర్య మొనగటకు గొప్పయేర్పాటులగాంచిరి. అధికారుల కన్నుచే కన్నులు కట్టెను కాననోల్లంఘన సంఘమువారు గుంటూరు చేకముండే లక్ష్మీనారాయణ ప్రభువులను మరల నిర్బంధించిరి. వారు నూతనపరిక్షను మిగుల సంతసముతో వైకొనిరి. లక్ష్మీబాయిమ్మగారును భర్తకు కలిగిన నూతనావకాశమును జూచి విచారము జూపుటకు మారుగ

దేశభక్త ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు.
ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుడు.

క్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు.
ఆంధ్రమహిళా సభాధ్యక్షురాలు.

హము జరుగుటకు అంగీకరించి, లక్ష్మీనారాయణగారికి విశేష సహాయముచేసిరి. విశేషలింగము పంతులుగారు వివాహము జరిపించుటకురాజమహేంద్రవరమునందేమిచేసిరి. ఆదినమున గుంటూరునగరమున గలిగినకలకర మింతింతగాదు. పూర్వార్చార సాధము భగ్నమగునని భయపడినభావమును తదితరులును విశ్వనాథశాస్త్రిగారుగూడెట్లుచేరి వచ్చిపోవువారల చేళ్లనువాసికొనమొదలిడిరి. ఇందుకు భీతిల్లి పలువురు కొంతదూరమువరకువచ్చిగూడ వెనుకకు పోయిరి. కేసును మరికొందరును మాత్రము ధైర్యముచేసి లోనికి పోయిరి. వెంటనే మాపేరులు సభాధిపతుల శిస్తులలోని కట్టెనను. వివాహము విధ్యుక్తముగ జరిగెను లక్ష్మీనారాయణగారి మనస్సుత్పత్తి చెందెను. అప్పటినుండియు, తదేకదీక్షతో అనేకవివాహములను జరిపి వితంత్రాద్యవాదులు ఆప్రాంతములందు సామాన్యముగజరు గనట్లు చేసిరి. కాని వారికింతటితో సంతృప్తి గలుగలేదు. సెకండుక్రేషన్డెడగనుండి జీవితమునకు సరిపోవు ధనమునార్జించుచున్నను, ధనార్జనము కొరకువారు విశేషశ్రద్ధ వహించి యెరుగరు. సాహిత్యాభివృద్ధికి ఒకవంకను, ప్రార్థన సమాజనిర్వహణమునకు నోకవంకను పాటుపడుచుండిరి. సంస్కరణకార్యములలో నిమగ్నులయి యుండుటచేత వీరున్నత విద్యనభ్యసించుటకు వీలుకలుగక పోయెను. కానిత్వరలోనే విదేశములకు వెదలిత్యాధిస్తన పట్టుమును సంపాదించి అందువలన గలిగడి పలుకుబడివలనదేశమునకు ఇంకను ఎక్కువ సేవచేయుటకు వీరు కృతానాలపడుచుండిరి. గుంటూరు

మండలమున పలువురు విద్యార్థులు విదేశములకు వెదలి విదనభ్యసించుటకు ఆశుత్తులయి లక్ష్మీనారాయణగారిని సలహా నడుగగా వానికి తగినసహాయము చేయుటకు వీరుపూనుకొనిరి వీరి సగినప్రోత్సాహమువలన పలువురు విదేశయాత్రకు వెడలుటయు, పరదేశముననును గూర్చి సంఘము క్రమక్రమము తనతోంటి విముఖత్వమును మార్చుకొనుటయు జరిగెను. ఉదాహరణప్రాయములను యువజనులలో వ్యాపింపజేయుటకు కారణమయిన గుంటూరు యువజన సాహితీ సంఘమునకు లక్ష్మీనారాయణగారు పట్టుకొన్నులయియుండి దానియభివృద్ధికియ పాటు పడుచుండిరి. ఈసంఘము నందు జేరిన సభ్యులే పలువురు జ్ఞానార్జన నిమిత్తమై విదేశములకు వెదలియుండిరి. తుదకు లక్ష్మీనారాయణగారు నూడ అయిదొందుకు జని అక్కడ బ్యాగిస్టరు విద్యనభ్యసించిరి. అయిదొందులో వీరికి గల సహజసాత్త్వికభావములు ఇంకను విస్తరించెను. క్రొత్తక్రొత్త ఆశయములు వీరి మనము నావహించెను. అయిదొందు స్వాతంత్ర్యవాదులు పలువురుతో ఏకీకరించుమేర్పడెను. అయిదొందులో వీరికి గలిగినయనభవము వీరి జీవిత దృక్పథమును మార్చివేసెను. నెలపుదినములలో నోకమారు వీరు దేశమునకు తిరిగిరాగ, మానసియులగు శ్రీనివాస కాశ్మీగారు గుంటూరులో ఆంధ్రోద్యమమును గురించి యువస్వనించుటయు లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారధ్యక్షుర హింపచుటయు తలపెట్టెను. అశాదు పంతులుగారు గంధీశపన్యాసము గాంచిరి. కాజీయస్వాతంత్ర్యము లేనిది, యితర సంస్కరణములు

విజయవాడలో రైల్వేస్టేషన్ పూర్వము యొద్దకు వచ్చి ప్రముఖులకు ఆసనములు విన్నవించెను. ఈ సమయము లక్ష్యావారములగు త్వరగా విడుదలైరి. ఇట్టి సత్కరముల ఆంధ్రదేశము గౌరవించి రాష్ట్రీయభివృద్ధి అభ్యుదయమునకు సహకారము చేసి, జాతీయ కేవలవాగాదంబరమును గాక త్యాగిత్వము ఎరిగి ధీమత ప్రకటించుచున్నదియు కనుగొనవచ్చును. మీరు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభకును లక్ష్యావారముగాను ఆంధ్రమహిళాసభకును అభ్యుదయమునకు సహకారము గొప్ప విశేషముని యొనరచుచును. సామ్యభివృద్ధిమేళనలకులె మీ యాజమాన్యము క్రింద ఈ రెండు సభలను జూడవలయు నిర్వహించుటకుని తలచెదను. లక్ష్యావారముగాను నివల్లము వ్యవస్థలు, స్నేహపాత్రులు, త్యాగిత్వములు, మీ దేశసేవ విశేషముగ కర్తవ్యమును, ధీశక్తి తక్కువగాదు. సామ్యభివృద్ధిమేళనలలో మీరు చేసిన పరిశ్రమ వారి స్నేహితులకు తప్ప పలువురుకు కలిగినది. మీరికి ఆంధ్ర వాఙ్మయము కలితలములకము. ఇందుతోటాటు జానపదుల యాచార్యకవలములును వారు చెప్పిన సెడి కథలను పాడే దుపాటలను పొగుక తెలియును పల్లెలూరులూని వారికి సరకములేదు. వ్యావహారిక భావనై వివరింపు అనుచు పండిత ప్రకాండల దుష్టహాము వారందఱులేదు. వ్యావహారిక భావనయందుగల నైచిత్రియును వారికి వ్యావహారికము. సామ్యభివృద్ధిమేళనలందు మాత్రమే వారు పనిచేసియున్నారో వారు వాద్యములుకు మహాసంకారము గావించి యుండెడివారు. కాని వారికాల మితరవిధముల వినియోగము. మత సాంఘిక విషయములను రాజకీయవిషయములను ప్రాచీన కాలమునందు వీరిననుండెడివో కనుగొనుటకు వారు పరిశోధనల గావించు యుండెడివారు. మీ సంపాదకత్వముక్రింద వెలువడెడి గుంటూరు పత్రికలో ఈ పరిశోధనములు కలెడియనుచు భావించెదను.

దేశసేవ చేయుటకు మీరికి తగినదాద్యమును ఆర్యోగ్యమును కలదు. సహకారము మీరికి దీనియే సాధనమును ప్రసాదించి మీరే సామ్యభివృద్ధిమేళనలను ఇయ్యవలెననియు గావించెను.

మీ తెలివిన సంకతులలో నేను ఆశీర్వాదమును ముద్రా గొనవలెను. వారికిల సద్గుణములను ప్రోత్సహించియుండవలెను. వానవృక్షము. అయినను స్నేహభావముచే గలిగిన యాత్మసాములను నేనెందఱును ప్రాసాదించి. వారికిను నిర్వహించ వలసిన పని ఎంతయోగలదు. లక్ష్యావారముగాని జీవితమును ఆదర్శముగా గైకొనియువకులందఱును దేశసేవనుచు ఆంధ్రజాతి అచిరకాలములో యాత్మసాధనమును ఆక్రమించు ననుటకు సందియములేదు.

ఇట్లు,

చిరకాలమిత్రుడు

అనంతపురం జిల్లా

కాల మా న ము

గుత్తి తాలూకాలో జ్ఞానశీతి అప్రేమున్నది. హిందూ పుర తాలూకాలోను వర్ణముల లేనందున మెట్టకేరకుకమునుగ నెండిపోవ ప్రారంభించెను. నూతులలోను నెరువులలోను నీరు లేనందున మాగాణిభూములు గూడ ఎండిపోవుచున్నవి. ఒకవారములోపుగ వానలు కురిసినవే గాని, జ్ఞాన పాథ యధికమగును. మరలనీరా తాలూకాలోను ఇట్టి నీటికనె యున్నది. కదిలితాలూకాలో సజ్జపంట సన్నగిలు చున్నది. అక్కడను, సెనుకొండ తాలూకా పశ్చిమ భాగములందు వర్షములు లేనేలేవు. వచ్చిక లేనేలేదు. చెరువూరు ఉద్యానములను కలెత్తరును ఈ విషయమే యాలోచించుచున్నార.

నిజము చెప్పుటకు మోమోటమివలనను, వారి కేమియు తోచుటలేదు. నిజపరిస్థితుల సేరుకవలెనునుల ప్రభుత్వము వారు జిల్లా అధికారులను ప్రోత్సహింపవలెను.

జి. శివశంకరం పిల్లె

ఎం. ఎల్. సి.

అనంతపురం పోలీసు

అయ్యో, తనలో పోలీసునోడివిజనలోని పోలీసు లభి కారుల దౌర్జన్యమును గూర్చియు ఆక్రమమును గూర్చియు నె ను విధిలేక జిల్లా అధికారులకు తెలియజేయవలసి వచ్చెను. గత ఒక సంవత్సరమునుండియు నవో ఇన్ స్పెక్టరును మేజిస్ట్రేటును ద్వారాధిమిత్రులు తమ యధికారము, కలలుల దుర్వినియోగము చేసివదియు అందింతును నేనెందుమున్నది. గౌరవనీయమైనవారి చరమానింది కలెందరి. విప్లవముకేమును వారిపై తెచ్చిరి. కొంత సంవత్సరము గాద్యత కలెందరిననుచుకాదు. నెటునె ఈ విషయమును పరిశీలించి తగినవిధ్యుభ్యుక్తిగనెటు యతసరమైయున్నది.

జి. శివశంకరం పిల్లె,

ఎం. ఎల్. సి.

చిత్తూరు ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభ

నేడు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు ప్రారంభమగును
అధ్యక్షునిరాక - భజనలతో నాద్యములతో సూరేగించుట

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

ఈ ప్రదర్శనము నేడు సాయంకాలము ప్రారంభమగును

అధ్యక్షునిరాక

(స్వగీయవిలేఖరి)

చిత్తూరులో నేడు జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభాభ్యుదయ శ్రీమత ఉన్నత లక్ష్యావారములగును శ్రీమత మాదేభూషి నేదాంత వాసింహావారము నేడు (23 వ తేది) ఉదయమున చిత్తూరుకువచ్చి రైలుస్టేషనుద్వారాకి గొప్పస్వాగత మియ్యబడెను. శ్రీమతుల నిద్దరిని శ్రీమతి లక్ష్యావారముగాని మోటారుబండిలో కూర్చుండబెట్టెను. 2 వ నాద్యములతో భజనలతో సూరేగించుట జనకు తీసికొని వెళ్లిరి.

సభా ప్రారంభము

నేడు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు రాష్ట్రీయమహాసభ ప్రారంభమగును.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

నేడు సాయంకాలము ఖద్దరు ప్రదర్శనము జరుగును.

పట్టాభి సీతారామయ్యగారు

శ్రీమత భగవంతుని పట్టాభి సీతారామయ్య గారును శ్రీమతి కాతా శ్రీరామకృష్ణ గారును 22 వ తే.కి వచ్చిరి.

శ్రీ కుమార రాజుగారు

గంపలూరుల శ్రీ కుమారరాజుగారు నేడుదయమునకు వచ్చెదరని ఉదయము 5 గంటలకే వందలకొలది ప్రజలు వారికి స్వాగత మియ్యటకు రైలుస్టేషనుకు వెళ్లిరిగాని విలనో వారు రాలేదు. ఏర్పాటులన్నియు పూర్తియైనవి.

నేడు ప్రారంభమగుట

అధ్యక్షుకోపన్యాసము

అహింససంఘాధ్యక్ష, సభాపదులారా!

వామిది వాత్సల్యం చేత ఆంధ్ర మండలములూ అహింస సంఘములూ నన్నీ పదవికి యెన్నుకొన్నారని యీసాసం పహించడానికి తగినయోగ్యత వారు లేదు. అర్హుడైనవాని యెన్నుకొనిపోవ వారము దుండుటచేత నాయం వెలువంటి లోపాలున్నా తమకు సహించి యీ మహాసభయొక్క కార్య విధానం జరిగించడములో వారు తోడ్పడుతుని మిమ్ములను ప్రార్థిస్తున్నాను.

మన దేశ మిప్పుడు సంక్షోభములములలో వున్నది. దేశ స్వాతంత్ర్యం సంపాదించడం కోసం మహాత్ము డవలెంది దౌర్జన్యహింస చేసే అసహాయాద్యయంసాధనంగా జూపించాడు ఆయన ప్రారంభించిన మహాత్తర మైన నైతికసంగ్రామంలో పోతూ శ్రీలూ, వెదలూ, పిల్లలూ, తైదులూ ప్రవేశించారు.

ఈ పుస్తకం ప్రారంభదశలో ఆంగ్లేయుల కరం కా లేదు. ఆయన వెట్టిన పన్నులూ, దౌర్జన్యహింస, భృక్షకన్నాలూ; రాజపు కుక్కులూ, భజనలూ, సమ్మెలూ ఫిరంగిదెబ్బల కల వాటుబడ్డ ఆంగ్లేయులకు చివరుట్టినమాత్రంగామాదాక నుడలేదు మహాత్ముడుజనులకుతాకవద్దనిఇహారాలు చూపవద్దని బోధిస్తుంటే మొదట సోళన గాకనుపడ్డది. గారడినాడునట్టిబుట్టుబట్టుయొక్క దిప్పి బాగుడునాగుబామును దీసివట్టుగా జనాన్ని పన్నులుబెట్టి చడం మూలంగానుకాకాలు సాడుబెట్టింది కోట్లకొలది సర్కారులనాయం తగ్గించవలె అంతవరకు వునేవీంచెప్పు ఆంగ్లేయులు మహాత్ములూ, గాంధీచిట్టెలక వానగుచోట్ల కలు గుజుబద్ధి మొలలు కరిగి పూనుకుంటుందని భావించిన ఆంగ్లేసిం హానికి ముంచస్తూ మిల్లులు దివంగుతీస్తూవున్నా. వనివనంగానె కంపమెట్టింది. తోక యుపిపించింది. కోరలూ గొళ్ళూ చూపించింది. వానికుట్ల యుధాకేవే. మొదలు మహాత్ముని బంధించక యెదోకారణంబై రాష్ట్రీవాదులను ప్రచారకులను బంధిం చేయించింది. బంధించినకొద్ది దిగినెంది. పుస్తకంయొక్కదేది. మహాత్మునికి ముడిచివానికి మధ్యరేఖలుగా నున్న రాష్ట్రీవాదులు పో యి న తి. మ వా త ఆ య న జనముల తా శి స్వ యం గా న దు పు శో వా యి. రాష్ట్రీ వాదులులే తమన్నా పుద్యమం సాగుతూనేవున్నది. అంతకు ఆంగ్లేయులు మహాత్ముని కూడా బంధించారు. మహాత్ము డది సభ్యతతోనుండేవాడు. వామను దివ్యుడు విశ్వయూవు

డయవాడు. ఆయనశక్తి యిప్పుడెటువలలో సహించ వ్యాపించి నది. వ్యావహారిక సింహాసన మేర్పరచుకొన్నది. యిప్పుడు మనకు ఆయాభౌతికకరీరంతో సంబంధం లేదు. అది ఆంగ్లేకు సింహాసన స్వాధీపదును కొన్నది. వెట్టింహాసన వియ్యంబాక పోసి పాట్లు దీసికొన్నది. ఆయన ఆత్మశక్తి మనం వీలు కొన్నాం. కనుద్రమధనంబా దొంగిన కస్తులులు పంపకొన్నట్లయింది. ఆయన ఆత్మశక్తి మనం ప్రసించి వ్యావహారిక పదిలం చేసుకొన్నాం. అది ఆంగ్లేయులకు దొంగిడిగాను. ఇతర దేశాలు పరకాజులనై దియగబడి స్వరాజ్యంకోసం పోగాడి నప్పుడు మాజీని మున్నగు మహానాయకుల కందరికీ ఆశ్చర్యమిచ్చి స్వాతంత్ర్యం వె. పొందింది మేనదనిన ఆంగ్లేకు దేశమిప్పుడే విపరీతచక్ర నవలంబించుటకు కారణ మేమి? ఆంగ్లేకులలో స్వాతంత్ర్యభిలాష మందగించినా! మిశ మహాత్ములొక్క స్వాతంత్ర్యదర్శనం వారి కాదన్నం గాదా! మిల్లును సహితము అందుజేసిన స్వాభాభిలాష వారి స్వాతంత్ర్యదర్శిని మందగించ జేసిందా! ఆంగ్లేకు మహాత్ము, భారత స్వాతంత్ర్య స్థాపకాచార్యు, అభినవబాధు, లోకారాధ్యుని, లోకాప దేవును అవరజుడి ధట్టి స్వలాభ మనేవీచింది తన స్వస్థికిరిని మటలుపుకొని అడిగి పడింది. ఇప్పుటికిని భారతీయులు ఆంగ్లేయులయెడ ద్వేషము పహించ వుండుచుగా. ఆంగ్లే దేశము నైతికీత్యా అభివృద్ధి మయినదని మనము చింతపడవలసి వున్నది.

జగద్గురుడు భీష్మీకరించుకొని స్వరాజ్యంకోరి కేడుకు జానూ ఆంధ్రరాష్ట్రమీద బడుతున్నాడు. జగదేశ్వర్య మోగ వ్యాపండితుడు సర్వసేవాధిపత్యం కహించాడు. యీసారుస మొదటినుంచి అనుకుంటున్నదే. భిష్ముడే దోయి: కి నేనావాంక తత్వమిప్పించాను. వోకడు మోహనచంద్రుడు. చె.డవాయన మదనమోహనడు. పథయలు మోహనానందారాజే. వ్యావహారిక లిరువురు అహింసాభిలాషి ప్రధానంగా యుండిన వారుగారు. కాని మన కలియుగాచార్య శ్రీమంతురూ శత్రు సేలనై అత్రుశత్రులుల నుయోగింపక నీ వాగ్ధానియును మాత్రం ప్రయోగించి అత్రుశక్తితో గెలువ నుకొంటున్నాడు. వీ కి సాత్విక సాధనములు లిగియొండడమే కాకుండా భర్త్యుల డ్దాన కొరాడి జంతులూడా పొందేభాగ్యం కహించి పంధ విస్తుంది.

మహాత్మునియొక్క నిర్బంధమునకు పూర్వం చారిచారా బొంబాయి మదరాసులలో ఆక్రమాలు జరిగినందున ఆయనన స్తులు బి:బట్టడం చట్టాలు యొగ్గించడం ఆపుతున్నప్పుడు చాలామంది ఆయన దూర్దర్శిని ప్రసించతే ఆకాభంగం పొందారు. ఆ యన పు దర్శి మని పు నగత్త నీయక లాగిపట్టడంకల్ల పు దర్శి నుం దౌర్జన్య రహిత మయిన మూర్ఖుల నడపబడుతున్నదని ఆక్రమయూగన భర్త్యుల అనవదానికి ప్రభుత్వం పూనుతున్నా పుస్తకమునాయకులు దాదొలగక హింసాహింస మూగ్గానే పోదానికి నిశ్చయించుకొన్నారని దుజువుపరచాడు. జనులను తీరికయిన ఆకాభంగం కలిగించి యిటుకంటి దురంతా మల్లీ జరిగిన పుస్తకమునికి భంగంకలగ జేసినవాడవుతామని ప్రకటించి కలసాతం నేర్పాడు. ప్రభుత్వంవారు దుర్భాచారంతో ప్రచారకులను కారాగృహలకు పంపవండా ఆపివేశాడు. అందరూ ఖయిదుగానికి పోవలసిందని పుత్తరువిచ్చిన మహాత్ముడు సమయానుకూలంగా యిక యెం రూ జయిక్కు పోహడదని పుత్తరువులు తిప్పివేయడం ఆయన యొక్క కాల్జురినూ దౌర్జన్యమూ తెలియజేస్తున్నది. ముంచ స్తున వరకము ఆపమని కోరేది ఖద్దరునేతని దానిని శ్రద్ధితుం గా అపదానికి ప్రభుత్వం లోకాపవాదభితిచేత నెరుస్తుందని పోకోతంగా కాననొల్లంభునము, దౌర్జన్యాలూ, అడ్డంబెట్టు కొని నిగ్రహదర్శన జరుపుతు.దని తెలిసిన వారి కనకాశిమయ్య కుండా మధ్యకాలంలో ఖద్దరునేత నిరాహుకుంగా జరుగు తుండేటట్టు కొత్తవారిని పుద్యమంబాకి తీసుకొని ధనం పోగు జేసి అకసరయితే కాసనములొ నెగ్గించడమూ వన్ను లాపద మూ జరిగించేటట్టు సాధ్యమయినంతవరకు ఖద్దరు వ్యాపకము కల్లనే ముంచస్తూ యాత్రములను నిద్రుమిచ్చి అమూలంగా ఆంగ్లేయులను భర్త్యులను కభిముఖులను చేసేటట్టు పూర్వం పన్నుకొని దారి మలిపాడు. ఖద్దరువ్యాపకంకల్ల, యెంకదని గా నేనీ మహాత్మునికి దేలును. తిక్కిన వారి కి రహస్యం పూర్తి గా తెలియదు - ఆచార్యులిద్దరు యీసంగతు లాలోచించుకొని బహిరంగభగతిమలిపారు యీసంగికాలంలో

జీవగోరములు ప్రభుత్వమునా రాజ్యములకు
నా లోబడినవిగాను మిలీటరీవాడూ అయినవాయుకుడు
అభివృద్ధి పునర్నిర్మాణం ద్వారాచేయవలసిందిగా కోరుతున్నా
భిమాన కార్యకర్తల నుండినట్లు పంచమార్గమునకి పూరి
మెట్టునయింది.

ఉపేక్షాపాత సులభమే ప్రభుత్వమునా ప్రభుత్వం ప్ర
భుత్వము మొదలయింది విభజనసంఘమునా గాని ఆప్ర
పాతాన్నే అచార్యులైన అంబేద్కర్లు యిట్లుగా పరిశీల
నించగావుంటే ప్రభుత్వమునా (గవీశులూ, ప్రభుత్వం
కు లోబడిన వలెగా చెప్పవచ్చును. మన ప్రపేక్షా కాలం
లో చక్క పనితీరు చేస్తుంటుంది ప్రభుత్వానికి కొత్తలం చేసా
రతూనూ వుంటుంది. సంధి కాలంనూ దానివలె కాలమనే చెప్ప
వచ్చు. అచార్యులూ యొక్క అచార్యులయిత్రులమే దీనికి
కాణం.

అప్పటి స్థితిగతులపట్టి మహాత్ముని ఆదర్శములనుబట్టి ప
ర్వోక్తి తీర్మానములకంటే చేయదగినది మరొకటి కనుపడలేదు.
అ.తిటితో ప్రభుత్వమునా నిగూహపథముల వేగం ఆగిపోయిం
ది. కాస్తానామూల ప్రచారమునా కా గాస్తానామూలకేసిన
తిరువాతివాసములలో ప్రవేశించి ముందంజవేసి పనిచేయగ
ల వాయుకులు చాలా రాష్ట్రములలో

కలువడలేదు. అట్టి విషయపరిస్థితులలో మహాత్ముడు బంధించ
డాడు. అల్లరులేమీ జరుగుతా దేదో కాంతిగావున్నది.
జమలు ప్రత్యాపనంగాని ప్రవేశించి కనపరచలేదు.

మహాత్ముడు వెళ్ళేసమయికి ప్రభుత్వమునా ప్రభుత్వం
రంగావున్నది వాస్తవములనుబట్టి తెలుసుకోవచ్చు. గడచిన
జనవరి అయినతేదీన వెంటనే గవీశులూ ప్రతిజ్ఞ
మహాత్ముడు "స్వరాజ్యమొనరింపగల ర కపోవచ్చు వోకరి
మునానూ రాకపోవచ్చు. ఇట్లు తిక్కలేమీనానేపున్నా
.....మమంకా గవీశులకి
కాలేదు. హిందూమతాచార్యులకు మనస్సులో పోలిక,
అప్పుడే అలాగేమే. ఇదియేమీ పాలిటా క్రిందపులా
స్వరాజ్యము విచ్చివేయవలసి తన పరిస్థితులు యేధంగా వుం
డేనీ తెలుసుకోలేదు. మనస్సులోనిబంధాలను మనము కర్తవ్య
తీసుకునేసరికి మనకు కాలేదు. కాలానికి మనయందేదో కా
శ్యకంయిప్పడం కలూలేదు. దేశములు భాద్యతలనుబట్టి
నిలబడలేదు. ఈ విషయమునా స్వతంత్రమైన అధికారి
భాద్యతలనుబట్టి తేలికేదేదో భావించలేదు" అని స్వరాజ్యం వస్తుం
డమన్న గడువు వెళ్ళేసరికి చెప్పిచూపులు దివిట్టి మ.కు
స్వరాజ్యం సంపత్తిలో రాకపోవచ్చు. ఒకరొకరూడే పట్ట
వచ్చు. మనకు తగినంత స్వాధీనత్వం చూపవలసి యే పట్టి
వాస్తవమునానే మనకి వుండవలసి వస్తుందనిపొడూ నా అభి
ప్రాయం.

2. పర్వోక్తి తీర్మానాలు ఇవలకు తగినంత ప్రత్యాపనంగా
లేని పాత నా ప్రకటన చాలాకంటే తక్కువ డిక్షనరీ చాలాగనే
వెనుకకు పోయినాయి. దేశంలోని పరిస్థితులు యెట్టితీరవవు
ప్రకటించి జమలలో ప్రత్యాపనం దిక్కునూ మరొకమాదాంక
రల్లింజే ప్రభుత్వము నామకు లేమీ చేస్తుంటు కనపడలేదు.
మనా ప్రభుత్వంలో బహుమంది మొదటనంది మహాత్ముడి భక్తి
కింగికి కాలేదు. లోకమాన్యని శిష్యులు చాలామంది కృతజ్ఞ
కంగానూ వున్నారు. ఇద్దరువిషయంలోనూ వారుమన
స్ఫూర్తిగా పనిచేస్తులేదు. ఇద్దరు మనపటికేయే యెక్కువ
పట్టులలోనూదా కృతజ్ఞకంగా పనిచేస్తున్నారు. ఇతర రా
ష్ట్రములలోనూదా అట్టి పిదపాలు కనపడుతున్నది. బహిష్కార
గ్రియం అనగా అ.గ్గకాకాలూ, వ్యాపకా మూల, కాని
ననభిలా ఒకావడినందం వరులకోవలసిందేనే మహారాష్ట్ర
లవాదన. దేశం ప్రహితమయిన అసహనాద్యమే పనికిరానిది
యావదినయొక్క ఫలితం.

అహింసా ధర్మం

దేశస్వరూపమైన పద్ధతులనుండి స్వరాజ్యం సంపాదించి
చడమచేది మహాత్ముడి ప్రవృత్తయొక్క ప్రభుత్వధర్మం
ప్రభావధర్మం నూడూ అది కా న్నంతా అకర్మించింది
మనప్రభుత్వయొక్క యీ అహింసాస్వభావము. మహాత్ముడు
లాకానికి కొత్తపాదేలేవచ్చును. ఫలించు ప్రభుత్వసాధనంగా
యెంతో వాస్తవ్యతలనుబట్టి హిందూసాధారణమైన నూతనమా
ర్గం బోధించాడు. భగవద్గీతా పాపేక్షాకాళియైన యొద్దం
వలెవస్తూ దిన్నది. మనము పూజించేతమందానే మనధర్మంన
త్రివిధమనిందరి మహాత్ముడూ అంగీకరించునని లోకమునా
కారములయిన హిందూసాధారణమే అది నమరులందరినూ. ఆ
స్థితుతులనూ సాంప్రదాయములనూ మహాత్ముడి కడపటి
వార్యం అహింసావాదము ప్రతిఫలించడం ప్రభుత్వంవారికి ప్ర
భుత్వంలో కొంత సులువుగావున్న చివరకు దుస్సాధ్యం కాం
తప్పదు. అహింసాపద్ధతులయొక్క బలం మొదటకనపడదు కాని
రామరామఅభిప్రాయములు స్వహంకారతప్పదు. గాత్రులను ప
నాత్తుల నెంతకాలమనీ హిందూసాధారణ. అదిగాక అహింసా
పద్ధతుల వాడేమిదేనానా దేశస్వభావంగా ప్రభుత్వస్థితి. కులాల
స్వరాజ్యసంపాదన సాధ్యమవుతుందనిగాని యిద్దరినీయొక్క
వర్తనగా సంపాదించగల మన గాని చెప్పవలసి. ఇద్దరు 150
క్షేత్రాలనుండి దేశస్వభావం లభించిందా యొకరూ

గవీశులూ కనపడలేదు. ప్రతిపక్షమునా మనకుదా మోక్ష
మిష్టిచూపింట్లుంటేనే వర్తన వర్తనలూ ఆశ్చర్యపోతున్న
మా అపోక్షాదే అవచ్చు. మహాత్ములయొక్క అహింసా
మాగ్గమే అత్యంత సులభమైనది. వీరిలో వోడినవారికి కలిగిన
వాటి: మోదా మోక్షమే. అహింసాస్వభావంనా పాలిగితే అతిశయ
కాలంలోనే మనకు మోక్షం లభించి వానవుతుంది.

ఆంధ్ర విషయం

మహాత్ముడు కాలాలలో చతుర్థకంటా మహాత్ము
నాని కిది సమయంగాదు. ప్రపంచంలోని ప్రతిదేశంలోనూ
రాజకీయసామ్రాజ్య త్రవ్వ విశేషంగా యువజనమునా సుపాదించి
నది. ఉత్పాదనశక్తులయిన యువజనములకంటే సాధారణంగా
చూడడానికి ముందకును యువకులు వర్తనలను. కాని హిందూ
స్థానంలోని యువజనముల వర్తన: వాస్తవంగానే చింది. యొక్క
భూమిభాగ్యముల తప్ప తక్కినవాడైనా యింగ్లీషువలెమహాత్ముని
కాశ్యకంగా ప్రవర్తించాలన్నదాని నిలుపజేయడానికి ఒకసంగ
నూకాశ్యక బోధనాన్నాడు. స్త్రీలు మహిళలు, అల్పవిద్యులు
కులాల ప్రభుత్వంవలెనంది కంటే చావోలెకుతో తెలియకుండా
వాదలపాలై వుంటే మనయారముల వాస్తవబోగా అనుభవించు
నాయంకాలం తెచ్చిసుకొన్నాలో కాల్డేమ చేస్తున్నాడు.
ప్రస్తుతవిద్య దేనానూదా మనస్సునే భావాలను సాంకర్షిక
లేది భూమిపై జరిగి అత్యంతానం అనుభవించును. భారత
మాతయొక్క దేశస్వాత్మం మార్చివించినట్లు అమాయకమం
తానం అహింసాదేయమి. మన యోగములు యిటువంటివిద్య
నభ్యసించుటకంటే ప్రస్తుతవిద్యభ్యాసమే పనికిరాదని చింద
విధంగా నేరేక్షించేమిదని వారభ్యంత.

స్వాతంత్ర్య సాధన

స్వీకర్తూ కక్షి వాస్తూ స్వాతంత్ర్యసాధనాలు బహిష్కారం
వలె ప్రవర్తించునని పల్లెటూళ్ళయొక్క ప్రభుత్వస్థితిగతులను
బట్టి చాలాకాలం స్వాతంత్ర్యసాధనాలు బహిష్కారించడం సాధ్య
మవుతుందని తోచెను. నెహ్రూవానూగార్ల అగ్రుత్వకావ్యలు
మనస్సు స్వీకర్తూ కక్షి వాస్తూ స్వాతంత్ర్యసాధనాలు బహిష్కారం
మంది త్యాగం చెప్పుకలనని తలంచెను. ప్రభుత్వం నేరకులు
ప్రభుత్వముల మూలకోవడమయినా నులభంగాని స్వీకర్తూ మూలకో
డకలెను. అందులో భవంకంపాదించివారు మూలకోడే మె
న్మకలెను. ప్రభుత్వస్థితిగతులలో స్వాతంత్ర్యసాధనలూ ప్రభు
వాదములయినవారికి దేశస్థితి ప్రభుత్వం కలిగినవారికెల్ల చేతన
యినవలెయిం సంపాదమే సాధ్యమయ్యెట్లు కనుపడుతున్నది.

వాస్తవ సత్యం

కానవలెలు బహిష్కారించడం విషయంలో మొదటి
నుంచి అభిప్రాయభేదాలున్నవి. ఒకవర్గాలకు యొన్ని కలుకలిన
తిరువాతి వర్తన మూడే డిక్షనరీ తిరిగియచ్చు కొనబడవు. ఇంకా
ఒక మానవములలోనా యొన్ని కలు తిరిగి జరుపబడవు. ఇద్దరిలో
ములు ప్రభుత్వం నేమవుతులు ప్రభుత్వసభయొక్క తీరిమనుకు
యెంతకాలయినా ప్రాదేశికమోకలదు. ఇట్టిస్థితిగతులలో
కానవలెలలో ప్రవేశించడమను నూన్చి దిక్కునల్లు నిష్పత్తి
యొనడం అయినా దేశవాసుల బనేమీలు కీరంగా యింది
మనం చిన్నించడంకేర ప్రభుత్వములవారివాదములు కొంత
సాకు నివర్తించడం అనిమనుకుంటాను. కనుక లోకమాన్య
కు పంపిరింతింతమానాములలో తావ (Responsive coope
ration) ప్రభుత్వమునా అనుకూలంగా వుండవలసి నూతన
సంస్కరణములకు తోడ్పడుతుందని చెప్పియుండి దీనినికొన్న
విషయమేమిలేదు. కానవలె తప్పిందేమిట అనుకుంటే
పకయింది. లోకమాన్యకు తంతింతింతింతి అసహనాద్య
మం ప్రారంభంగాలేదు. తావము మె యొలించి చెప్పిన అభిప్రాయ
మునాగాదు. కొత్తకానవలె తీరినది చేసిన ప్రకారమేదీ
యీ చేయగలిగినదెన్నుదీ? కొత్తసభలు వారసభల కంటే
మోగైనవని చెప్పడానికి వీలులేదు. మన్మథియనిహితుభూము
ల ఒక గంటలలో చేలంపేయడానికి కనుకుని లోకమాన్యం చ
ట్టుములలగలగలిగినవాళ్ళు అయినవారికి కావడా చేయడాని
కి అంగీకరించి కానవలెల దేరితలొనడవు. ఒక వేళ ఒక
యవాయుల సభలలో ప్రవేశించి యొక్క స్థానములు సంపా
దించి అంగీకరించు చేయగలిగినదెన్నుదీ? సభిములు ప్రతిఫలించి
ప్రభుత్వంసాగనియ్యకుండా చేయడానికి సాధ్యమాతులలో
ప్రభుత్వంవారి అభిప్రాయముల కృతజ్ఞకంగా యొక్కలయిం
మే నా బాదా భిప్రాయం ప్రకారంనా గిం
నూకోవడాకే కొత్తకానవలెల వర్తనలయొక్కాలో
గర్భముగాని దైవ రాయగానూ తమకనుకునే. సోద
కానవలెలు చేసిన యొక్క ప్రతిఫలమునా తోనవలెవచ్చు.
కొత్తసభలు చేయడానికి అధికారం లేకపోయినా ప్రభుత్వం
నా ప్రభుత్వకమయిన కొత్తసభలు చేయకుండా అయిన
మా విశేషసంఖ్యకల కానవలెల తే: మె కొత్తసభలు తీరి
చేయక ప్రభుత్వం న్నెట్లయిం? యాలో భావించిం 'కేసిన
చట్టాలు కనపడం చేయడాలో తోనవలెయిం? తాకు లోని
చట్టాలు సభిలంగిరించకపోతే 26 వ సెక్షన్ 1 వ నిబంధన
ప్రకారం నిరాకరింపబడవలసి చట్టములగా చేయడానికి
తీరరాయగారి వర్తనకలెన్నుదీ. ఇక మనవర్తన అధికారా
లన్నీనే రాష్ట్రీకనవలెలు నూన్చి యొదించండి. ప్రవాద

త్రం చేయని యోగములన్నీ యొన 18 క్షే 1 వ
నిబంధన ప్రకారం చేయవలసి విధంగా నెహ్రూయగారి తన్ను
అధికారాన్ని సన్నుతగలిగిస్తుంది. ప్రవాద త్రకాళుల విష
యం: 'కే' ప్రభుత్వమునా యొధిం ప్రజల తపయోగిం
చేయగాను ప్రభుత్వమునా ప్రవాద త్రకాళుల విషయంలో సభ
నాను వివేకములు గవర్నరుగా గద్దుచేయవచ్చు. గవర్నరు
గాను మంత్రిమండలి ప్రవాద త్రకాళుల విషయమే చేయించి
దలచుకొన్న తీర్మానాలను కానవలెలు చేయనివలెమొదల.
రాజప్రతినిధిగాను ఇందియామండలిగా అమాయము బాంది.
ప్రవాద త్రకాళులు ప్రవలసాధీనంలో చేయడా కాశ్యకంగా
గాని తే: కొంతకాలం గాని ప్రభుత్వం త్రకాళుల
చేసినవలెదాని కధికారమున్నది. ఈ సంపద రాష్ట్ర
లను బట్టి అసహనములు కానవలెలలో ప్రవేశించి ప్రభు
త్వకాళులలో చేరే అడ్డు తిగించడానికి సాధ్యంగాదని మన్మ
మాతున్నది. నెహ్రూవంపితుకు కల: లోనా చేసిన ప్రవనాన్యం
లో కానవలెలలో ప్రవేశించక బహిష్కారించుట వారయి త్ర
ని ప్రవేశించి ప్రతిఫలించుట రెండయిత్రన యొరంటిలో
యేదచేసినా అసహనాద్యమునకి కృతజ్ఞకంగాదని చెప్పవ
గాని ప్రవేశించి ప్రభుత్వకాలకు కొరుకులచేయడం సాధ్య
మయ్యెట్లు కనపడదు.

అలాగే వోకల భావములనున్నది. యోగవ్యవరత
కానవలెలలోనూ రక్షియ సభలలోనూ అసహనములు
విశేషసంఖ్యకు సంపాదించగలిగి ప్రభుత్వమునా వాసుం
కులూ తెచ్చే ప్రతినిధిగం మంచిచెల్ల వికలత చేయడా
వోడించగలిగితే ప్రతిఫలము చేసరాయగానూ సన్నుతగా
నే చేసినవలెనీస్తుంది వారు స్వయంగా చేసేట్లులు
యిప్పటి సభలు చేసేవా కింగింపే దేదీ వి గా వుంటు
వని చెప్పడానికి వీలులేదు. ఇప్పటిసభలు యొధిం: నబాబు
చాలిలేదని. ఇక్కడ ప్రభుత్వ వారు చేయన్న ప్రారంభాల
భారం ప్రభుత్వంవారియొడ తెట్టుకొనా చేసినవలె సన్ను
యగర్భమున్నే వహించుటకేవలం యిదివోక గొప్పలాభం.

ఇ. తోకల. మొదటిమొదటి మనం యొగవ్యవరత
చట్టాలు పనికిరావలెనాదేం నుటూలలో గవీశులతోక
అంప్రొక్షియసభలలో సంస్కరణంట్లుములు నిరాకరించుట
నిందని కీరంగా వచ్చునా లోకమాన్యకు చట్టముల కనకు
ని: చివర వోకల ప్రతి అనకూల తీర్మానం యోగవలెగా నె
గ్గింది. ఇద్దరు కానవలెలలో అసహనములు ప్రవేశించక
పోవలెనీయీ యొధిం వికలతలుగా చేసినవలెకారం జమ
లలో అసహనములతో అత్యంతమునా ప్రవేశించుటకా
కు మోక్షమే వోట్లద్వివా కానవలెల ప్రజలతో మిదనే
మహిళలకారంకేమీవున్నది. చివరకు కానవలెల కిరించినట్లు
అయింది. అటుగాక అసహనములు సభలలో ప్రవేశించడం
మూలంగాన మన కానవలె లంగిరించినట్లు యొరుకున్నా
అసహనంనా చేయడమే ప్రవేశించక ఫలితంలో సభలను
బహిష్కారించినట్లు ఆ ప్రభుత్వం చేసినవలె. ప్రవేశించినవలె
టికంటే ప్రవేశించే యొక్క ప్రభుత్వంనా బహిష్కారంవలె
పవలెనీతోనున్నది. ఇదిగానా అసహనాద్యమునకు భం
గముగాదని నీవెట్లులలో మార్చుదప్పు మూలధర్మములలో మార్పు
చేయని నెహ్రూవంపితుకు సహ అంగీకరించినాడు.

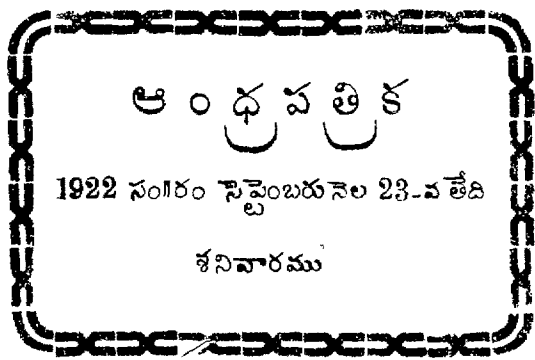
ఇంకా ప్రతినిధిగంనూ వున్నది. ఒట్టుపోతు ఒట్టి
దీర్చిట్లు ముట్టులు కానవలెలను పొడిగించుంటే అన్నాచడ
నులూనమిపోయింది. తిగి యొన్ని కలు జరిగే జమలు కనుకు
న వచ్చునా లోని ప్రభుత్వ కానవలెల భయపడవచ్చు. లోక
అలయము పోవునని మ (ములు భీ: లగవచ్చు అందరూ: తిగి: ప్ర
భుత్వము తిరిగియొక్కలతో అసహనం చేయడా నే జమియడేం
ట్లు అయినా ప్రవేశించినదని తీర్మానించ కన్నా గాస్తానా
గాను అంగీకరించనూవచ్చు. స్వభావములకు భంకంలేనవలె ప్ర
భుత్వమునా లేని నమయినాదే జాలూ వాస్తవల తీరిమనే
మనము పొడిగించినవలె యొక్క వాస్తవము ప్రోక్షియవలె
భగవద్గీతా యొచిని కానవలెలు యే తీర్మానం చేయడే
వారికి.

కనుక గవర్నరులూ రాయించి లోకమాన్యని అనుకూ
నమాయవలెనా, లేక కా. తీరమునా పరి మాకలవాదనా
లేక కానవలెలు మువలెను ది ఒకావడినందమో లేన
ప్రవేశించడమో ఏది ఉత్తమ మయిందీ గవర్నరు చేయవలసి
వున్నది. (చేయము)

ప్రభుత్వంలో పీఠోస్థానమును ఏ. సర్వోచిత్రావ్రామాడు

పరమాను గవర్నరులవరకు అభివందించుట

ప్రభుత్వంలో చాలాకాలం 42 వ స్థానమున
యొ ప్రభుత్వంలో పీఠో స్థానమును: జిల్లీస్తు ఏ. సర్వో
రావుగారు ప్రాచి దొ: తమనవారికి చేసిన గొప్పసేవగాన
యిందియోగా ప్రాచి సర్వో మున్నీరు లూయను గెట్టిన
గారు యానిల 17 వ తేదీని ప్రాముక్షేమన కేతుకు వోక
ప్రతీకావలెను పొసంగింది.

ఆంధ్ర పత్రిక

—:—:—:—

అంతఃకలహము

ఉద్యోగాపేక్షపై నాధారపడి యుండేది ఏ యుద్ధము మయినను. శాశ్వతపయోగము కలిగింప జాలదు. అచిరకాలములోనే అంతఃకలహములు బలమును తీగము. స్వార్థముపైగాక, సమాన త్యాగములపై నాధారపడి యుండేది ఏ యుద్ధము మయినను చిరకాలము వర్ధిల్లి, ఐకమత్యమును పెంపొందించును. భ్రాతృభావము బుట్టించును. సాంఘిక బలమునకు, హృదయసంయోగమునకు. స్వలాభాపేక్షయందు, హృదయములు విడిపోవుచుండును. పరిశ్రేయోభిలాషవలన హృదయ సంయోగము బలపడుచుండును. జస్టిసుపక్ష ప్రముఖులలో నెవరగుట. కందస్వామి చెట్టిగారు, నేటిదినము చిదంబరములో జరిగెడి ఆదిద్రావిడ సభ కధ్యక్షత వహించి, ప్రస్తుత బ్రాహ్మణేతర పక్ష మెటుల యపజయము గావించినదియు కడు దూరము వ్యక్తము జేసిరి. ఆదిద్రావిడుల యభివృద్ధి కెట్టి మార్గము లవసరములో, అందును గూర్చి ముచ్చటించుటకు మారుగ వీరు విశేష కాలమును బ్రాహ్మణేతరోద్యమము, దాని ఫలితముల గూర్చి ముచ్చటించుటతో గడిపిరి. ప్రస్తుత బ్రాహ్మణేతర నాయకులపై ఆశ బెట్టుకొనవలదని మాత్రము ఆదిద్రావిడులను హెచ్చరించుచు, తమ ముక్తిని తామే సాధించుకొనవలయు నని సూచించిరి. ఈ సలహా మాత్రము మిగుల ప్రయోజనకారి యనుటకు సందియము లేదు. ఏ సంఘము నయినను, ఏ జాతి నయినను, నురియొక సంఘము గాని మరియొక జాతి గాని యుద్ధించు ననుట భ్రమ. పరులు కొంతవరకు తోడ్పడినప్పుడు. కాని తమను తా ముద్ధరించుకొన జాలనివారికి ఇతరులు తోడ్పడెద రనుట గాని, అట్టి తోడ్పాటువలన వారికి లాభ ముండు ననుట గాని కల్ల. స్వయం సహాయమునకన్న, ఎక్కువ పటిష్ఠ మగు ప్రతిక్రియ యుండబోదు. నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు నిమ్మజాతులే కర్తలు. ఇతరుల సహాయము వలన కలిగెడి లాభము గాని, వారి నిరోధము వలన గలిగెడి నష్టము గాని అత్యల్పము. స్వయంప్రబోధము వలననే, వ్యక్తు లేమి, జాతు లేమి వృద్ధి గాంచును. ఈ సూత్రము అన్ని కాలములకును అన్ని దేశములకును వర్తించును. ఆదిద్రావిడులకును, ఆదిమాంధ్రులకును, ఈ సూత్రమే ధరమ ప్రయోజనకారి.

తాము వెనుకబడి యుండినందులకు ఇతరులను దూషించి లాభము లేదు. తమ లోపములను సవరించుకుని, నిర్భయముగ నేజాతి తన ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనునో ఆజాతి ఎల్లర గౌరవము కుపాత్రమగును. సంస్కరణము ఎప్పుడును వెలువల నుండి బయలుదేరు లోపలనుండి యది యుద్ధ విం చినగాని, అది ఫలదాయకముగానేరదు. ఆత్మావబోధము గలిగిన పిమ్మట, ఏజాతి హింసాస్థితియందుండును? నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు, గాంధీ మహాత్ముని కార్యక్రమమును చేపట్టుట మిగుల యనుకూలసాధనము. అందు ముఖ్యముగ కద్దరు సాధ

నమువలన, ఈ సమస్య తప్పక పరిష్కారమగును. ఆంధ్రదేశమునం దీసమయమున, నూలుపడుకుట గాని నేతనేయుటగాని చాలవరకు ఆదిమాంధ్రుల హస్తములలో నున్నది. ప్రాచీన కళను వారింకను పోగొట్టుకొనక, దేశగౌరవమును నిలువబెట్టుచున్నారు. కద్దరు నిర్మాణమునకు వారిసహాయ మత్యవసరమగుచున్నది. సలుతావులందు వారి తోడ్పాటుతోనే కద్దరు నిర్మాణము కొనసాగుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో అస్పృశ్యత త్వరలో నడుగంటు ననుటకు సందియములేదు. మహాత్ముని సందేశ నిర్వహణమునకు ముఖ్యసహాయ భూతులయిన ఆది మాంధ్రులున్నత స్థానము బడసెదరనుట నిశ్చయము. ఆసంగతి యటుండ, కందస్వామి చెట్టిగారు, బ్రాహ్మణేతరోద్యమము ఆదిద్రావిడులకు ఎట్టి యన్యాయము గలిగించెనో వివరించిరి. ఇందు నిమిత్తము వారీయుద్ధమవృత్తాంతమును పూసగుచ్చి నటుల జేటవరచిరి. జస్టిసుపక్ష ప్రముఖులలో ప్రధానులుగ నుండి అరంభించినములలో బ్రాహ్మణేతరోద్యమాభివృద్ధికి కట్టుదలతో పాటుబడిన కందస్వామి చెట్టిగారి వృత్తాంతము, ప్రామాణికమే యని ఎంచవచ్చును. తమలోతాము భేదములు బెట్టుకొని, ఐకమత్యమును చెడగొట్టుకొనవలదని, ఆది ద్రావిడులకు కందస్వామి చెట్టిగారు హిత మొసగుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతర నాయకులు స్వలాభము కొరకు ఆదిద్రావిడులలో అంతఃకలహములను పెంచుకుండ కాపాడుకొనవలయునని, వీరు హెచ్చరించుచున్నారు. కేవలము రాజకీయ వ్యవహారముల కొరకు మాత్రము కలసివచ్చి, సాంఘిక విభేదములను అటులనే నిలిపియుంచుకొనవలదని, కందస్వామిగారు ప్రోత్సహించిరి.

బ్రాహ్మణేతరనాయకుల చేసిన లోపములను ఆదిద్రావిడనాయకులు అనుసరింపవలదని, కందస్వామిగారు వేడుకొనిరి. ఆలోచములేమి? బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును మొదట స్థాపించినపుడు, బ్రాహ్మణులు వేరు, మిగిలిన ప్రపంచమంతయు వేరని, విభాగముజేసిరి ఈ విభాగముపై నాధారపడి యుద్ధమము నడచెను. స్వల్పసంఖ్యాకు లగు బ్రాహ్మణులను త్రోసివైచినను, మిగిలిన బ్రాహ్మణేతరసంఘమంతయు ఒక్కనూటపైన నడిచెనా? మహమ్మదీయులును, క్రైస్తవులును విడిపోయిరి. ఆదిద్రావిడులకును, బ్రాహ్మణేతరులలోని యున్నత శాఖలవారికిని 1917 సం॥రము నందు కొంతవరకు ఒడంబడిక జరిగెను. ఎస్కారులో స్పర్థాంతుయొద్ద జరిగిన సభలో ఉభయసంఘములవారును చేరిరి. సర్. పి. త్యాగరాయశెట్టిగారు రాసభ కే తెంచిరి. వర్ణాశ్రమధర్మనిరతు లగు త్యాగరాయ శెట్టిగారు పంచములసభ కే తెంచుట కది ప్రథమపర్యాయమని కందస్వామి చెట్టిగారు రూపొందించుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరులు తమ కుపకారము జేయుదురను నమ్మకముతో ఆదిద్రావిడులు కొంతకాలము వారి ప్రాబల్యమున కంగీకరించిరి. ఆది ద్రావిడులు బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు తోడ్పడుటబట్టియే, ఆయుద్ధమమునకు విశాలత గలిగినదని, కందస్వామిగారి యుద్దేశము. కాని, జస్టిసు ప్రముఖులు నిమ్మజాతులయొడ ప్రస్తుతము చూపుచున్న ద్వేషమును ఇకముందును కనుబఱచునెడల, ఆయుద్ధమము అడుగులేనితోట్టినలె నిరుపయోగమగుననియు, నిరంకుశత్వమునకు దోహద మొసగుననియు, కందస్వామిగారు ఖండితముగ బలికిరి. ఆదిద్రావిడ ప్రముఖుడగు యం. సి. రాజాగారు శాసనసభలో సభ్యులగుటకు, సర్. పి. త్యాగరాయశెట్టిగారు గాని, రాజారామారాయనింగారు గాని ఎంతకారకులో, కడపటివారు ఉన్నతస్థానము బడయుటకు యం. సి.

రాజాగారును అంతకారకులే యని, కందస్వామిగారు తెలియజెప్పిరి. ఇట్టిస్థితిలో, అడుగున బడి యున్న నిమ్మజాతులను మరింత అవమానపరుచుటకు ప్రయత్నించెడి బ్రాహ్మణేతరుల జూచిన తమకు సిగ్గుచున్నదని, కందస్వామిగారు చాటిరి.

అసిస్టెంటు లేబరుకమిషనరు పదవిని రద్దజేయించుటకు, బ్రాహ్మణేతరులు చేసిన ప్రయత్నములను కందస్వామి గారు నిరసించిరి. నిమ్మజాతుల క్షేమమున కివి విశేషనష్టకర మని వీరి యుద్దేశము. నిమ్మజాతుల యభివృద్ధి కుపయోగించెడి పదవులను లేకుండజేసి, త్యాగరాయశెట్టిపద్ధతులు వారికి మితితేని యపకారము గావించి రనియు అందుకు వారిపై ప్రచండభాధ్యత నిలిచి యుండు ననియు, కందస్వామిగారు మందలించిరి. శాసనసభలో సభక సంఖ్యాకులు తమ యధికారమును దుర్వినియోగము జేసి రని వీరి తలంపు. బ్రాహ్మణేతర నాయకులకు, సంఘసంస్కరణము నందు విశ్వాసము లేకబోవుటయే ఇందుకు కారణమయ్యెనట. బాసుగారి వివాహచట్టమునకు త్యాగరాయశెట్టిగారు ప్రబలప్రతికూల్యము వహించిరి. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమువలన, నిమ్మజాతులకు న్యాయమును సంభవింపక పోగ, నాయకులుగ నుండగల బ్రాహ్మణుల సహకారమును కోల్పోయినందులకు కందస్వామి గారు చింతించుచున్నారు. అట్టివారు నిరాశరణోద్యమమును చేపట్టినందులకు వీరు విచారించుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరుడు రాజకీయముగ బ్రాహ్మణునికి స్థానములేకుండ జేసినను, సాంఘికసంబంధమునందు మాత్రము బ్రాహ్మణుడు లేకుండ గడుపుకొనజాలక బోయెనని, కందస్వామిగారి యుద్దేశము. తనక్రింద నున్నవారిని అడగద్రొక్కినందులకు బ్రాహ్మణుని కూలద్రోసి, బ్రాహ్మణేతరులు తమక్రింద నున్న వారిని అణగద్రొక్కుట అప్రకృష్టమని కందస్వామిగారు వాదించు చున్నారు. ఇట్టి నిరంకుశచర్యవలన, బ్రాహ్మణప్రాబల్యము బలపడుట దప్ప వేరులాభము లేదని వీరి యుద్దేశము. జస్టిసుపక్షనాయకునికి సంఘసంస్కరణ మవిన గిట్టకుండుట యొకలోపమనియు, ఉద్యమాభివృద్ధి కొరకు వీరు ధనవంతులను అందు ముఖ్యముగ జమిందారులను ఆశ్రయించుట మరియొకలోప మనియు, కందస్వామిగారు వ్యక్తపరచిరి. శాసనసభలో పంచమాభ్యుదయముకొరకు దెచ్చిన తీర్మానములను జస్టిసు నాయకులు బలపరుప రయిరి. సాంఘికాభ్యుదయమునకు వలయు తీర్మానములను చట్టములను జస్టిసు పక్షమువారు ప్రవేశపెట్ట రయిరి.

ప్రస్తుతస్థితిలో వెనుకటివలెనే, జన్మమే బొన్న త్యమునకు కారణ మగుచున్నది. ప్రస్తుత జస్టిసు పక్షము, ఒకపక్షధోరణిని అనుసరించుటలేదు. సాంఘికధోరణినియినను అనుసరించుటలేదు. ఇది రెండువిధములను చెడినదని, కందస్వామిగారియుద్దేశము. శాసనసభలోగాని, మంత్రివర్గమునందుగాని, పలువిధసంఘములకు ప్రాతినిధ్యము లేదని వీరి యుద్దేశము. మహమ్మదీయులకుగాని, నిమ్మజాతులకుగాని, క్రైస్తవులకుగాని, ఆంగ్లోహిందవులకు గాని బ్రాహ్మణులకు గాని ప్రాతినిధ్యము లేకయున్నది. అందుచే, బ్రాహ్మణేతర హిందువులకుదప్ప తదితరులకు నష్టము వాటిల్లుచున్నదని వీరియుద్దేశము. మహమ్మదీయులకును, క్రైస్తవులకును మంత్రివర్గమునందు ప్రవేశ మొసగవలెనని వీరు గోరుచున్నారు. బ్రాహ్మణులకుమాత్రము మంత్రివర్గమునందు ఏల ప్రవేశ ముండగూడ దని వీరడుగుచున్నారు. బ్రాహ్మణునికి ప్రవేశము లేకుండ జేయుటవలన, ప్రజలకుగాని, రాజ్యాంగమునకు

గాని, లాభము లేదని కందస్వామిగారి నమ్మకము. నిమ్మజాతులకు బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేకనియోజకవర్గము లుండవలయు ననియు, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము ఈరాష్ట్రములో నెంతవరకు బనిచేసినో విచారించుటకు తరుణమాసము మయినదనియు, వీరు గోరుచున్నారు. నిమ్మజాతులవారు ఏకత్వమును దునుడేరక, తమకు తామే ఒకపక్షముగ జేరి ముక్తిని సాధింపవలయు నని, వీరు హెచ్చరించిరి. కందస్వామిగారి దృష్టి శాసనసభలపై నిలిచియుండుటచే, నిమ్మజాతులకు స్వయంసహాయ కార్యక్రమమును సూచింపజాలకపోయిరి. ఒక విధముగా మాత్రము కందస్వామిచెట్టిగారి యుపన్యాసము, ఉపయోగకరముగ నుండును. జస్టిసుయధ్యయము దేశాభివృద్ధి కెంతవరకు అనుకూలించునో, వారు తెలియజెప్పిరి ఈయధ్యయమును పాల్గొను వారి కే ఉద్దేశముగ వారు లెక్కడు స్ఫుటముగ చెలియగలవు. కందస్వామిగారి హితబోధవల్ల, జస్టిసుయధ్యయము ఎంతవరకు తనలోపములను సరించుకొని, దేశాభివృద్ధిని అడ్డగింపకుండునో, చూడవలయును.

మోషా రైల్వే వివాదము.

సామాజ్య శాసనసభ

మోషా రైల్వే వివాదచారిత్రము గూర్చి హిందూ దేశము ఒక కొననుండి వేరొక కొనవరకు తలదీలి యుండెను. ఇంగును గురించిన సత్యము చాలవరకు అధికార సాక్షులనుండియు వెలువడినను, నాపుకని టీవారు పై పూత పూసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇంగును గూర్చి తమ యభిప్రాయము చెలుపుటలో, సార్వభౌమ ఆంధ్రానుగారు, రిప్పుగారును దోషులని నిర్ణయించిరి. రిప్పుగారు చనిపోవుటచే అందునుగూర్చి విచారించ బని లేదు. ఇక ఆంధ్రానుగారొక్కరు మిగిలియున్నారు. పైనికాధికారియగు కలకత్తా హం ఫిసుగారిని నిర్దోషులని నిర్ణయించిరి. ఇవాన్సు, హిచ్ కాకుగార్లు లోపము జేసినను, వారిపై నెట్టిచర్య దీసికొనుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కోరియుండలేదు. ఈ రీతిన జెబ్బడిమండ్రి ఘోరమరణములకు కారణమయిన సందర్భములన్నియు, చురుకైన చేయబడెను. స్రస్టుత పరిపాలనము మారనంతవరకు ఇట్టిదుస్థితి మారజాలదు. ప్రజలకు న్యాయము గలుగజాలదు. సామాజ్య శాసనసభలో, హుస్సేనుఖానుగారిందు విషయమై తీర్మానము నుపపాదించిరి. రైల్వే మరణములకు ప్రత్యక్షముగా గాని పరోక్షముగా గాని బాధ్యులయినవారిపై తగినచర్య దీసికొనవలయునని ఈ తీర్మానమునందు కోరబడెను. అన్ని పక్షములవాడును అంగీకరించెడి ఇట్టి తీర్మానము గురించి యయినను, అనధికారసభ్యులు ఏకాభిప్రాయము గనుపరచగూడదా? సర్. విలియం విన్ శెంటుగారి ప్రోద్బలమునకు వీరు లొంగిపోయిరి. తుదకు తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. ఇంతకన్నను వేరుఫలిత ముండునని తలచుట వ్యర్థము. సర్. విలియం విన్ శెంటుగారి గర్జనము పనితేసెను. కలనల్ హంఫ్రేను గారి బాధ్యత ఎటుల తొలగెనో తెలియకున్నది. మార్షలులా యమలులో నుండగ, బాధ్యత యంతయు వీరిదిగాదా? ఇవాన్సు హిచ్ కాకుగార్లు ఆశ్రద్ధ వహించిరిని, విన్ శెంటుగారు రంగీకరించిరి. కాని, "లా"ను పునరుద్ధరించుట లోను, తిరుగుబాటు నడచుటలోను, వీరిరువురును అమూల్యమగు సహాయ మొనర్చిరట. అందుకని, వీరి క్షమింపవలయు నట. ఈ వాదము మిగుల చమత్కారముగ నుండదా? ఒక సంగతికిని, మరియొక సంగతికిని పోటీ జెట్టుట ఏటి న్యాయమో

తెలియకున్నది. ఇంతటితో నూరుకొనక, తాము గాని, శాసనసభ్యులలో నెవ్వరయిన గాని, పై యధికారుల స్థానములో నుండునెడల అటులనే ప్రవర్తించి యుండవలసి, విన్ శెంటుగారు సమర్థించుటకు మరింత విచిత్రము. అటులగుచో ఎవ్వరికిని, సాధ్యపడని కార్యమును నిర్వహింపనందులకు ఇవాన్సుగారిని గాని, హిచ్ కాకుగారిని గాని నిందించుట కనలే యవకాశము లేదు. విన్ శెంటు గారు మొట్టమొదట మొదటయు, ఆపిమ్మట అట్టిలోపము నుకావించుకుండుట కెట్టివారికిని సాధ్యపడదని పలుకుటయు పరస్పరవిరుద్ధములు. ఇవాన్సు, హిచ్ కాకుగార్లపై చర్యదీసికొనకుండుటకు కారణము గనుపింపదు. విన్ శెంటుగారి దంభవాక్యముల వలన విశ్వాసము గలుగలేదు. నాపేకమిటీ సభ్యుల యగ్రతను ప్రాధాన్యము వహించిగా రాక్షేపించినందులకు విన్ శెంటుగారికి కోపము వచ్చెను. కాని, వీరి హేతువాదము నిస్సారమని, దానిని పరికించినవారికి గోచరించును. వేంకటపతిరాజుగారు నుడివినటుల, ఆంగ్లదేశ చరిత్రకారులు కలకత్తా చికటికొట్టు సందర్భముల గూర్చి ఇప్పటికిని ఆగ్రహము జూపుచుందురు. నిన్న మొన్న జరిగిన మోషా భావరణముల గూర్చి మాత్రము అధికారుల నడవడిని పాటింపవల దని, విన్ శెంటు ప్రభుత్వము హితమొనగుచున్నారు! ఇంతకన్నను శోచనీయ మగు సంగతి వేరుగలదా?

బంజరితెలుగులు.

తుర్కీ వ్యవహార సందర్భమున ఇంగ్లండు బంజరి తెలుగులు, లాయడు జార్జిగారి పద్ధతులకు ఫలితము. ప్రాచ్యు, ఇబ్లేదేశములు తమ సైన్యములను పూర్తిగ దీసివైచినవి. తుర్కీపై యుద్ధము సలుపుటకు నిరాకరించినవి. ప్రాచ్యమంత్రి యగు పాంకేరు గారితో ముచ్చటించుచు, కర్జనుప్రభువుగా రింగును గురించి ఆశ్చర్యమును కనుబజచిరి. కర్జను ప్రభువుగారి కాశ్చర్యము గలుగుట మిత గాదు. ప్రపంచ మెటుల భావించుచున్నదో కనుగొనక, ప్రాత యూహలనే పట్టుకొని ప్రేలాడుచుండెడి కర్జను ప్రభువు, సామ్యమార్గములను గ్రహింపనేరరు. తుదకు జిగోస్టావియా పైతము బ్రిటిషువారికి తోడ్పడుటకు నిరాకరించెను. పోనీ, ఇంగ్లండులో నయినను ఇందువిషయమై సాదరభావము చూపబడెనా? లేబరు పక్షమువారు తామే మాత్రము తోడ్పడ మని స్పష్టపరచిరి. కన్ఫర్మేట్ ప్రపక్షమునకు సయితము మరియొక యుద్ధ మిష్టములేదు. ఇక ఎవరిపై లాయడు జార్జి కర్జను ప్రభువు లాధారపడెదరు? అధినివేశ రాజ్యములపెననా? కెనడా రాష్ట్రము వెనుకముందాచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా, త్వరపడగూడదని తలచుచున్నది. ఆస్ట్రేలియా యయినను, తుర్కీపై యుద్ధమునకు పూర్తిగ తోడ్పడుటలు గనుపింపకు. వైకొంటుగేగారు సయితము, ఫ్రెంచి వారితో యోచింపకుండ ముందుకు దుమికెదనని ఇంగ్లండు ప్రచురించుట ఆలోచనలేని పని యని మైమ్మ క్రికెట్ వాసిరి. తుర్కీకి తోడ్పడుటకు బాల్టి విక్కులు సంసిద్ధులగుచున్నారు. ఇంతటి విషమస్థితి జనించుటకు, లాయడు జార్జిగారు గ్రీసుపై గనుబజచిన అపూర్వాభిమానమే కారణమయ్యెను. ఛానక్ నుండి బ్రిటిషువారు గూడ తమ సైన్యములను తీసివై చెదరనియు, తురుష్క సమస్యను పరిష్కరించుటకు వెంటనే సమావేశమును కూర్చుట కంగీకరించి రనియు చెలియచున్నది. బ్రిటిషువారు తమపట్టును విడువనిచో మహమ్మదీయ ప్రపంచములో నెట్టికల్లోల ముదయించునో గమనింపవలయునని ఫ్రెంచిమంత్రియగు పాంకేరుగారు,

కర్జనుప్రభువును గోరియుండిరి. ఇకనయినను బ్రిటిషు మంత్రి లెక్కుడు వివేకమును దూరదృష్టిని కనుబజచెదరా?

జార్జి లాయడు గారు

నిరాకరణలంబులు శాసనసభల నాక్రమించుచో, శాసనసభలు రద్దగునని లాయడు జార్జిగారు సూచించిరి. ఈసంగతిని, రీడింగు ప్రభువుగారును, సర్. విలియం విన్ శెంటుగారును బలపరచిరి. బాంబాయిగవర్నరు గారు జార్జి లాయడుగారు మాత్రము, నిరాకరణలంబులు శాసనసభలలో బ్రవేశింప నెంచుట చాల ప్రోత్సాహకరమనియు, లాభకరమనియు, బాంబాయి శాసనసభలో ప్రసంగించిరి. లాయడు జార్జిగారిని సాధించుటకు శాసనసభలో ప్రవేశింపవలయు ననువారు, జార్జి లాయడుగారిని సాధించుటకు శాసనసభలను బహిష్కరింపవలయునని వలుకుదురా? అధికారు లెటులయినను బలుక నిండు; వాటి నుడువులను పాటింపక తమధర్మమును తాము నిర్వహించుట భారతీయుల కర్తవ్యము.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ కధ్యక్షత వహించిన దేశభక్త డెన్నెవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారి అధ్యక్షకోశన్యాసమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. దానియందు శాసనసభలలో జేరి మంచికిని చెడ్డకును నిర్బంధింప ప్రతిష్ఠంభనలు జరిపిన లాభకరముగ నుండునను అభిప్రాయమును పంతులుగారు వెలిబుచ్చిరి. ఇట్టియభిప్రాయమును మహారాష్ట్రపక్షమువారియనను ఒకసాక్షులు లేదు. మంచికి తోడ్పడుటకే వారికిని సమ్యక్ము. ప్రతిష్ఠంభనలు కొనసాగ నేరని ఇవివరకు తెలిపితిమి. సంస్కరణముల బహిష్కారమును జయప్రదముగా కొనసాగించి పేర్కొడిన ఆంధ్రదేశము, లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారి నూచనను నిరాకరించు నని తలంచెదము. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభవారి నూచనను తీరస్కరించి, ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొని, గాంధీమహాత్ముని ఆనతిని నిష్కర్షగ నిర్వహించెదరుగాక!

శ్రీ గంపలగూడెము కుమారరాజుగారు

శ్రీ గంపలగూడెము కుమారరాజు గారు నిర్బంధవిముక్తులై మరల సాంధ్రమాతృసందర్శనము కేయగలిగినందులకు వారి నభినందించెదము. ఆంధ్రమహాసభ కధ్యక్షత వహించి, కావించిన ప్రసంగముకొరకు, వారు వెనుక శిక్షితు లయిరి. మరల సాంధ్రసభలు జరుగునప్పటికి వారు చేరగలిగిరి. ఆగర్భక్తిమంతు లయ్యు, వీరు మాతృదేశకొరకు జూపెడిదీక్ష కమంగు ప్రశంసార్హము. జమిందారులలో నిట్టివారు గనుపించుట యరుదు మహాత్ముడు విధించిన నిర్మాణకార్యక్రమమును దేశము నిర్వహించి స్వరాజ్యము బడయుటకై, వీరికిముందు ద్విగుణీకృతాహ్వానము పాలుబడెద రనియు, తమ శక్తిసామర్థ్యముల నిందునిమిత్తము అర్పణజేసెద రనియు, సమ్మేదము.

కెంగారులో నిధివరకు ఆక్రాంటెంటు జెనరలుగ నుండిన రాయబహదూరు యె. జి. బానుబహదూరుగారు. సి. బి. యి. చనిపోయిరి.

ఇండియను ఆడిట్ ఆక్రాంటెంటు సర్వీసులోనికి స్థల ప్రాజెక్టుల నెన్నకొనుటకును యింటియల కట్టమ్మ సర్వీసులోనికి డిప్టర నెన్నకొనుటకును ఫిబ్రవరి 1922 డిసెంబరు 11 న తేదీ హామహామునాడు ఆలహాబాదులో ప్రారంభమగును. ఢిల్లీ యూనివర్సిటీ కోర్సులో డాక్టరు నందలాలు ప్రాధాన్యము పొంది జి. యె. భారత అగ్నిమాంత్రికారణ భారత శాసనసభ ప్రతినిధులుగ నెన్నకొనబడిరి.

గురుకాబాగునంక్షోభము

ఆంధ్రానుగారి కేసు, ప్రబంధకసంఘ నాయకులకేసు విచారణ - అకాలీల అరెస్టుల వివరములు
దొంగిలించిన వస్తువులను మరల నిచ్చి వేయించుటకు అమావాస్య ఉత్సవము

డిల్లీలో అన్ని రాజకీయకక్షలవారిసభ

టర్కీ-ఖిలాఫతువిషయముల చర్చ

శశిభూషణ హజ్రాగారు

స్వరాజ్యప్రభుత్వసేనకు కెప్టానునిచెప్పి ప్రజలను అరెస్టు చేసి లంచములు పుచ్చుకొని మోసము చేయుట - 9 నెలలు కఠినశిక్ష విధించబడుట

గురుకాబాగునంక్షోభము

కేసుల విచారణ

ప్రధానంధిస్వామికేసు

స్వామివైది 117, 143, 147 కేసుల క్రింద తేదీన కేసు విచారణ అనంతపురంలో 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రాంతమున: మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రేక్షకులతో నిండిపోయెను. స్వామికి కుగ్గియిచ్చిరి. ఫిర్యాదీల పక్షమున తొమ్మిదియందీ సాక్షులువిచ్చిరి. 22 వ తేదీకి వాయిదావేయబడెను. ఆకాదు పోలీసు సూపర్వైంటెంట్ మెర్సెస్సుగారి సాక్షులు జరుగును. "సెప్టెంబరు 10వ తేదీన అనంతపురంలో అకలు తఖతుగద్ద ఉదయము 7 మొదలు 10 వరకు దివాను జరిగెను. ఆంధ్రకు 5.00 వందలవచ్చిరి. కొంతమంది ఉపన్యసించిరి పిమ్మట గురుకాబాగుకు చెల్లుటకు ఫిర్యాదులనుండిచ్చిరి నిధారణలేవారు ఖాను సింగుగారి కాయకత్తునుక్రింద సంధిద్దరై అచటికివచ్చిరి. "ఈ సమస్య కేసుము అకాలీలకు మామ్రే సుబంధించియుండలేదు. చేతియులకందరికిని గూడ సుబంధించియున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ సోదరులందరూ గూడ మీ (అకాలీలు) కత్తుమునవేయువారు. మీరు కపమవేయుచున్నారగాన మీకు కపఫలము తప్పక చేకూరను. కోమటి సుంఘమువారనువలెగాన సుంఘక్తరాష్ట్రమునుండి ముచటికివచ్చుటకు చాలమంది హిందూమహమ్మదీయ సోదరులు సిద్ధులుగానున్నారు. మనము తలచివిచ్చిన చాలు వారుకెంతవే వచ్చెదరు. కేసు మిమ్మా కిచ్చిదింపుచున్నాను. మీరు దౌర్జన్యమును పూర్తిగా త్యజించి తిరిగిన మీకు తిప్పక విజయముకలుగును. శ్రీ శ్రీ అకలు విజయ నివాదము ఆంగ్లేయులకు వచ్చినది యది దారక మైయున్నదని" స్వామి నుడివెనని కొద్దులో బాఖలు చేయబడిన టిపోరుండెను. ఆవ్రహమామను తాము వింటిమని కొందరు సాక్షులువిచ్చిరి. సాక్షులలో చాలమంది పోలీసువారును ప్రభుత్వోద్యోగులును సాక్షులువిచ్చిరి (హిందూ)

ప్రబంధ సంఘనాయకులకేసు

మాలవ్యా పండితుని వాదము

18 వ తేదీని యీకేసు విచారణ మాల అమృతపరలో జరిగెను. కాబాభువనేంగు (పాతీ) గారి పక్షమున పండిత వదన మోహన మాలవ్యా, కర్తార భజానుసింగు, కర్తార లక్ష్మీ కారాయజసింగు, గారు వాదించుచుచ్చిరి. కల్గిన మద్యాయిలు వ్యాజ్యవాదలను పెట్టలేదు. లాలా భునివ దు (అంబలా) గారు, శిద్ధర దువ్వను గాంధీలోపిని కరించుచ్చిరి. ద్వైత పోలీసు ఉద్యోగులు సాక్షులువిచ్చిరి. "ఆంధ్ర నెల 23 మొదలు 26 వరకు కేసు గురుకాబాగు తోటలోనుండి అటోటలో చూచిడి కట్టు బాగుచెట్టు మున్నగు ఫలకృత్యములున్నవి. వానిని అకాలీలు నరకలేరు కిరకుచెట్టు కొమ్మును మా కమె వారు నడికి చెట్టున్న భూమి గురుద్వారము:కు 300 అడుగుదూరమును తోటకు 50-60 అడుగుల దూరమునకు యున్నది" వారు నయ్యదు అనాదును అను పాదకవినిస్తేము కొట్టిరి. అతని తలపొగ క్రిందబడెను. అని ఒక సాక్షి చెప్పెను.

ప్రభుత్వ వ్యాజ్యవాది - ఇంకొక్కరు మాత్రమే సాక్షులు మియ్యకలేను. ఈ సాక్షుల క్రాసు పరిశీలనయు లోపల నడకు గానున్నచో కేసాసాక్షులమున వదలుకొందును.

మాలవ్యాగారు - అతడు ఎప్పుడు వచ్చును?

ప్ర: - వ్యా: - అతనిని మీరే కేసులరు.

మా: - గాయపడదరుగారు! మీరేట గూడ నిట్టిమాట వచ్చునని కేసెన్నడును తలపోయలేను.

ప్ర: - మీరగగా మాలవ్యాగారిని నా అభిప్రాయము గాదుమీకట్టిదారులగు అకాలీ నాయకులని నా అభిప్రాయము.

మా: - అది సరిగాను.

ప్ర: - నన్ను వాళ్లు చెప్పమని గాన కేసు చెప్పితిని మా: - మిమ్మకుంటుల చెప్పమని ఉపదేశించికో వాని మొగము మీదనే కేసా ఉపదేశమును పారవేసెదను.

"సోభాసింగు సాక్షి కాలేదు. అతడు తప్పించుకొనుచున్నాడుగాన వారంటమీద తీసుకొని రావలెనని ప్రభుత్వ వ్యాజ్యవాది కోరెను. క్రాసుపరిశీలన ముగియులోపల నడిచురాని చో నా సాక్షులమున వదలుకొందునెను. ఇప్పుడేక నెవరును సాక్షులు లేరుగాని అవసరమున బట్టి ముందు పిలువకలసివచ్చిన పిలచెద ననెను" అని మే: జే: ట్యు క్రాసుకొనెను. 20 వ తేదీని క్రాసుపరిశీలన జరుగును (క్రియాశు).

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

మూల్కానులో నామోదింపబడిన తీర్మానములు

భారతదేశమున కమ్యూనిస్టువేదన అత్యుచితము పత్రికాధిపతి బాబూ మోతీలాలు ఘోషగారి మరణమున కీ.భ వారు గాఢసంతాపమును తెలుపుచున్నారు. ఈ విషయమును యమున సుప్రభాతభిక్షా లగు ఘోషగారి హితోపదేశము దేశీయుల కర్మకరమయ్యుండ నిష్పట్టున వారి నియోగము తీరుస్తోమట గొప్ప ఆపదయైయున్నది.

ఘోష సభాకామెలపాపగారిని టర్కీ కే కే మ వారిని వారికిలిగిన మహావిజయముల కీసభవారు మిగుల కొని యాడుచున్నారు. భారతీయులు వారికి సహాయము చేయుచునే యుండు రని విన్నవించుచున్న రను తీర్మానము లామోదింప బడెను.

గ్రంథ బహిష్కరణము

రాయగారు వ్రాసిన "ఇండియా యిసుక్ర్రాస్తిమను" అనుగ్రంథము నుద్యోగులు బహిష్కరించిరి.

జమషదుపూరు సమైక్యత్వ

పోలీసుకేసులు హెచ్చుగా వచ్చినవి. సమైక్యత్వ వారి కభిల జరిగినవి. ఆంధ్రలో సిక్కులు, మహమ్మదీయులు, అంగ్లేయుండియులు మున్నగు నన్ని వర్తములవారు నుప న్యసించి పని మానివేయునట్లు తమతమ మతములవారిని ప్రోత్సహింపరచెదమనెరి. 23 వ తేదీనగా చేరవారిని మాత్రమే యిప్పటి తీరములమీద నుంచుచ్చెదము. తేనివో తీయులు తగ్గించిగాని చేచ్చుకొనమని కంకెనివారు ప్రకటించిరి.

ఒకవంతుకుడగు అసహాయవాది

కాంగ్రెసు కార్యదర్శి పోలీసులకు రిపోర్టుచేయుట

శశిభూషణుడను నోడు తానుగాంధీమహాత్మునికెప్టానుని చెప్పి దార్జిలింగు ప్రాంతమునందలి క్రాసుముల కేగి ప్రజలను జమించారులను స్వరాజ్య ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువు పేరు చెప్పి అరెస్టుచేసి వారికద్ద డబ్బు పుచ్చుకొని నదలివేయుచున్న నట్లు దార్జిలింగు కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి తెలిసి అతడు పోలీసు వారికి తెలుపగా పోలీసువారి భూషణుని అరెస్టుచేసి కేసుచేసిరి వారికి 15 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడెను. అతడు కలకత్తా పై కొద్దులో అట్టిలు చేసెను. కాంగ్రెసు కార్యదర్శి కన ఉద్యమ నియమములకు విరుద్ధముగా పోలీసుల కట్టు తెలియించునని ముద్దాయి వ్యాజ్యవాది వాదించెను. హైకోర్టువారు 15 నెలలు తగ్గించి 9 నెలలు మాత్రమే పిక్షునభింపవలె ననెరి.

శిరోమణి సంఘమువారి ప్రకటనము

అకాలీల అరెస్టులు

అకాలీలను వానలో నిలువబెట్టుట

గురుకాబాగునిపును అకాలీలను మధ్యాహ్నము అరెస్టుచేసి అర్ధరాత్రికు కంటనుంచి అపుడెటునుండి కాలిందను అత్యుగ్రము తీసుకొని వచ్చుచున్నారు. అరెస్టు చేయబడినవిచ్చుట. అకాలీలు "శ్రీ అకలు" అని బిగ్గరగా చెప్పింజో వారిని తిట్టి కొట్టుచున్నారు. 17 వ తేదీ రాత్రి వచ్చును కరిసి నపుడు అకాలీలను వానలో కేనియబెట్టిరి.

దొంగలించినవస్తువులను మరల నిచ్చుట

పోలీసువారు తీసుకొనిపోయిన వస్తువుల నిపును మరల యజమానులకిచ్చి తమవస్తువులు దొంగిలించలేదని వారిచేత వ్రాయించుకొనుచున్నారని మాకు తెలియుచున్నది.

అమావాస్య ఉత్సవము

ఈఉత్సవమును మహాతులీటలో జరుపునపుడు చెట్లును నరకవనియు నవ్వము కలిగింపమనియు బాధ్యత గలవారు పూచీపడినచో సభకు జరుపుట కర్పాటు చేయించెదను. చేతనా సమర్థులునునకు సామానులను తీసుకొని చెట్లువారి కభ్యంతరముండదుగాని అనటునున్న అల్లరిమా:లకు అవారపరార్థములను కొనిపోనీయరు. వివాదాలకు ప్రత్యేకము కరిక్షించుచున్నా రని డెన్సెట్టుగాను మాకు వ్రాసిరి.(హిందు)

ఖిలాఫతు టర్కీ సమస్యలు

డిల్లీ లో మహాసభ

అన్నికక్షలవారి నాహ్వానించుట

ఖిలాఫతు టర్కీ సమస్యలనుగూర్చి ఆలోచించుటకు భారతదేశ ప్రజాపతినిపులందరూ డిల్లీ గా 29 వ తేదీని సమావేశ ముటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. అన్ని రాజకీయకక్షల ప్రముఖులకు నాహ్వానములు పంపబడెను. నవాబు సర్ ఖల్సీ కమ అలీఖాన్, సర్ తిహాచదు కెంచి యరకాదు, రజా అలీ, సర్ అబ్దులర కానుగార్లు కాలనభ్యులగు మహమ్మదీయులు కొందరును సంకేతముగా చేరి ఆహ్వానములనంపిరి.

స్థానికవార్తలు

బి. పి. వాడియా - దివ్యజ్ఞానసమాజము: - ఏ రంగనాథం మదల్యాగుగాను యం. యల్. సి. యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

తలాల ప్రకటన: - ఇంగ్లీషు మెయలు ఉత్తరములు జనరల్ పోస్టాఫీసు వద్ద రేపు ఉదయము 7 గంటలకు డెలివరు చేయబడును తిపాలా పెట్టెల వారికి ఒకగంటముందుగనే యొగగబడును.

పట్టప్రదాన మహోత్సవము: - ఒడయారు బాత్రి యచిత్తేవిద్యాలయ పట్టప్రధాన మహోత్సవము అక్టోబరుమాస ప్రథమములోజరుగును. పరిశీలలో కృతార్థులై పట్టులు బొందగోరువారు రిజిస్ట్రారుకు యామాసాంకములోగా వ్రాసికొనవలయును. కేదీ ముందు తెలుపబడును.

నవరాత్రి శారదారాధన: - ఈ సంవత్సరము నవరాత్రిప్రారంభము న్ననుండి బ్రహ్మశ్రీ దొడ్డ. వెంకటాచలయ్యగారు, వార్షికోత్సవము ప్రతిసంవత్సర పద్ధతిగా శ్రీకారదాప్రాజ జేసి, వేదబ్రాహ్మణులను, ఘనపాటీలను ఆర్చించెదరు. సాయంకాలమునందు గోధూళిలగ్నమున మంత్ర పుష్పకాలముందు, అందరు, విచ్చేయ గోరుచున్నారు.

బళ్లారి టి. యస్. లాడ్జివారు 20 వ తేదీని ఈ క్రింది తీర్మానము నేటిగిరముగ గావించిరి.

మేము యిచ్చు సమావేశమైన బళ్లారి, టి. యస్. లాడ్జిభ్యులము. బి. పి. వాడియా గారు, దివ్యజ్ఞాన సమాజము మీదను, దాని నాయకులగు డాక్టరు లెసాంటు, బివస్ లెడేలిటు మున్నగువారలపై నసత్య అన్యాయలోపల గావించి ప్రకటించిండుటకు దుఃఖమున చెల్లుచు ఆనాయకు లొసంగిన దిక్కుజ్ఞానమునకును, గావించుచున్న మహాసిద్ధాంతములకును, వారసత్వవిరమనకును, దిక్కుజ్ఞానసమాజములో వారు గలూ తేనె అభిప్రాయస్వాతంత్ర్యమునకును, మేము మాగొనెమును రిక్తిం చెల్లవచ్చును.

విదేశ వార్తలు

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

మిత్రమండలి సమావేశము

కర్జున ప్రభు ఆశాభంగము

ఇటలీ పరాసుల ప్రాతికూల్యము

పారిసు, సెప్టెంబరు 22:—మిత్రమండలి విదేశాంగముల కలసి సమావేశమైనది. ఇది ఆధికార ప్రకటనము గాని పనియైనది. ఇంతకుముందు కలసియున్నట్లు ఇటలీ పరాసులను అర్జింపుచున్నట్లుగా పరాసు ఇటలీ ప్రభుత్వములను అర్జింపుచుండి తమ సైన్యములను తొలగించుట కర్జున ప్రభుత్వము కాశ్వర్యము గలిగినది. పరాసు ఇటలీ ప్రభుత్వము కట్టు కప్పించుట 1915, 1918 సంవత్సరములను బట్టి చూచుచున్నది. ఇది సరియైనది. పరాసు ప్రభుత్వములను మిత్రమండలి యాశ్రయించుట యొక్క ఉద్దేశము ఇట్లుగా ఉన్నది. ఇదియు కర్జున ప్రభుత్వమునకు నష్టము.

పారిసు కేసుగారి సమాధానము

అయిదేండ్ల జరిగినప్పుడు, సైన్యముల వచ్చుట నొందుటకు ఇతరులతో సంఘటనలు నచ్చు ననుభవమునకు తావులే పోయెను. ఇప్పుడు డిప్లొమెటము లిగినవారల నాయుడేండ్ల ఇప్పుడు సర్దింప నేరని పారిసు కేసుగారు చెలిపిరి. అంతయు కాక చూచునాశ్రయించుటల జలసంఘటన ఆసియా తీరము నంతయు ఆశ్రయించుట.

ఇందుకు పోరాడు యుద్ధ కాశ్రమమును విరుద్ధముగ పుట్టినది. సమాధానము ఇచ్చుచున్నది. ముందుకు తొలగి పోరాడుట అపాయకము. పారిసు ప్రభుత్వములను మహమ్మదీయుల విశ్వాసమును బ్రతిఘటించుటకు గోల్పోవలసివచ్చును అని పారిసు కేసుగారు చెలిపిరి.

ఇటలీ ప్రాంతుల తేజముగలుగుట

ఇటలీయును ప్రతినిధియును కాంటు ఫోర్టాగారు పారిసు కేసుగారిలో శక్తిని చూపిరి. కనుకను, సమాధానములను వదలుట సందర్భం గలది. ఇది పూర్తి నుడిపిరి.

బాలిస్టాని నాహ్వయించుట

ఈ సమస్యను ముందుకు తీసుకొని పారిసు కేసుగారు బాలిస్టానిని ఆధిపత్యముల ప్రతినిధుల నూచిన కేసు మావేళువా రంగీకరించలేదు. త్వరగా సమీప ప్రాచ్య సమావేశమును గావించి సందర్భం గలదిని తీర్చుకొనిరి.

మిత్రమండలి సమావేశము

లండను, సెప్టెంబరు 20:—ఈ సాయంత్రము ఆఫ్ఘాన్లకు మిత్రమండలి సమావేశమును నాకావించినది. కాశ్మీరమును సమావేశమై, పారిసు సమావేశ తీర్మానములను గురించి చర్చించిరి. కర్జున ప్రభుత్వ మార్గములను పార్లమెంట్ ప్రభుత్వ మొదలగు వారిలో సంప్రదించెను. సమావేశ తీర్మానములను సంక్షిప్తముగా సందేశం పంపుచుండిరి.

శుక్రవారము తిరిగి సమావేశము జరుగును

పారిసు నుండి వచ్చు వార్తల విశేషము డిల్లీ వెళ్లుచున్నది. మిత్రమండలి సమావేశము తిరిగి శుక్రవారము గానున్నది. ఈలోగా మిత్రమండలి కమిషన్లు ప్రాంతములను గురించి తీర్మానించిరి. అంతయుగాక తమ తమ ప్రభుత్వములతో సంప్రదించుచున్నది. ఈ సమావేశములను ప్రధాన విషయములందు మాడు ప్రభుత్వములను సమాధానము వదిలెను.

నాకాదేశ మొక్కటియే కమిషన్లు ధియముల నివారించి పని కాశ్రమము వెళ్లుచుండిరి. బ్రిటిషువారు చనకును వదిలివేసినది ఇందులో పాతకములు పడెను. జలసంఘటన సమస్య యందు మౌలిక పరాసువారు బ్రిటిషువారిలో సమాకాలముతో మొగ్గువలెననియు, సర్వము ప్రయత్నములను పాల్గొను బాధ్యతనుండి పరాసుల విడిచిపెట్టవలయు కర్జున ప్రభుత్వము చెలిపెను.

మిత్రమండలి సమావేశము, ఇంత విషయమును గురించి చాల అలసడి గానినది. ప్రతివారు ఎప్పుడు చనకునుండి వివాద నార్తజనమొనరించుటకు యత్నముతో నుండిరి. కానీ సమావేశ నిశ్చయము తొలగింపకుండుటకు సమర్థులు.

అసియా తీరమును ఏడుపుట?

బెర్లిన్ ప్రభుత్వ సమావేశమునందు ప్రాముఖ్యమును పాలును గొనిరి. అసియా తీరమును అసియా తీరమునాడి సైన్యముల తొలగించి వారిని గల్లిపోలితము కేంద్రీకరించి జలసంఘటనల నాకాదేశమునకు వదిలి వేయును ఇదియు చెలియమున్నది.

అంగోరా వ్యవస్థాపనము

త్రేసు నాశ్రమించుటకు

మిత్రమండలి తావాసగవలెనని

కెమలిస్టుల మిత్రమండలిని గోగుట

మ్యూన్చెన్, సెప్టెంబరు 20:—త్రేసునకు గ్రీకులతో బాధించుటకు మిత్రమండలి కమిషన్లు గాను సముద్రమును దాటి త్రేసును ప్రవేశించుట కేసును తీసి యిటలీ దేశమును కమలిస్టుల మిత్రమండలిని గోగు. జలసంఘటన సమస్యను, త్రేసునకు కర్జున ప్రభుత్వముల వారందరూ గలసి పరిష్కరించుకొనవచ్చునని కమలిస్టులు చెలిపెను.

కెమలిస్టులు మిత్రమండలి చూపునమును

నిరాకరించుట

అంగోరా రహస్యతో గావించుకొని ఒకటివేల మంది ముగ్ధుల ద్వారా అంగోరాను సమస్యను గురించి ఒకటివేల గావించుకొని సమావేశమునందు రహస్య యాజ్ఞానియులు గూడ వాహ్వంశమునందు యెడల, పాల్గొని జలసంఘటన అంగోరా ప్రతినిధి కాంటాంటి నోపిలు నందలి బ్రిటిషు ప్రాతికూల్యమును చెలిపెను.

సంగ్రామము సాగించవలెను

అంగోరా శాసనసభ

కాంటాంటి నోపిలు, సెప్టెంబరు 21:—అంగోరా శాసనసభ ముందు మిత్రమండలిను ఆధిపత్యమును తీర్చవచ్చు జరిగెను. మిత్రమండలితో సంఘటనలను తప్పించుకొని రాయబారములతో కాశ్యమునకు గడంపవలెనని మిత్రమండలి చెల్లుచుండిరి. కాని ఆధిపత్యము, సైనికాధికారుల సహాయముతో నిజములై అంగోరా ఆధిపత్యమును కేసుకు తీసుకొని యుద్ధము సాగించవలెనని తీర్మానించిరి. పోరాడుటకు రాయబారమును ఆపివేసినది సంగ్రామమునకు అనుకూలము నందెను.

కమలిస్టుల మిత్రమండలి ప్రతినిధులను గూర్చి పరాసు ప్రాతికూల్యమును చెల్లిగాను స్పష్టము జరిగిరి. కాని అంగోరా పట్టుకలను, వెర్లిగాను తమ కాశ్యమునందు జయప్రసాదమును నూచుట దూరము నుండి.

స్పర్షా దిహ్వము-సప్తముల అంచనా

కర్జున ప్రభుత్వ మార్గము

మ్యూన్చెన్, సెప్టెంబరు 19:—స్పర్షా దిహ్వముల వలన 15 కోట్ల డాలర్లను గలిగియున్నది అంచనా నేను బడెను. 6 కోట్ల డాలర్ల కన్నకు భీమా కేసు బడెను. ఆమె రికనుల సప్తము 120 లక్షల డాలర్ల కన్నకును. దాదాపు 200 మంది మంటలకును వాడుకై నుండును. ఘనము గొన్ని కందల మంది తురుష్కులను సైనికులను పాత్రయొక్కనుండియుండును. మొత్తముగా కర్జున ప్రభుత్వము తురుష్కులు వాడుకై యొక్కను వదలించుట వెంటిమార్గమును నిజములై. కాని కొంత మంది పట్టుకలనుండి ఎచ్చరికతో పనిచేసిరి.

మ్యూన్చెన్

లండను, సెప్టెంబరు 19:—మెరీయూ వ్యాధి బ్రిటిషువై ద్వితీయ ప్రభుత్వము కర్జున ప్రభుత్వము కమలిస్టులను, కర్జున ప్రభుత్వము గూడ యొకటి కమలిస్టులను నుండియు బెర్లిన్ లో 20 కోట్ల డాలర్ల కన్నకు.

కెమలిస్టుల వివాదము

కర్జున ప్రభుత్వము—కర్జున ప్రభుత్వము కెమలిస్టులను కాశ్యమును వాహ్వంశము నివారించుట వాహ్వంశము వివాదమును ప్రకటించెను. ఈమెకు కేసును విశ్లేషణలను. పరిచయమును వివాదమును గురించి.

మార్గములను—చనకును వదలవలెను

కెమలిస్టులను ఆశ్రయించు జలసంఘటన నుండుకొని అసియా తీరమునందు పోరాడును నిలచుట అపాయకకరమునందు ఆధిపత్యమును విరుద్ధమైనది అందుకు అట్లు చెల్లి అనుభవము యు, మార్గముల గూర్చి అపా నోనగిని చెయిలియెను విశేషమును చెలిపెను.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వ నిశ్చయము

సంగ్రామము అవునని మెరీయూల ప్రభుత్వముగాను అందుకు దలపడెదనని, పరాసును లేకుండు కట్టు కేసుకుండు పార్లమెంటువారి సమీక్షించి అట్లు కేసుదరనియు కమలిస్టులతో వివాదము కెమలిస్టులను అధిపత్యము గురించియు బ్రిటిషు విధానమును గురించియు ప్రభుత్వముగా రాసమయమును చెలిపెదననియు చెయిలి మెయిలు ప్రకటించెను.

కెమలిస్టులు-తటస్థ ప్రదేశములు

మిత్రమండలి హెచ్చరిక

కాంటాంటి నోపిలు, సెప్టెంబరు 21:—గత 24 గంటల లోను కమలిస్టులు తటస్థ ప్రదేశముల వైపునకు సైన్యముల నడిపించుట లేదు. కమలిస్టులు గోల్పోలు గ్రీకులు శ్రేయమును దలిచేసిన యెడల నిశ్చయము కాంతముగ కేరెమ్మరించుకొన వలెండును.

కెమలిస్టులు సైన్యముల కేంద్రీకరించుచుండుట

కాంటాంటి నోపిలు, సెప్టెంబరు 20:—తటస్థ ప్రదేశముల ప్రాంతములను కెమలిస్టులు, ఈ దినమున కాంటాంటి నోపిలు ప్రాంతమునకు యొత్తువులను పరాసు, ఇటలీయును అధికారుల పరాసులను తొలగించిరి. ప్రభుత్వ మార్గమును బ్రిటిషు ప్రాంతములను మార్చి కేంద్రీకరించుచుండును.

కమలిస్టుల ముందుపాటులను దాదాపుగా జలసంఘటన కర్జున ప్రభుత్వములను సమీకరించిరి. కొలెడింటులలో, వారు తటస్థ ప్రదేశములను దిక్కునది, లేనిదెలసిపోవును. తురుష్కు ఆధిపత్యము ఆసియా తీర తటస్థ ప్రదేశములను జలసంఘటన బడెను. స్పర్షా నుండి గోల్పోలను దిక్కునది బలికేసి కాశ్యము చెను. (బ్రూహు 75 మైళ్ల మార్గము నుండును) పారిసు కర్జున మార్గములను కలపబడెను.

కెమలిస్టులకు హెచ్చరిక

ఇదివరకు కాంటాంటి నోపిలు కర్జున గ్రీకులకు అందజేయబడిన హెచ్చరిక బ్రిటిషు ప్రాతికూల్యము పాల్గొనుగాను కెమలిస్టులను కర్జున కేసును. తటస్థ ప్రదేశములను ప్రవేశించిన యెడల బ్రిటిషుతో సంగ్రామమును దిక్కునది చెలిపెను అంగోరా ప్రతినిధి తటస్థ ప్రదేశముల గోగనింప వాగ్దాన మొనర్చెను.

65000 గ్రీకులను ఖయ్యీలుగా పట్టుకొనుట

పారిసు, సెప్టెంబరు 21:—ఆసియా మైనరు సంగ్రామము నందు మొత్తముగా 65000 గ్రీకు సైన్యము ఖయ్యీలుగా పట్టుకొనబడిరి అంగోరా వాస్తవ్యులు బడెను. స్పర్షా తీరములందును 2 లక్షల మంది కేరెమ్మరించుట కెమలిస్టులను పరాసు ప్రాతికూల్యముగా అంచనా మిత్రమండలి రాజులను పుండు.

స్పర్షా ప్రధాన కాశ్యాలయముగ నొనర్చబడుట

లండను, సెప్టెంబరు 21:—ఇదివరకు స్పర్షా జాతీయ వారుల ప్రధాన కాశ్యాలయముగా నొనర్చబడినది తెలియమున్నది. తురుష్కులు తటస్థ ప్రదేశములను సమీకరించి విశేషములు చెల్లుచుండిరి. త్రేసును గ్రీకులనుండి బాగుకొనుటకు గాను సమదము దాటుటకు సమర్థులైనది మార్గముల తురుష్కులు గోగవచ్చును.

కెమలిస్టుల భారతీయులు

మునిసికలు హక్కులు

లండను, సెప్టెంబరు 18:—త్రేసు లో కెమలిస్టుల జాతీయ మహాసభయందు, జంజిబారు ప్రతినిధులతో గావించబడిన ఒక ప్రతిపాదనము అంగీకరింపబడెను. జంజిబారు నుండి ప్రాతికూల్యమును నిలుపుచుండు కెమలిస్టుల యావశ్యకతలను గావించుట ప్రభుత్వ సాధనము కర్జున ప్రభుత్వము అందుగలదు. ముల్తాను, వాజిస్ట్రా సమస్యలను, అవధి నుండు కమలిస్టులను నుండిరి. ఇందులను బ్రిటిషు ప్రాంతముల పరాసు అధిపత్య కాశ్యాలయముతో సత్ప్రభుత్వముల జయప్రకటన వలెండును.

కెమలిస్టుల మార్గముల భారతీయులకు పురపాలక హక్కుల పోరాటములను దాను మునిసికలు హక్కుల కెమలిస్టుల నిరాకరించెనని జాతీయ ప్రభుత్వము తీర్మానించిరి.

ప్రాచీనావికలు

పారిసు, సెప్టెంబరు 18:—ప్రాచీనావికలను మృత్యు ముగిసెను. ఒకటివేల మంది యాధానిక సమయమును. క్రొత్త విధానము వరులలో నుండుటకు నిలువేయబడుట వారికుల ప్రతినిధు లేనో క్రొత్త సాధనముల నుండుటకు వారి యయి వచ్చెను.

కెమలిస్టుల కర్జున ప్రభుత్వము, సమీకరించుటలను సంది చెల్లి కర్జున ప్రభుత్వముల వలన జరుగుచున్నది. కోలు కి గాటు. మార్గము పరిశోధించుట కర్జున గొనిరి. ఇంకను కర్జున సమస్యల పరిష్కారము కావలెను.

కర్జున ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము ఖయ్యీలు నుండియు నున్నది. యెక్. థాంపును గాను ఇంగ్లాండులో చెలిపియుండును చెలియమున్నది.

ఒక స్వప్నము

[ఎంగు ఇంపీయూ.]

ఉబ్బసపు వ్యాధివలన నిన్నటి రాత్రి అంతయు నిద్రపట్టలేదు. ఉబ్బి బాగుగ ఆడలేదు. ఉదయమున నావద్దనుండిన నుండిన వార్తప్రకటన గొన్నిటిని తెలుసుకొనితిని. నా నరముల అలసియన్నను, ట్రీబ్యూను ప్రతికలాని సర్వ్యాగ్రహమును కూర్చిన వ్యాసమును చదువుటకు బాటకు శక్తిలేకపోలేదు. ఆంగ్లప్రతికలాని కొన్ని పేరాలను చదివితిన. కాని ఒక్క పేరామాత్రము నానుననుకూల నాటుకొనెను. ఒక కృత్రిమ భావనానుభవ నిర్వచనము, తండ్రి యొక్క ప్రేమలను జరుపుటకు తాత్కాలికముగ సన్నాహముగ నున్నది. దేవాదు అలసియుండుటచే విక్రాంతియైనది. నాకుమాత్రము విక్రాంతిస్వభావములేదు. ఆకస్మాత్తుగాగ సంతోషముగాక మనస్సు ఒకవిధముగ నుండెను. నేనొక పెద్దచెలసలయందున్నట్లు కనుగొంటిని. అచ్చటనే మహాత్ముడుండెనట్లును అతని యెదుటనిలుచుండియుండెనట్లును నాకు నుకరించెను.

మహాత్ముని కడకొలుపుమారుడు దేవదాసు అచ్చటనే యుండి "ఇదేమి, యీ యశ్వరథ" మనెను.

"దేవదాసు, ఇదేమి, నీదిక్కుడనున్నావు! నీవు లక్షణపురము నందున్నావని నేనుకొనుచుంటిని!" యని నేనంటిని.

దేవదాసు పోకిరిచట్టముగా నాకావేదన గలిగించు నటుల నా పాదముల మట్టుకొని "మీకు తెలుసువా, బాపుకుకవారముల చేయుటకు నన్నిటను బంపిన విషయ" మనియడిచాను.

"అదృశ్యముగనున్నది ప్రభుత్వమువారివిషయము (అర్థం చెప్పలేముకాదు!) అని నేనంటిని.

"ఏల, గొప్పమామూలినది ప్రభుత్వమువారు నాగరకులైనారు" అని దేవదాసు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

"చెలసలలాని యుగోక్తములేమిటి? ఇది చెలసల వారు, మనమేమి అత్రవములానే యుంటిమి? మేము నేనంటిని.

మహాత్ముడు ఒక గదియుండు పంచపాళయంగుకొన్నది స్వంతయు తీరముల వ్రాయుచున్నట్లునాకు చూపెను. అయిన ముందొక చిన్నబల్లయుండెను. దేదాకాల్లువేసికొని పొడవైనకాగితములనుండుకొని వ్రాయుచుండెను. అయిన సమస్తముననే ప్రవృత్తియేయింపడెను. తలయొత్తియొక చూడలేదు. కలలలో పెద్దదాడు మనమిట్టి యశ్వరథపు చిన్నలనే గావించుచుండును. ఖడ్గములు, వార్తాప్రతికలు, ఎంగు ఇంపీయూ సమాచారము ప్రతికలు, హిందీ, గుజరాతీ భాషలలోను వ్రాయుచున్నట్లు ఆంగ్ల భాషలోనూండెను. వానిలో చాలకొన్ని చుట్టుముగ మిషనరీలు కాగ్రహారమును మాత్రము నూచింపక నట్టిపోగ డైలతో నిండినవి-యుండెను. అయితీరములకు మట్టుకొనినయే, నేను వాని స్వభావమును కనుగొంటిని. స్వప్న ప్రపంచమునం కట్టి వెన్నెయి సాధ్యములే. ఇంతలో తటాకున నొక మారున నొకపాటు ముగత కొంతచలము కలిగెను. ఎంగో నాని కిట్టి తెలసల ట్టుండెను. కాని కలలో మహాత్ముని గొప్ప ప్రేమలు, అతని నుగోహరణను చిలువచ్చునోచుండెను.

నావైపు చూచి యిట్లడిచెను: "మిమ్ముల నెకరులానికి రానిచ్చి! మీరెవ్వరికి కష్టరని నాతోయెక్కడను చెప్పలేదు!" అనిచెప్పి నన్ను కూర్చుండు మని సొంపించెను.

"నేను కష్టరెంటు లిట్లులానన్నాను. నేనుఎవ్వడైనను కానవును" అనిబయలు చెప్పితిని. నాకు తెలుసు నిబంధనలన్నియు బాగుగ తెలిసియుండెను.

మహాత్ముడు "దేవదా" మని లేకవెళుచు, వెంటనే కుమారుని కాగుచుండెడి నేకపాలించి క్రిందవడి యుండిన యాత్రములను తన పాత్ర నుకు బంపుటకుతన నెత్తెను. మహాత్ముడు ఒకగ్రుక్కన నోటిలోపోసికొని "ప్రభుత్వమువారు మనల వంచించి వారే" మనియనెను.

ఎట్లునీనడిగితిని. "మీకింకను తెలియలేదా? వారిచెలసలబాధానము చూడకు. ఇప్పుడు ఏమాత్రమున కష్టమేలేదు. నిష్పాదమునందు మునుకటి కాగ్రహముతోలగింపబడినది" అనిగాంధీ మహాత్ముడు బలికెను.

"అందరి విషయమును అంతేనా? మీకమాత్రములులేనే యుండవచ్చు" మని నేనంటిని.

"నావిషయము మాత్రమేగారు. అందరియెడలను ఆప్తే ప్రార్థించి నిశ్చయించుకొనినా"రని నాకాయన భారతప్రభుత్వమువారి గుర్తుల యొక యంత్రమును చూపెను. రాజప్రతినిధి కాగ్రహరణ సూత్రములన్నిటిని విడిచిపెట్టుచు వ్రాసినయొత్తగమది. కలలోమనము సామాన్యముగ ఒకతీతకాలములో ప్రకృతి ముగించుటలు, నేను అయితీరమును తీతకాలములో ప్రకృతి చదివితిన. నాకాయన తీరము ఆశ్చర్యకరముగ చూపెను.

అయినపాలు నెమ్మదిగ వ్రాగుచుండెను. నేనును ప్రత్యుత్తరమియ్యుంటిని. ఈలోపుగ అంకముమారెను.

పెద్ద కణము విసిరించెను. నా యనాగోగ్యస్థిత్వమునకు నుకరించెను. ప్రక్కగదిలోని పిల్లలు నడిచివచ్చుచుండిరి.

కొందరు యువకులు గుంపుకొని 'మహాత్ముగాంధీజయ' అనికేకలువేసిరి. ఒకడు తనచేతియందుండిన వార్తాప్రతికను వ్రేలివీసెను. వారి యుడుపును బట్టిచూడ, వారు నిర్బంధితులుగనుండిరి. కాని వారి స్వాతంత్ర్యరక్తంబుండెను. రక్తంబు నిజముగనే యుండెను. నాకును మొదట యీరకంబుల విషయమేమియు నుకరించినదికాదు. కాని నిద్రలేచిన తరువాత, నేనిప్పుడు వానిని గూర్చి చెప్పాలను.

"స్వరాజ్యము వచ్చినది. మితవాదులందరు రాజీనామాలు నొసంగిరి. ఇంకొక్కగంట కాలమైనను ప్రభుత్వమునకు సహాయపడుటకు నాను నిరాకరించిరి. గడచితి. ఒకతింతిచ్చినది. సంపూర్ణస్వరాజ్యమిచ్చినట్లు సార్వభౌముని సందేశము. ఆంగ్లాప్రభుత్వము కాన్పాంబిలోపులలోనున్నది. తుర్కీకి సంపూర్ణప్రతినిధిసంగుటకు ఇంగ్లాండుగిరించినది. మహాత్ముగాంధీజయ, రండి, రైలుకు వెళ్లుదము." రాజ్యాగ విధానమును ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రత్యేకముగ కాంగ్రెసు సమావేశము కానున్నది. తిలకు మహారాజు-జయ-అని యరచి యంచి గాంధీని ఆక్కడనే వదిలి వెళ్లి వారు అదృశ్యమైరి.

నేను సంచిత మనస్సుతో ఇంకను పాలు నెమ్మదిగ వ్రాగుచున్న గాంధీమహాత్ముని పంకజాచితిని.

"లేదు. వారందరు రాజ్యాగవిధానమును చక్కగనే నిర్ణయించు. మనము వెడల నిమిత్తములేదు. మనము కూర్చుని తీరవీరినను గూర్చిచూట్టాడదము." అని మహాత్ముడు బదులు చెప్పెను.

నేనును నాగొంతుకను సరించుకొనుచు-కాశీభట్ట నొకడు తనచేతియందుకొనిన కొడివెట్టవంక బాచుచుంటిని. నా పూర్వకొడివెట్టకుయగా నెమ్మదిగా ఆమనస్సుకు చుకొన్నది కదకు రా దట్టనించెను. మేము మాటలాడజోపుయిండ్లగా మనల ఏదోకట్టును విడిచిచెను.

జల్లపాగాలో పెద్ద అజానుబాములవంటివాడు గుంపులుగుంపులుగ "నల్ల శ్రీ ఆకాల్" యని ముగించు మమ్ము సమీపించిరి. వారిగాయములను జూచితిని. గురుకాబాబు ముంతెములను గూర్చి ప్రవృత్తి బోధనండ, ఎంగో అంతరియు ప్రాంతాంత్రములలోనివనియు నూతనయు-ము ప్రాంతాంత్రములలోనివనియు చెప్పి నన్నునినాంచిరి. ఇప్పుడకాతీల నూంక ఆకల్లు చేసి ప్రత్యేకముగ నొకజెయిలలో నుంచుచున్నాడు.

"అయిదోగొట్టుల నందరి కాగ్రములను గమనించిరి. ఇప్పుడంతయు పోరు-రిగా జరుగుచున్నది. గురుబాగ్రా బిల్లును బాగుగ తయారుచేయు నాతనకు మేమిలాగుననే జెయిల్లను భర్తీ చేయుచుండుము. నల్ల శ్రీ ఆకాల్"

ఇంతయు నాకు ఏమాత్రమును నెమ్మదిగనదిగ కనిపించలేదు. నావిషయములు ప్రయోగ మూర్తి చేతి మాకలలముఖములుగ మారుచుండెను. కలలోనూడ నాకటి చింతింపదగినందుండెను. ట్రీబ్యూను ప్రతికా సంపాదకుడు వారిలో నుండెను. అటు నిటు తిరుగుచున్నట్లుండెను. నాకుతీయన కాయన ఏదోమందు రుద్దపడుతుండెను.

"మీరు నైపులా యే" మని నేను ప్రవృత్తిచితిని. ఇంతలో నిద్రుండెడి మేల్కొంచితిని. ఎప్పుడెవరనే చరల నేను నడుచుచుంటిని. పడకవై బడియుంటిని.

ట్రీబ్యూను, డియలీ హెరల్డు, మరొకన్ని ప్రతికలు నాపడకమీద నుండెను. ప్రపంచము మనల దుష్టప్రపంచమయ్యెను. అంతయు ఒక స్వప్నము. మనల అటునిటు వెడకితిని. ఆ పాపపు అనుపవచ్చాడి జూచితిని ప్రవాదన, ఆయాసము తగ్గుటకు అదియే కారణముగ నుండెను. అస్పృశ్యమునకు వెంటనే రావలసినదిని నెహ్రూపండితుడు నాకిచ్చిన తంతియు అటనే యుండెను. ఈ తంతి నానుకోవేదనను బాన్దిచేసేనగాని తగ్గి పడయ్యెను.

సి. రాజగోపాలాచారి.

కమాన్యుడు. అస్పృశ్యత

1918 వ సంవత్సరమున యొక్కాడుగా యాధిపత్యమున జరిగిన నిర్బలాత్మకదర్శన సమావేశమునందు భోకమాన్య తిలకుగారి ట్టుపస్యనించిరి:

"అస్పృశ్యత నివారణము మున్నగు నుద్యమముల యెడనాకు సంపూర్ణముగ శ్రీతి కలదు. 1894 వ సంవత్సరమున గణపతిపూజ యుత్సవములు జరిగినపుడు ఒక అత్యంబుడు స్వంతముగ నొక గణపతి నుంచుకొనెను. ఉత్సవములలోని కాగిని చేరనీయలేదు. అతడు నాతోవచ్చి చెప్పుకొనెను. తన గణపతిని తెచ్చి నాబండియందు దుంచుమని నేనంటిని. అతడట్లే నాబండి యందుంచెను. ఈ విషయము అన్ని నానా ప్రతికల యందును, కేసరిప్రతికయందును ప్రకటింపబడెను. కాని నన్ను ఎవరును కులమునుండి వెలిపెట్టలేదు. భగవంతుని కస్పృశ్యుడుకాని వానిని మనము అస్పృశ్యునిగ నెంచుట మహాపాతకము. దేవుడే అస్పృశ్యుల నంగీకరించుచో, నేను అతనిని దేవునిగ భావింపను. నేనట్టిసభలకు వచ్చుట కిది ప్రధమమేయెనను, సర్వ

దా యీయుద్యమము నెడల నేను సానుభూతి గలిగియుంటిని. నేనెప్పుడును ఈలాటి భేదములను గమనింపను. అస్పృశ్యులు నాయొంటికి ధారాశ్రయగ వచ్చుచు బోవుచు నుండును. వారిక మారు నొసలచో పొందుటకు వచ్చినపుడు, వారిని నాతోపాటు తివాసీవై కూర్చుండ వెల్లుకొని మాటలాడితిని"

స్వచ్ఛంద సేవకుని ప్రతిజ్ఞయందు అస్పృశ్యుల భండంప బడియున్నదని కొంద రాక్షేపించురు. కాని భోకమాన్యకు అంత కన్న ను తీరముగనే అస్పృశ్యతను అధిక్షేపించి యున్నాడు.

సి. రాజగోపాలాచారి

తెనాలి శ్రీ రామవిలాస సభవారు

బెజవాడ - హాలులో
1922-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 25 తేదీ సోమవారం

రోషి నార
చరిత్రాత్మక మగు నాటకమును
సుప్రసిద్ధులగు నటకులచే
ప్రదర్శింతురు.

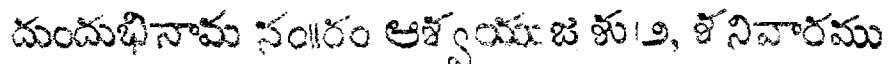
చెన్నపురి సిటీ సివిల్ కోర్టులో

ఓ. ఎస్. నెం 814/1922 రు.
వాది:-ఆర్. ఎమ్ ఎమ్. ఎస్. టి. వైరస్ చెట్టిమార్క్ Vs
ప్రతివాది:-తిరుమల చెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్య, గతిచిన, టి.ఎస్. రామ్ గారి లీగల్ రిప్రెజెంటేటివ్,
ప్రతివాది తిరుమల చెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్యగారికి.
కుదగాను జార్జి టౌను పంచాయితీలో నెం 131 గు గృహమునందుండు వైన తెలుపబడిన వాది ఆర్. ఎమ్. ఎమ్. ఎస్. టి. వైరస్ చెట్టిమార్క్ గారికి, మీరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్. లేక సుబ్బరామచెట్టిగారికి లీగల్ రిప్రెజెంటేటుగా వుండుటచే. వివాదముండు రూ.1064-14-00 యురాబట్టుకొనుటకు వీలవై రావా తెలిపడిన సదరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్ గారు వైముత్తమును తిరువత్తియూరు హైకోర్టులో సర్వే నెం 8486, రి సర్వే నెం 4101 x ల నెం 180 రు నేల, గృహము పీటియొక్క దస్తావేజు వగైరాలు భరాకతుగావెట్టిరి ప్రానోలులవైన ఋణమును తీసుకొని యున్నారు.
గతిచిన టి ఎస్. రామ్ గారి ఆస్తికండిగాని లేక వైన తెలుపబడిన గృహమును విక్రయించిగాని సదరు మొత్తము రాబట్టుకొనబడును. ఈ నెల 25-9-22 తేదీన విచారణ జరుగును. సదరు తారీఖు వాజునకానిచో నేను ఎవ్వపార్టీగా తీర్పు చెప్పబడిన యిందుమాలముగా తెలుపదమైనది.
మద్రాసు, } పి. ఆర్. రామకృష్ణ అయ్యర్,
19-9-22. } వాని తోపున వక్త్రము.

జయశంకర్ అందుకో., చాలకపేట మదరాసు

రసయోగ రత్నాకరము

తాత్పర్యసహితము
ఇందు ప్రాచీనతాత్పర్య గ్రంథములనుండియు ముద్రిత వైద్యగ్రంథములనుండియు సంగ్రహించి రసరాజయోగములు, వటుకములు, కపాయములు, మూర్జములు, లేహ్యములు, దవ్యశుద్ధులు, ధాతు భస్మవిధానాదులు, పుటమువేయు యంత్రములు, సాంకేతిక నామములు, తూనికలు, దొరకని వస్తువులకు మారువస్తువులు, విషయ ప్రతివిషయములు, నిఘంటువు మొదలగునవి చేర్చబడియున్నవి. ఇందు చెప్పబడిన యోగములన్నియు అనుభవపూర్వకముగ నెఱింగినవే అగుటచే వైద్యసాహాయ్య మక్కడలేకుండనే ప్రతివారును సిద్ధముచేసికొని ఉపయోగించుకోవచ్చును. వేయేల? ఈ ఒక్క పుస్తకము సంపాదించినచో పెద్దవైద్యుడగుననుట కెంతమాత్రము సందేహములేదు. ప్రతియింటను ఒక్కొక్కప్రతి ఉండదగినది. [283]
130 పేజీల గ్రంథము వెల 12-0.
డిస్కో కాలికోబైందు 11-0-0.

పక్ష పాపము గలిగి విచారింపెను. : కాం రామరాజు
 కొలువున జేరి సుశ్రోమత్త విజయగరము తరపు నీదులదియగు
 ము కథనము పొందగా సంతోషాధీనుల గొరియోమటయు నుహ
 య్యదీను ప్రభువుల మాలాజాతుటయు విని, యొక్కడై విశ్వా
 జయోద్ధ్యులము కన్నులనే ప్రతిజ్ఞ జేసి రామరాజు మెతకు జేరి
 ము అప్పుని నిడుకొలువున వాడుకీ జరిగిన పరాభవమును
 వీక్షించెను. కోపోద్వేగమును కాలాంశాలమును విడిచి వినయ
 యముకై వేదియించెను. అపావితరాధన పను నువననే ఈ
 తని కాపెనును పశ్చాత్తపచింతారములు జరిగివి. అవల నుద్యా
 పరంగమున వీరు ప్రభుకు సమాజేత మేర్పడినది అప్పటి పరస్ప
 రానురాగ ప్రకటన మేర్పడుటయేగాక పా మాంసంస్థాన వివా
 కన మేర్పరుచుటయు, రాజరాజుకు మంతులయు, మహామ
 దీయ మాంసంక్షణము నామియటయు, కలాపినినే సంగళరింప
 బడినవి. అందుల క మెటి నీని విజయవిధి నిశ్రోమ నెను పతా
 ను రామరాజు కొలువునకు డియెత్తిరి కొంత విగ్నాదు మొదళ్ళ
 నట్లుపెనయించును ద్రోహాచింతతో కావిన కాళము నవేక్షిం
 చును పొందివుల ప్రసరలకెల్ల ఉజుటయనుండెను. ఇంతలో
 వీరపురహాళకు నుదన్యమేర్పడినపుడు అప్పుడే సవాలుతో
 విజయవిధి వివాళనము.కు పన్నుదక్షిణే లెక యాధీయులు
 నున్న మొదల సైన్యములతో మహాకృషియాలకు సమాను
 మొచ్చెదనియు రామరాజు కు సమావేశమై యిట్లనిత సేవా
 యై చానుంటికిని వానిరణ భూమిగా నరిగిది జరిగెదనియు
 వాగ్దానమొనర్చెను. అవల రెన తల్లిని దప్పుపంతయి యాపెనల
 చాను రామరాజుకు వయించిన విధ మిటింగి సంగటినుండియ

జోలమునూ మనసూ తగులడై చేయవేమిని దోపకట్టు
వాత్సల్యము ప్రభుత్వ క్రితము రేకెడు యీ మాడు నోక కం
కను అమెరికీ వీరభూంతులను తానుజేసిన వాదనము
లను అమెరికీ పరాధన నంబి త్రోవన బులను మహమ్మ
దీను దావైద్య వి శాస్త్రము యీ మాడును వటియొక ప్ర
శ్నను యూహించుచుండి నిర్వేదమును బూది గృతి హితుడై
యందు కరి యామెలీ మజల ప్రోత్సహపరచి వాని ప్రార
ప్రోహభూతులొద్దమును బలవతి పంపెను. పతాను రామ
రాజుచే సర్వవైవాధికి పట్టమును నందికొని పూర్వకముల
విరోధులకు తెలియజేసెను. ఇదియును జాలక రు సీయలో
విహితుడుగ చేరువనుండి యే కరిపాటున రామరాజు గొంతు
తెగజేసెను. ఈ కృత్యమైన వెనుక హిందూవైద్యమును చెల్లా
చెదులై పోవిన వెనుక మహమ్మదీయ మూవివజుల భేరిలు
ప్రహసినవను, కామోద్యోగతత్వముడై యామెలీకి రామరాజు
తలను కన్నాకులముగ నిర్బంధపర్చి యామెను తామతోడనే
తన కృత్యము అంకితము యామెయే కాణముని నిందిచి విప్ర
చరణమున కెంతయు తోకించి విరీతి భిన్నభావాత్మకమున
కలలో మునుగును. తలను నశ్యుత్తువలనబడించి యామెలీచం
పి తత్వము పోడిచింది. ముడిచెను ఇది శ్రీనివాసరావుగారు
రచించిన కథాక్రమము. - అమెరికీ పతానుల కల్యాణపుర పరి
జాతమున కదిలి బర్మాకి పాటమిలును యనుస్థానముగ నుప
దలును ఆనుచున్న కథా సూత్రమై యున్నది.

ఇందున శ్రీనివాసరావుగారు, కలులందరను పతాను
నిధిగొడై నాంతునగా జేసియున్నాను. నాటకాంతము
నకు యాద్యమునకు ప్రారబ్ధమునకు పతానునకు గలిగిన మనః తో
భము నిధియ సాక్ష్యమునకై రిపోవ్వొక ప్రదర్శనమునకై ముత్త
మాదర్శనముల పరస్పరంపుననుగ. బ్రహ్మముచున్నాడు
అమెరికీయదలనున్న కామోద్యోగమును గణించువలెను, విప్ర
వాత్సల్యము ప్రభుత్వ క్రితము నొక చెంపను స్వయంభూతమును
వాత్సల్యమునకు మటియొక చెంపను కతాను నిహనముకల
వరకుచున్నాను. మహారాజు స్వభావప్రకృతిచే పతానుడు
గురద్యుక్తముడై తుదికొందెనని వీలూహించి యట్లభియించు
చున్నాడు. పేకేస్థియను మహావి చిత్రించిన పాపమెలావకు
గాని పాపాతి విరచిత శ్రీరామునకుగాని చంద్రుని చంపు
నెడ పాపమంద్రునగాని గలిగిన యాత్రమాద్య సుఖోభములు
యీమొండి పతానునకు ఆరొపించి యభివయించుట తప్ప.
పతాను విజయమునకు ప్రవేశించిది మొదలు హిందూరాజ్య
వివాదమునకే ఋనియొందెను. అందుకే ప్రయత్నించుచుండె
ను. యాద్యార్థ సమయమునకును రామరాజు తన కండ్లయని
యొలుంగడు. తొడి యెడల పురులకుండు ప్రేమసాక్ష్యము
వలనను పరస్పరసహాయభూతితలను సామ్యాస్థి హితుల
కుండు రోవుల కేర్పడు నేగాని, స్పష్టీకృతమున ప్రపంచోద్ధా
నికైన పరధర్మముల ననుసరించి యేర్పడినదిగాని జీవకా

త్త్రములు వక్కాణించుచున్నది. ఆసహాయతన నిరాధార
లైన పసిబిడ్డలు జీవించాలమిచే నెట్లకు పోకలమనియున్న
మానవాతియందు పిల్లలై ప్రేమ తల్లిదండ్రులకు అనివార్యమ
గు ప్రకృతిధర్మమై పుత్రైవణముగ పరిణమించినది. అదియు
"పాపేతుమాడతనై పుత్రమిత్రకదాకె" అను వ్యాయ
మున కొంతకాలము సామ్యాస్థ్యముగ క్రితము మారుచున్నది.
మహాపురుషుల కొందలు యొకరి నొకరెగుని తొడియు కొడు
కును ఒకవో జేరవచ్చును అంతకరణ ప్రకృతులచేతనే యొకరి
నొకరు యెరుగగలరనియు "నన్నేపిటిరంపుతే" యనియు నభి
ప్రాయపడుచున్నాడు. వ్యాసునివాక్యమే ఆధారమైపో,
తొంటినుండియు పతానునకు రామరాజునందు ద్వేషమందరింప
చాలదు. మఱియు పతానునిపై రామరాజు చూపిన ప్రేమారిత్య
ములనైన నీ రివాజ సంధ్యమగు అంకితరణ ప్రకటలు
బలవదీ రామరాజుపై గౌరవములేర్పడు వాని తత్వలకు బాలి
యొనను కలిగియుండును. అంతేగాని పతాను నిజముగ రామరా
జు వీర్యమునకు జనియించిన వాడైయైనగాని ఆత్మను గణనంప
వృద్ధిన గాని దాను తన నేకుడైనను విషయపూర్వము
వాద్యమృదయై రామరాజు తనయందు జూపెడి యాద
రణ కయినను కృతజ్ఞుడై రామరాజుతో నతని దుర్మాయమును
మనసిచేసి యామెలీని విడిచిపెట్టెనుగాని నాటకములో
కావిన దుర్మాయమును పెంతుకొన జాలదు. ఇది కేవలము
అమానుషముగ నున్నది. అట్లుగాక వ్యాసకరణ మన్మతమేని,
పురులకు తండ్రులై గలకల ప్రేమ కేవలము వ్యాసహరికమే
యగు నెయ్యి, యాద్యార్థమున కల్గి కలిపిన సుదర్శనజ్ఞాన
మున మూత్రము నదిర కాలము నండి రామరాజుపై పెనుగు
యండిన మతికేవలము ఆమెలీకుభిషిక్త వస్తు సంపాదనాను
శక్తితో పెంపొంది తనకల్గిరి చెఱుట్టి చెఱుదిన ఆభిమానులతో
నుపొంగుచున్న, పతానుని ప్రోధద్వేషములు ఒక్క సమేను
ములో పిల్చిపేరుగ నూటలు యనంభకము. కల్లనకుంటి మహా
కార గుణ సంపన్నుడై కృష్ణునివలన తన జన్మ వృత్తాంత
మెరిగినప్పుడు నూగునిచేతికిం దొరక "నూతక శక్తిము పాటుద్రావి
యా నూతుని చున్న ముకగుడిచి మూతులొంగన అయిందన
పాతముగాని నీటికొక రాజకీయమంద సంపదెల్లవా చేతము

దనుంత్ర లేఖలు

(౧౮)

నీవు గాత్రీగారిలో నాలోచించి ప్రాసిన ప్రశ్నలైక
మందినది. జీవహింసచేయమై వ్యాసులగాత్రీ పలాపురమున
ప్రసంగమున నొంగిన వ్యాససంగమును నీవు విచరింపకపో
యినావు. చిర కాలమునుండి బ్రాహ్మణులు దయాధర్మములను
నడుపుచుంటి నని చేయుచున్న నిర్వాణ మైనదంభోత్తుల
కుడవత్తుల నీవు మాపలేకపోయినావు. మాంసాహారముకంటె
మనుష్యదృష్టిలో నాగకంకల యాహారమును దినుచు బ్రా
హ్మణులు నాగకంకలో నొకమె టైకినా రని సాహించగలి
గితి వకకొనినావు. కాని కాదృష్టిలో - దైవదృష్టిలో - జీవ
హింస విప్రల దధిగ మొనర్చుచున్నాం దనియే - నీవివర్ణన
వంతయుఁ జదివినను పొడగట్టుచున్నది. ఇది మాస్వముకాదు.

నీవు నావ్రాతల నొకప్పుడు పరిహసోత్తులుగఁ జలించు
చున్నావు. నేనంతసౌస్యకాడెను గాను. నేనెల్లప్పుడును ఖండి
తముగఁ జెప్పవచ్చునది. జటిలవారిని దీనినింటకే ప్రయత్నించు
చున్నవాడెను దండమిడినవారికన్నులే ధన్యము లనుకొనఁ బ్ర
యత్నించుచున్నాడు. వ్యాసయును లేనిబుద్ధి కంటెలై వైక వారి
యందున్న గుణలేతమునే గ్రహించి యానందించుచున్నవా
డెను. క్రిందటికాలములో నేను ప్రాసిన దంతయు నాల్గు దేండ్ల
నుండి పడిన మన స్పంజీభిమేగాని, యొక్క గంటలలో గు
ర్యుండి వ్రాసినవాస్తోక్తి కాదు. వాది మొందవేదాంతమో -
పరిహసోక్తియో కావలయు నని నీవు వ్రాసితివి. నొకమునకు
బరసప్రయోజనము కాని మాస్వముకొరకే వ్రాయువాస్తోక్తి
నావలనఁ గాదు. నీదృష్టిలో విషయము, కూరలు, మొదలగునవి
తనకు దోషము కా దని వ్రాసితివి. నీవు నాలేఖను వ్రాసుగఁ
జదివయిందకపోవలెను. లేదా దానిలోని విషయములను నీవు
గ్రహించి యుండకపోవల యును. పరిహసోక్తి కానందున నది
నీవు చెప్పిట్లు మొండికేదాంత మైనఁ గానియు.

మనవారు దైవోద్దేశములకు వ్యతిరేకముగ నాహారభక్షణ
మొనరించుచున్నాడు. ఆ దుష్టాహారములననే చిరకాలము రో
గులై బాధపడుచున్నాడు, ఒక్కవిప్రులనే మాడుము. వీరిలో
రోగము లేని పురుషునిగాని శ్రీనిగారి మామగలవా? రోగ
కారణములలో బ్రధానమైనది భోజనము. ఈభోజనములన
నే విప్రులు సహోగులై యున్నా రనుట సత్యముకాని మఱి
యొకటి కాదు.

మమమ్యుడు జీవహింసలేకుండ - బీజవాళన మొనరిం
కుండ జీవించలే దని నీవు వ్రాసినవిషయము నాకు నత్యు
తేష్పించుచున్నది. నీ విషయ మాలోచింపలేదు. ఏమనఁగా
అట్టివీ లాట్టిట్లు నాకుఁ దోచినవిషయము నీకేల తోచదు!
బీజవాళనము లేకుండ నాహారమే లేదా యని నీవు అట్టిగా
తెప్పదును బ్రన్నించుకొనలేదు. నీ విషయముపై మనశ్శాంతి
చెడు నంతతీతముగఁ గష్టపడలేదు. ఒక్కవంకాయ తినుచు నీ
విద్వి తేలజీవముల బుచ్చుచున్నా నని మఱియు నొందలేదు. నీవు
గంతుభిక్షనముగఁడై యానందస్వ నాలోచింపలేదు. దివా
రాత్రము లెన్నియో గంటలకాలము నిద్రాహారములు లేకుండ
నీవిషయమై కా. తివ్యభక్తనానంతరము యోజించితివి. సత్యము
చెప్పచున్నాను. పోవుగంటు లోని మిరతగింజ చిటపటలు,
ప్రేలుటలు చురుకుటలు, నాజీని పడుచున్న బాధగా - దాని
మాటలుగా - నేను వినియున్నాను. విషయము కంగనంజలు
నాస్వత్వములలో వచ్చి వానికి మానకపోటి చేయుచున్న కాత్వ
సమృద్ధియనే! యని తనకల్గి యగు కుంతిని అగోరింపదాయ
ను మఱియు "కూటికిగడ్డకై పరులకొంపకుకేరి ప్రయోదకాల్ల
ముల్..... నీటికికూట యటంచు చెల్పితివి మానిని
యాత్యహింసించుగో..... నాపై ప్రేమడి గల్లపోలిక" యని
కుంతిలోజెప్పి పాండవబంధ్య మంగీరింపదాయను
ఇందుచేతనే ప్రకృతిధర్మానుసరము కాకుండుచేతనే పుత్ర
నకు తండ్రిపై సాంగత్యమృతమున వ్యాసహరిక మైన ప్రేమ
యందు నేగాని రామరాజు తనకల్గిదియని విన్నంతమాత్రమున
పతానుని సుప్తిమాత్సర్యము పిళ్ళవాత్సల్యముగ తలూపన
మారలేదు.

తాపకారమును నే నీచెప్పలార వినునట్లుపర్యవించినది. దైక
మును జూచి చెప్పచున్నాను. విప్రుల యాహారకృత్యము తుం
తక్యము కాక దని నేను గ్రహించినాను.

ఒకనాఁ డ్గోడిస్వత్వము వచ్చినది. ఇది వినిన నీవు
మాడ నాకృత్యపడుదువు. ఒకనాఁడు కంగవరుకుపురుసుతో
న్నము తినుచుంటిని. ఆవరుకులో నాంతుగింజలు నా కంగుడి
నవి. సత్యము చెప్పచున్నాను. బదాయు కాడునుమా! - నా
ప్రాణము కలువై పునినది. ఆగింజల భుజమునొడినకేరము
లే నాపులునకదా యని యొక నన్నును సహించలేదు భోజన
మెట్లో ముగించి వచ్చి పంతుకొంటిని అప్పు డోకవంకచెట్టు
నుండినీళ్ళతో నిండియున్నట్లు నాకంగుడెను. అది మనుష్య
స్వభూత సత్తులు లాల్చుచు "అన్నా! నీహారము నాలుగేం
డవుండి నూకై దుఃఖించుచున్నవని నే నెఱుంగుదును. నీ
వొకనాఁడు నేను నీపాలములోఁ జెరి యెన్న నన్ను ముట్టిన
నీరసస్వభూతండు కద్యచ్చక్తి యెన్నట్లు గ్రహించితివి. నీ
వానాఁడు నాయెంటు నన్ను యొక లేతవంకాయను - నామ
ద్దుబిడ్డను - ముద్దుచెట్టుకొని కోనుక విడిచితివి. నీకప్పుడే వా
నిదనకనాద్రము లెప్పించితివి - నీబట్టకు - నామల్లతోఁ బట్టు
కొని యాపితివి. నా కీయువకారము నొంగి నీవునాకృత్యజ్ఞతా
పూర్వక దనముల గ్రహించుడ వెదలిపోయితివి. ముద్దుభ
ముకాని మఱియుకాని నీవు గ్రహించలేమని విచారించితివి. కాని
యన్ని చెట్లకాయలకు గోయించుచున్నపు నామద్దుబిడ్డ నేల
విడిచితివో నాకుఁ దెలియదు. నీకడుపులెల్లగ నామద్దుబిడ్డను
నాచెట్లకొంక లగునాయాకులననుచు దాఁచుకొని పెంచితివి
అది వండి యెరుగైనది. రై తది విత్తనము కట్టెను. ఆనాము
ద్దుబిడ్డని కొక్కనికే యొనువందలపుత్రులు పుట్టినవి. చేను చిర
నికను బ్రతికేయున్న - యాకులలేని - నాజీవిత మానునను
లఁజూచుకొని మరలలేక త్రినది తిరిగి చిచ్చి, పూసి, కాచి,
నాటుణమును రైతునకు నానునములు కాయువణకుఁ దీర్చు
కొంటిని ఆకాయువందల గావీనాకాయలకు రైలు చుంకినిం
చెను. ఆయొక్కముద్దుబిడ్డడే కానట్టియొనువందలబిడ్డలఁ గాం
చినప్పుడు నాబిడ్డ లందఱు బ్రతికేయండిన నెన్నికొట్టను నును
లంగరోయని తలంచితివి. ఆయొక్కరి వైన మిగిల్చినమాన
కొటికి వందల వూరము లన్నించితివి. ఈవిధముగ నాలుగేండ్ల
నుండి నీవయితే నేను బ్రతికేకమృదున్నాను లేతగావన్నున్న
నీవు కోయకుండి కండనను, నే నాబిడ్డ నాకులననుచు దాచు
కొని రక్షించితివి గావునను నాకుకము నిలిచియున్నది. నేను
నుఖముగ నాచేను చిరక నిష్కటికిని జీవించియున్నాను. నాకు
నును లిస్సు దోక పెద్దతోటగా నున్నాను. మామట కొక్క
సారి రావా? అని యానందచెట్టు తనముల్లను నాబట్టకు లం
కచేసి లాగెను. నే నలికిపడి లేచితిని.

మిత్రుడా! ఈనంగ చెట్టుస్వత్వము నేను బదాయుకి వ్రా
సితి ననుకొందువా? నాభాంతి యనుకొందువా? ఇప్పుడు చా
లమాలులు నా కిట్టే కంగ చెట్టు, అనపపాదులు, పైదచెట్టు,
వీచెట్టు, అవులు; మేకలు, మినుములు, కందులు, స్వేత్తము
గఁ గనబడి యనేకవిధవిషయములు మాట్లాడుచుండును. నీవు
నమ్మువు కాఁబోలును నేను సత్యమునే వ్రాయుచున్నాను. ఇంత
గంఠై బరమసత్యములు లేవు. పిచ్చుకాతల లని - పొట్టమాట
లని - కొట్టిచేయుదును. నేమన వింద్రునిపిచ్చుకాత్వములకుంటి
వనుచున్నావా? అంతయొగ్గర పిని మన్న నేను ధన్యుడెను
గానా? అట్టికట్టి - అట్టియున్నత్రక - అట్టికట్టిపువ - అట్టి
సంకృప్తి - అట్టిచిత్తణ - నాయనా! నాకుఁ గలగునా? కలు
గదు. నే నే మూర్ఖునికలెనో "నామా! కన్న!" యనుకొనుచు
భజనచేసికొందును. కంగచెట్టు కుంగకపోకుండు పాడుదును.
పెండచెట్టులై ఒల్లొంగిరముల వ్రాయుచును. కడ్లు, గోవులు, పిని
కి జరగుచున్న యన్యాయముల సహనకంతములతో బ్రకటిం
చెదను.

మిత్రమా! నీకట్టికాని ప్రపంచములో జీవహింసచేతకే
జీవులు జీవింపవలెనని భగవంతుడు నిర్ణయించా? స్పష్టీలో నా
మున్నది. కాని యది భగవంతునినేనకులే చేతుగూడదు. కా
వున మానవబుద్ధికి కాలికరముగ సాధ్యమైనంతవలెకే యనుము -
నున మీజీవహింసవిషయమునా - బీజవాళనము లేకుండ - జీవ
హింస లేకుండ - ననము జీవింపఁగలము. ప్రపంచమునందలి
జను లందఱు జీవింపఁగలరు. జలవంతులు నిగోగులు కాలి
కుతులు జానులు భక్తులు నగుటకు కలసినచూహరము మన
కున్నది. కొట్టికొఁదిమనుష్యులు తినుట కవకాశము గలయా
హార మున్నది. ఈచెట్టు, అలిలు, గోవులు, నాస్వత్వములలోఁ
జీవినసంభావణములవలన నాకుఁ దెలిసినది. అది యేదియో
ముందువారము వ్రాయఁ బోవుచున్నాను. ఈలోపున నీవు
గాని కాత్రీగారుకాని జీవహింస, బీజవాళనము లేనియాహార
మేదియైన మీకుఁ దోచిన వ్రాయుచురా? వ్యాసులగాత్రీ
బహిష్కారము పోయిందలచుకొంతకొనిందితిని.
నీయనుగు మిత్రుడు. - వ స్త ం తుఁ డు.

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనోప్పి అతిసార నివారిణి (2) ఈ ష ధ ము ను నేవించుటచే కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, శూలనోప్పి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని బాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 23

మంచివస్తువును! దేనవల కర్మపడినది!! ననుకొనికవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్మపడినది - ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! కృంగారమున్న నాగకలయున్న గలమేలైన ఆకా పట్టుపంచలు పండుగదినముల అందముగలవలె తెప్పించి విక్రయించితిమిగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే మిగిలినవి. ఇందులో ఎరువు, పూనినూ మున్నవి. త్వరపడుదు. 5 1/2 మూలదీనిని 2 1/2 మూల పెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 2.4-0 930 తపాలఖర్చులు చేరు. చిరునామ: రాజలక్ష్మి కంపెనీ, 30 4 1/2 నంబలయ్యల వీధి, మదరాసు.

మేలైన ఫాటన్ కలములు

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include బ్లాక్ బుక్, స్టాక్, వాటరుమాన్ టెడియల్, 1/2 బక్లర్ ధృవమిల్.

(1514) గిరి బ్రదర్స్, ట్రిప్లికేట్ - మదరాసు.

"తెలుగు నంక్షి ప్రలేఖనము"

మీరు ఇల్లకదలకే తెలుగు స్వరూపం చేయకాకానీ చేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "ప్రొద్దున్న నీది ప్రేమకావీళ్ళ పంపించండి!" (15) ఆకాపల్లెమక బ్యూరో, కాకినాడ.

శబ్దకౌముది

జేబులో నిమగ్నం చేయవలయు ప్రతి 1-కి స్థు 0-రం కాలము - తియ్యగలము. ప్రొత్తడి ప్రతి 1-కి 0-రం రంకరాయవీణము 11 (ప్రతి 1-కి 0-రం-0 వీరికి తపాలా ఖర్చు చేయవలయు. నలయవారలు:- యస్. రంగచార్యులు, మాంబళము - వైదాపేట అని (వాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

Large advertisement for 'Ratnam' (రత్నం) featuring decorative borders and text about jewelry and products.

అద్దక వరిశ్రమ

మనదేశమున "అద్దకము" అనగా నూలు, పట్టు మొదలగు వాటికిని వానిచే చేయబడు వస్త్రములకును రంగుచేయునది మిక్కిలముగ ప్రబలియుండెననియు అట్లు రంగుచేయునది నూలుల వస్త్రములు విదేశములయందు కూడ కొనియాడబడుచుండెననియు చరిత్రకారు లనేకులు వివరించియున్నారు. గ్రీకుదేశాధీశుడుగనుండిన ఆల్జెగ్రాండర్ అనునతడు హిందూదేశముపై దండయాత్రసలిపినప్పుడు మన దేశమునుండి అద్దకము చేయబడిన కొన్ని వస్త్రములు గ్రీకుదేశమునకు కొనిపోవుటచే పాశ్చాత్యులకు మొట్టమొదట హిందూదేశముల కీవర్తితమలయందున్న బొమ్మల్యము తెలియటం కనకాశము కలిగెను. తరువాత గ్రీకు ఇటీవలి జర్మనీ ఫ్రాన్సు ఇంగ్లాండు మొదలగు దేశములు హిందూదేశములనుండి అద్దకపరిశ్రమ మొక్క మర్మములు గ్రహించిన వారలై శ్రమశ్రమముగా అభివృద్ధి గాంచి మన దేశములనుండించుకొనిరి. కడపిన ఆమెన్టర్ దాంశస్సుడ్రవ్యమందు పి. యు. యు. ఖర్చీ గారు మన దేశమునుండి అద్దకసంబంధమైన వివిధవిశేషములను కొనిపోయి అచ్చట ప్రచురించుటచే యీ కాలపు నవనాగరికలు కూడ హిందూదేశపుర్యాపరిశ్రమల వేనార్జ్ కొనియాడి రని తెలియుచున్నది.

అద్దకపరిశ్రమయందు ఘనతహించిన ధామన్ వర్డల్ యఫ్. జి. యస్. అనునత డాకాలనున విక్టోరియా మహారాజి గారి ప్రధానమంత్రి కీర్తిధముగ నొక డాక్టర్ముద్రాసెను. "హిందూదేశము మనదేశములకు తెలియని అద్దకమునకు మహాగపదు కనువులదేశములు కలిగియున్నది."

డాక్టర్ బాల్ ఫర్ దొరగా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. "హిందూదేశములోని నీవాదేశములోని అద్దకపరిశ్రమములకు కాలముగ నుండినదియు ప్రజలచే నభ్యసించబడినదిగనున్నది.

ప్రొఫెసర్ ధామన్ ధాంక దొరగా రిట్లు నడుపుచున్నాడు. "హిందూదేశములో నూలువస్త్రములకు చేయు దివ్యమైన రంగులు విశ్వవిదితముగనున్నది. రంగుచేయుపద్ధతులు మాత్రముగ కలపెట్టుబడినది కాక ఆల్జెగ్రాండర్ హిందూదేశమునకు రాకమునకు అద్దకసింపబడినది. ఈ పద్ధతులు సామ్రాజ్యముల ఎన్నటికిని చెడనవికావు. వీటినిన్నిటినిబట్టిమాడ దివ్యమైన రంగులు చేయుపద్ధతులలో హిందవులు గొప్పపదవిని పొందియుండినది తోచుచున్నది.

ఇటీవలికాల ప్రకృతి కాలమున నెట్టిసిద్ధిగొప్పించుచున్నది? రాజసభావేదికల నలంకరిన చిత్రవిచిత్రరూపములగును. మాలంబులు యాత్రసాధనములచే తయార చేయబడిన వైపులచే నలంకరింపబడుచున్నవి. రాకకన్న యలచేతను, సంబంధపులచేతను ధరించబడుచుండిన పీతాంబరములన్నియు మాలల బడి హంబర్గ యంత్ర నిర్మిత చీటిబట్టలతో నారీమణుల మానవర్యాదలు తాపాదుచున్నవి. నులభకరయముగల "అని లైకా" "మెనాటూ" మొదలగు వాటిచే అద్దకము చేయబడిన కాల్యాత్మికములతో ప్రబలి తగులల్లలతాత్రభావమున బుట్టిన వైజకర్ణ డిగ్గి కాలావయోగములైన వన్నియు ప్రదర్శనమునకుపాడ లభించదయ్యె.

ఇంతేకాక అద్దక పరిశ్రమయందు నిపుణులైన రంగరాజులయెవారికి ప్రతినూత్నముగా నానాటికి క్షయించి మరే పాఠశాలకైనను ముచ్చుచుండిన వర్తకాత్మకపద్ధతులు కలవునామ ప్రతీతి ముచిరమవుచున్నది. ఇప్పటికైనను నులగ్రహణ పారీణులును అద్దకపరిశ్రమవృద్ధికిరై వర్మన కాంగ్రెసు సంఘాపసంఘమును కొదవనో నాకర్ణ ముగి కావలెను వెదకి వెలిపెట్టుట కేలాటి అధ్యంతముండదు.

అయ్యుర్యేద పాఠశాల } అయ్యుర్యేద మార్తాండ భిషగావ్యాగ్య శిక్షణాపాఠశాల } పండిత. హెచ్. సుబ్బారాయ శాస్త్రి, కవిరత్న ప్రిన్సిపాల్ 31-8-1922

వాణి ప్రెస్ బెజవాడ

ఎందుకు? చక్కని అచ్చుకు సాగనగు బైందుకు

ప్రకటన

కొత్తక్యాపు ఫర్నిచర్ శాల

సామానులు మేల్కనది. ధరలు సరసము. వలయువాడు క్యాపులూగు నిమిత్తం వ్రాయించేడి. వి. వీరాసామినాయుడు అందుకో, నరసారావుపేట, గుంటూరుజిల్లా.

ప్రకటన (304)

ఇందువలన ఈ దిగువ చేనాలుచేసిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ యేజెంట్లుయైన బిన్ని అండు కంపెనీ వారు సకల జనులకు తెలియ చేయడ మేమన వైచెప్పిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ స్టీమురులో బ్రెక్కులో ప్రయాణముచేయు యావన్నుంది ప్రయాణీకులు బాడుగ లేకుండా దిగియుండి పోవుటకు గాను, పూర్వపు రీతిగా ఆరమణకార ఏప్రి 2/82 నెంబరు గృహమును "విడిది గృహముగా" ఈ సెప్టెంబరు నెల మొదలు తారీఖుననుండి తిరుగ యేర్పాటుచేయబడి ముయినది. ఇట్లు, బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ ఏజెంట్లు బిన్ని అండు కంపెనీ (మదరాసు) లిమిటెడ్.

వలసులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్లు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అయ్యలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు సెన్ట్రలూరులోని మున్సిసిపల్ కం 148 రు కలిగియున్నది. కం డెంబరులు 1000 నామేడను ఇద్దల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, స్థలము నవో లాటరీ మాలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నది. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేది వృత్తిలలో ప్రచురపరచి యేలూరుజిల్లా ముఖ్య ధురానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ చేయబడును. మరే ప్రతివాదును వారి వారి యధ్యక్షుల నిర్ణయించుకొనుట కిది నుంచియుండును. త్వరపడుదు. తరుణము మించిపోయిన కదవాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లా మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమున కలిపినట్లున్న, వికలములును కొరవారు మా యేజెంట్లకుగాని దేరుగా నాడు నాకిగాని అణగుకోవలయును. ఈ చీట్లకు మూలం ఆయ్యి సొమ్ము కృష్ణాజిల్లా యేలూరు క్యాపట్ కో ఆలరేటిఫైవ్యాం కిగా నుంచబడును.

2. ప్రతిగానుమసంయును మంచి యేజెంట్లు కావలయును. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారు యాకించి సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయంముగా వచ్చి గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

"చీట్లు కావలసినవారే, తమ ఆద్రమ్యము స్పష్టముగ వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 లా చొప్పున చీటి అర్జున చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు ఓపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం, కృష్ణాజిల్లా. 1-7-1922. } మేడ నాక్కుదారుడు.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద

యైనను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల నేత్రవ్యాధులకు నిర్భయమైన నట్టియు, నవ్యుకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు కొవధముయొక్క గుణములను తెలుపుచట్టి ప్రస్తావనకే మీ వ్రాయవలెను? (2897)

L. H. Saller Dept, 4 Semta Bameal.

(వి. ఎస్. శ్యామగారు బి.ఏ., బి.టి.)

నేను ముందటి వ్యాసమున నూచించితిని, బోల్సివిను
ల క్రొత్త పురుషులము అతిసందిగ్ధ సిద్ధిచుటలా నంభాపించబడిన
ది. అప్పుడు అరాజక మెదుగున నుండెను. పుత్రుల 8 యగు

అభిలరహ్య కాంక్షను వారిచే నిర్వచింపబడిన ఈ కార్య
నిర్వాహక సంఘమువారు దేశపరిపాలనాసౌకర్యములగు గాను
కొంతమంది ముఖ్యాధికారుల నెన్నుకొందురు. ముఖ్యాధికా
రముల కార్యనిర్వాహకసభ్యులయ్యేయింద న స్పష్టరలేదు. ఈ అధి
కారులే రహ్యరాజ్యపు మంత్రివర్గమువారు. వీరికిగల అధికారిము
లనంతములు. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి సమ్యక్తజ్ఞానకనే
మంత్రులు లేమ లేమ కాఖాపరిపాలనమునకు సంబంధించిన
కట్టములన్నిటిని చేసి కొనవచ్చును. మంత్రులుగా
విషయమున కేదైన అభిప్రాయభేదముగలిగిన
కాపుకు సదకు విషయమును కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు
నిష్కరింపవచ్చును. దీనినిబట్టి చూచిన ప్రభుత్వాధికార మంత
యు మంత్రివర్గమువారి హస్తగతమై యున్న దనియే చెప్ప
వచ్చును.

విన్నపము

సత్యవత్సవ పాఖ్యానము

८५

భోగేశ్వరమాహాత్మ్యము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి పీఠి, మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

మహాత్ముని జన్మదిన మహోత్సవము - పల్లిపాడు

నెల్లెంబరు 19:- పల్లిపాడు గ్రామమున పిపాకీనీ సమీపమున నెలకొల్పబడిన సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమునందు గాంధీ మహాత్ముని జన్మదిన మహోత్సవము యీ నెల 18 తేది జరుగవలయును జరుపబడెను. నెల్లూరునుండి శ్రీయుతులు విస్తారముగా జగోపాలరావు, మేఘనాథ దశరథరామరెడ్డిగారును జిల్లాకాంగ్రెసు ప్రతినిధులు అధ్యక్షులగు శ్రీమతి తిక్కవరపు ను దర్శనమొనగారును కొంతయు జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘకార్య నిర్వాహకులును బంధు మిత్ర సమేతముగా వచ్చుటకు విచ్చేసి యుండిరి. ప్రతినిధులను ఆశ్రమవాసులు శేకువలదేవి ప్రార్థనలును లుపు సభ్యులను గలిగియుండుటచే, మహాత్ముని జన్మదినోత్సవమునకు శేకువల ప్రార్థనలతో ప్రారంభమాయెను. 8 గంటలకు ఆశ్రమవాసులు అతిథులతో కూడి ఆశ్రమమునందును గ్రామ పీఠంబుల యందును భజనము సలిపిరి. మధ్యాహ్నము మొదలు సాయంకాలమువరకును వీధులకు ఆగ్నేయము చేయుచును.

మూడు 5 గంటలకు శ్రీయుత విస్తారాగోపాలరావుగారి ఆధిపత్యము క్రింద నొక బహిరంగ సభ జరిగెను. శ్రీమతి జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులగు మహాత్ముని గురుభిక్షులను అను గూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి. తర్వాత శ్రీయుత మేనమామ దశరథరామరెడ్డిగారును, పూండ్ల ముప్పరామరెడ్డిగారును ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చియు ప్రజలకు ద్రవ్యమును గురించియు ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షుల ఉపన్యాసానంతరమున ప్రార్థనలతో సభముగ సెను.

శ్రీమతి కాంగ్రెసుసంఘము

పై సంఘమువారు స్వయముగా కొన్ని జగ్రములను ములుముడి గ్రామమున ఏర్పాటు చేయించి కుదస్యదేశ కన్త్రములను తయారు చేయించుచున్నారు. నూతనముగ ప్రారంభించుచున్న వస్త్రములు కొద్దిగా తయారుచున్నవి.

ఇట్లు ప్రతి గ్రామ సంఘమువారును, తమ క్రింద నేయుటకు కొక వర్గమునైన ఏర్పాటు చేయవలెను.

బెజినాడ

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

స్వరాజ్య లక్ష్యకరము

నెల్లెంబరు 19:- 17 వ తేది ఏకాదశి వాడు మాపట్టణ గాంధీ జాతీయదినమును యొక్క ఉపాధ్యాయులు ఉపవసించి సాయంత్రము స్వరాజ్యలక్ష్యపూజ జేసిరి. పూజను చూచి ఆనందించుటకై శ్రీమతి పుకాసులు చాలమంది దయచేసిరి. మామిడిఆట తోరణములతో పాతకాల ఆచారములకు నక్కర అలంకరింపబడియుండెను. సమాప్తవాహుధున జరిగెను. మంత్రపుష్పముతో పూజ పూర్తియయ్యెను. స్వదేశి వస్త్రధారణ చేయుదుమని అందరు వాగ్దాన మొనర్చి రైతు భవమున స్వీకరించిరి. వ్రతము యొక్క ప్రాశస్త్యమును గూర్చి శ్రీయుత మరుగంటి సీతారామయ్యగారు వ్లప్తముగ సుపర్యసించిరి. ఆరాత్రి దిగువంటి జగన్నాథాచార్యులవారు పారికథా కాలక్షేపమున జరిపిరి.

18 వ తేది ఉదయమున జాతీయ పాతకాలోపాధ్యాయుల సమారాధనయును, సాయంత్రము 2000 వీధులకు ఆగ్నేయమున జరిగెను. పట్టణములోని వర్తక బృందమువారు భన సహాయము చేసిరి.

ఇచ్చాపూరు దేశాభిమానులు

వీరు మువ్వూరు కడలూరు జెయిలునుండి విడుదలయై వారి గ్రామమునకు వెళ్ళుచుండగా మద్రాసు ప్రేషనులో వీరి మూటల నెనరో దొంగలించిరి. అందుచే వీరు బెజవాడలో దిగి కాంగ్రెసు ఆఫీసుకు వచ్చిరి. వీరు జెయిలు ఆనుభవములను చెప్పి తమకు జెయిలుభయము పోయెననియు, ప్రాణముల నియ్యవలసిన సమయము వచ్చినపుడు జెయిలుకష్టములకు భయపడుట వేరయిననియు, జెయిలులో నన్నవారు ఉత్సాహపూరితులై యున్నారనియు అందరు ఉత్సాహముతో కని చేయవలయుననియు చెప్పిరి.

తిరుపతి

(స్వకీయ విలేఖరి)

అంగోరా జయములు

నెల్లెంబరు 19:- ఆఖిల భారత ఖిలాఫత్ సంఘసభ యొక్క ఆజ్ఞల ప్రకారము తిరుపతిలో 17 వ తేది సాయంకాలము బహుళలో పెద్దమండీయను. అంగళ్లున్న, కాంగ్రెసు ఆఫీసుకు దీపములతో నలకరింపబడెను. జామ్నామసీయలో సుమారు 500 జనులకు భోజనము లుంచబడెను. 9 గంటలకు ఈశ్వర ప్రార్థనలు జరుగ బడెను. పిదప మసీదులో మహాత్ములు 20 గెను. జనాభావారిం ఇస్కూల్ సాహెబు, అంబూరసాహెబు, మా. శ్రీనివాసాచారి, కాంగ్రెసు కార్యదర్శి, కృష్ణరావు మొదలగు వారు ఖదరును గుఱించియు హిందుముసల్ముల సమ్మేళనను గుఱించియు, ముస్తాఫాకమల్ పాషాగారి జయములను గుఱించి యునుపన్యాసములు సలిపిరి.

నిన్నటిదినము గాంధీ దినముగనుక, గాంధీ విద్యాలయములో భజనలు, ఉపన్యాసములును జరిగెను. ఆంధ్రవాప్తీయ సభకు కొంత ద్రవ్యముకూడ వసూలు చేయబడెను.

విశాఖ పట్టణము

నెల్లెంబరు 19:- తే ౧౭ దిని మహావాజప్రతిపాదనా వేంకటచక్రవర్తి పంతులుగారి యధ్యక్షతకేంద్ర సముద్రపు బద్దన పురజుల బహిరంగ సభ జరిగెను. మొదటి అధ్యక్షులచే ఉపపాదించబడి ఈ క్రిందటి గాథను ఆమోదింపబడెను

“ఈ దేశము జాతీయోద్యమము ప్రారంభమై యింక మొదలు నిష్ఫలముగను స్వేచ్ఛాశ్రమమును ప్రవల ఆశ్రయముల కనుగుణ్యముగను, అనవసరమగు నెలల తిప్పు అభిప్రాయములకు ఖండించుచు, జాతీయతను, భాగమును వృద్ధిచేయుచు నిష్ఫలముగ నిరంకుశాధికారులను గడగడ వదలించుచు, మాతృకమును, సంతోష దాహకమును సులభముగ కథాపూర్వకమునను అన్యులచేతను అన్యదైవిక ప్రతికూల భావములకు ఇన్ని సంవత్సరములు సేదజేసి వ్యాధిచే న్నర్థ ప్రాప్తులై మోతీలాల్ ఫోస్టర్ గారి నేతృత్వ కల్గిన తిల్లి పాటలనదిని భావించుచు వారి వటులమునకు తమ విచారమును సభవారు వెచ్చించుచున్నారు.

తే ౧౭ దిన మహాన్యకాలిగారి వాల్తేసనుండి కరాచీకి తీసికొని వెళ్లిన దినముగాన ఆయన నిర్బంధము గూర్చియు మనకర్తవ్యము గూర్చియు శ్రీయుత జేరకష్టాపు భాగస్కర రావుగారును మ కోదండస్వామి గారును మాట్లాడిరి.

అంగోరా జయము ఈ సాదేనుగుటచే తత్సంబంధముగ ఈ క్రిందిటి గాథయు మహావాజప్రతి. కసంతరావు యిచ్చి సుందరరావుగారిచే ఉపపాదించబడి విన్నవించు నగన్నాదగు ప్రకారము బలపరచబడి ఏకగ్రీవుగ ఆంగీకరింపబడెను. ఖిలాఫత్ యొక్క గౌరవమును ప్రతిష్ఠ యును నిలువజేయుటకై సుద్యమించి దానికై గ్రీకులతో పోరాడి ఆసియామైనను మహాత్ముదయేతరుల ఆశ్రయముగా నుండి తప్పించిండుటకు ఆంగోరా ప్రభుత్వ నాయకులగు ముస్తాఫా కమల్ పాషాగారిని ఈ సభ వా లభింపించుచున్నారు.

రాత్రి ప్రతిమహాన్యకీయ గృహమునకు దీపావళి వెలిగించబడెను. వ సీనులగు విజయ కుమార్తె కందినము లర్పించుచు ప్రార్థనలు జరుపబడెను.

తే 18 దిని గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధదినమున సందర్శన దినమున సాయంకాలము బహిరంగసభ సముద్రపు బద్దన జరిగెను. మ|| మారేపల్లి రామచంద్రరాష్ట్రీగారు అధ్యక్షులకహించిరి. అధ్యక్షులు ప్రదనుమున మహాత్ముని గుణాదిత్యములు కల్గించి ఆయన మహాత్మ్యమును వివరించి చెప్పిరి.

ప్రభువును ఆకాలిలను గూర్చిన ఈ క్రింది తీర్మానమును దేవగుప్రభు భాగస్కరరావుగారిచే ప్రతిపాదించబడి క. వెం. సత్యనారాయణగారిచే బలపరచబడి ఏకగ్రీవుగ ఆమోదింపబడెను. “అన్యుల సరకువద్దనున్న గురుక బాగులలో తమకుల హక్కులను నిలువజేయు కొనుటకై ఆకాలి నీకులు శ్రీగురు ద్వార ప్రబంధక సంఘమువారి యజ్ఞులకు కట్టుబట్టుములకు లోనై దైర్ఘ్యముతో సాత్వికనిరోధమునకు దిగి బాధ లనుభవించుచున్న దేశమునకు మార్గదర్శకులైనందులకు వారి నీ సభ సభి నందించు తీర్మానించుచున్నాను.

మహాత్ముని ఆధిక్య గూర్చియు ప్రస్తుత స్థితియు గూర్చియు వివరించి మహాత్ముని జీవిత సూత్రము కొంతయును నూత్నముగ బుచ్చి సుందరరావుగారు తెలియజేసిరి. మహాత్ముని జీవితమును సంగ్రహముగా సన్నివీను సత్యకేసర రావుగారు వివరించిరి. అధ్యక్షులు గాంధీ మహాత్ముని ప్రసంగ ప్రాసాదించిరి ఆర్థమును సభ్యులకు వివరించిరి, అంతట జయజయన్యాసముల సభ ముగిసెను.

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాకినాడ

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

నెల్లెంబరు 19:- మహాత్మా గాంధీ జన్మదినమహోత్సవము జరుపుటయు ఆయన శిక్షాదినస్మరణార్థమును, నిన్నటి సాయంకాలము 5-80 గంటలకు పురమందిర బయలుప బహిరంగసభజరుపబడెను. అధ్యక్షులైన శ్రీ పుష్పలూరి లక్ష్మీ నారాయణరాష్ట్రీగారు (చెన్నై) మహాత్ముని జీవితచరిత్రమును సంక్షిప్తముగ బ్రకర్షించి దక్షిణాఫ్రికాయందును గత రెండుమాడు సంవత్సరముల నీడేశమునందును ఆయన యొక్క సత్యాగ్రహమును అనుసారితత్వమును విపులముగ జెప్పిరి. ఆహింస ధర్మము, ప్రేమ, సత్యము, శౌచము యివియే ఆయన ఆదర్శములనియు, అనునతత్వప్రే కాంగ్రెసుకత్తెయనియు, కాంగ్రెసుచేసిన కార్యక్రమము ఆచరణలో పెట్టుటయే స్వరాజ్యదర్శనమనియు అధ్యక్షులు కలదిచ్చిరి. అనుసారోద్యమము చచ్చినదని ప్రభుత్వసహకారులు యుక్తి చెప్పటయేకాని ప్రభుత్వమువారికిని వారి సహకారులకును అంతరంగమున ఈ యుద్యమము చచ్చునని కాదని విశ్వాస మున్నదనియు, స్వరాజ్యము రాతేడేమియని ఒకరిని కల్పించుటకన్న తమకు దాను మహాత్ముడు చెప్పిన ప్రకారము యేమిచేసితిని ప్రశ్నించుకొనుట యుత్తమనియు, ఒకరిని దూషించుటకన్న స్వయమును విచారించుకొని తాను ఆచరించి మార్గదర్శకుడును నుండవలెననియు, విశేషముగా కాంగ్రెసులో సభ్యులను కేర్పించుట, నూలనడవటంబులకు అభివృద్ధిచేయుట యివియే యుత్తము చేయవలసియున్నదనియు, మతమును విశేషవిశేషముల ఆధ్యంతోపన్యాసముల జెప్పిరి.

మహాత్మా గాంధీగారు నేడు జన్మించిన దినమగుటచేత ను, యాదినమునకే ఆయనను శిక్షించినదినమగుటచేతను, ఆయన యందు యీ సభవారిగల భక్తివిశ్వాసములను వెలిబుచ్చుచు యిట్టి జన్మదినము లనేకములు వచ్చుగాన యిది ధైర్యమున ప్రార్థించుచున్నాను అను తీర్మానమును జిల్లాకార్యదర్శిగారు శ్రీయుత గణపూడి కామోజిరావుగారిచే ఉపపాదించబడి జాతీయవిద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీములుకుట్ల జేరి దీక్షితులుగారిచేత బలపరచబడి కరతాశ్రయముల నంగీకృతమయ్యెను. పిమ్మట శ్రీయుత బాబుమోతీలాలు ఫోస్టర్ గారి మరణమువలన దేశమునకు గలిగినవత్తమునకు సభవారు వగచుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని జాపుచున్నారు. అను తీర్మానమును శ్రీపాపపూడి సత్యనారాయణగారు ఉపపాదించుచు మోతీలాలుగారు తమపుత్రముఖమున స్వదేశసంస్థానాధిపతులకు నోరెవెల్గి ఫిక్ గావోనర్చిన బాధలను ఎట్లు తొలగింపజేసి గ్రీకులతో ఉద్వాదనజెప్పించి తానెట్లు జనరంజకత్వమును బడగిడియు అయినకు సోదరుడైన బాబుజిర్. కుమారఫోస్టర్ గారి యదలగల కురువక్రీయు అయినకు బంగాళాగవ్వర్లకును ఉద్యోగీయులకును వైస్ రాయలకునుగల సంబంధములను “అన్యులబానుప్రతికను” కష్టమనననీతులగుండి తప్పించుటయు యత్యాది ప్రధానవిషయములు నూచించిరి. డాక్టరు పుష్పలూరి గోపాలకృష్ణగారు దీనిని ఆమోదింపుచు మోతీలాలుబాబుగారి ఘాతము విశదపరచిరి. తీర్మానము సర్వాంగీకృతమయ్యెను.

తాలూకాకార్యదర్శి శ్రీయుత మొదలకంటి తిరుమల రావుగారు అకాలిలగూర్చి యీ క్రిందిటి తీర్మానము సుపపాదించిరి. “పంజాబులో ప్రభుత్వమునకు ను శిష్యులకును జరుగుచున్న సంఘర్షణములో అకాలిలు చూపుచున్న అసాధారణ దైర్ఘ్యమునకు సహనమునకును అహింసా చరతీక్షితులను వారిని అభినందించుచు వారియందు హిందూ మహాత్ముదయలకు గల సానుభూతిని యీ సభవారు తెలియబరచుచున్నారు.

అకాలిల చరిత్రమును వారి అనుసారయద్యమును స్పష్టపరచబడె జానాబ్ మోహిదీబాసాసాహెబ్ గారు (రాష్ట్రీ) ఖిలాఫత్ సంఘకార్యదర్శి ఉర్దూ భాషలో బలపరచిరి. జాతీయవిద్యాలయ ఉపాధ్యాయులగు శ్రీయుత కాంగ్రేసుల రాను చంద్రరావుగారు బలపరచగా తీర్మానము సర్వాంగీకృతమయ్యెను సభ 8 గంటలకు ముగిసెను.

బొంబాయిలో ట్రాంజేస్ మ్యేరేమియును మార్పుకొందరేదు. కొన్ని వోట్లమాత్రము ప్రాముఖ్య నడుచుచున్నది. సమ్మేకారులు ఈపని జేయువారల నెదుర్కొనుటచే అన్ని వోట్లను ప్రాముఖ్య నడుచుటలేదు. న్యూఢులో పని నేర్పకొనుచున్న వారును, పాతవారును మాత్రము ప్రాముఖ్య నడుచుచున్నారు.

పోనూబాక్, నెం 1249 బర ము దాను.

నుండును. అట్లు వంగులు నాలుకా బోధ గ్రహింప నున్న
 పయినను యూనియనులలో తులముగల అనువాదము
 ననుక నేర్పబడిన పయినను యూనియను ఇంకా నీవించి
 యున్నదా? దానికి ఘనమెవ్వ పక్షక? అందులో ఏవివరములలోనా
 పన్ను గమలయినది అదివిషయము చేసినాదు. ప్రస్తుతము పన్ను
 గమలము ఎందువలన అనిగోయవది. - ఈమొత్త తలచితి నా
 లేక. తనీనే నానది యున్నయెడల ఎప్పుడు ఎవరు ఎక్కడ
 ప్రయతన చేసిరి. గానిని తుదముట్ట తనీనే నానదియే మంచిది.
 ఈ కష్టకాలమునా పన్నులు ఇయ్యవలసి వాదకష్టమును
 చూపినది ప్రజలు అధికారులతో ఆధికారులతో కూడా
 నునది చేసికొని పన్నును ఏ ప్రత్యేకపురుషాదికి ఆ గ్రామ
 వాని నొకరు వాయించునా, న.

భారత సమస్య పరిష్కార మెట్లు?

ఒక మిల్లు యజమానుని అభిప్రాయములు
మాంధ్యేంద్ర గాంధీయజ్ఞప్తేక్షక విలేజుకు డిల్లు ప్రాయమానము:-

గాంధీ వ్యక్తిత్వదేశముల కలన భారతరాజకీయ పక్షమున విశాళకలరఫలితము గలదు. స్వయం భావన లిఖితల యభ్యుదయోద్యమంబున నదృశ్యమయెను. ఎవరైనను ప్రకాశం పరచినను, ఆభావన ప్రతిఫలముతో ప్రకాశించలేదు. కాని రాజకీయోదయ విషయములలో ఆయన ప్రభావము ఉత్తేజముగ నుండెను. గుజరాతులో నది అనుకొనితావులలో ముఖ్యముగ క్రైస్తవ మిషనరీలలో ప్రత్యేకముగ గాన్పించెను. నేనీ మిషనరీ లెండరిన్ గలకొంటిని. గాంధీ, వినుక్తిస్తు కొండవై చెప్పిన మతోపన్యాసమును జనులలేదని గాని అసిద్ధాంతము లాయన అచరణలో పెట్టుటవలన, వాని యొక్క భావమును తాము అనుసరించుట కుత్తేజము గలగలేదని గాని చార్లెస్టన్ నవనాలరు. నేను చెప్పవలసిన తప్పేయెవరో కుజరాతులోని మిషనరీలు 1) యెండ్రేగింద నాకు దెలిసిన క్రైస్తవుల కన్న మంచి సంస్కారము గల్గియుండుట యేలాతో నను వివరింపజాలను.

అనుసూయాయాబాయి కన్యక

గాంధీయొక్క ప్రభావము మరియొక మార్గమున నుత్కృష్టత నొందినదనట అమామృదాబాదులో ధనికడగు నొక మిల్లు యజమానుని సోదరీయణి అనుసూయాయాబాయికన్యక దార్పణము గలదు. ఆమె గాంధీశిష్యులలో నెల్ల :మిత భిక్తురాలు. గాంధీయొక్క దివ్యజ్ఞానము నాకాన్పించి యామె కుశీల్యము అమామృదాబాదు కార్మికుల కల్ల నాయకురాలాయెను. ఇక్కడ మిల్లులో పనికేయువాలకుల తగిలటలు కూలి డబ్బులను మిల్లు యజమాను లిచ్చునటలు ఆమె జేసెను. ఒక్క విషయములో మాత్ర మేమె పరాజయము గాంచెను కొంత సంఘముల కామె స్వపరిపాలనా తీర్మానము బోధింపలేక పోయెను. ఆమె అక్కడ తీసుకుండ నుండుటవేత నే యీసంఘములు విజయము గాంచినటుల కాన్పించుచున్నది.

ఒక భారత మిల్లుయజమాని

మరియొక వ్యక్తి ప్రతిభావంతుడు అమామృదాబాదులో గాంధీ ప్రభావముచే నుత్తేజమును ప్రబోధమును గాంచినవాడు గలడు. ఈయన అమామృదాబాదు మిల్లుయజమానులలో ప్రత్యేకముగ నొకరకానికి జేసినవాడు. ఆయన కలితండ్రిలు షామూరుగా మంచి ఆస్తినిచ్చిరి. ఏదోదిననట్లుకాదు అనే మాత్రమే కొలిచిదివ్యను సంపాదించెను. అయితే వానితో ఆయనకు మేధాశక్తియును ధైర్యమును గల్గెను. వానిమూలమున ఆయన ధనవంతు డాయెను. ఇంతియకాక మనస్సు వికాసమును బొందెను. ఆయన యిష్టము అమామృదాబాదులో నడచు కన్న యెక్కువమంది కులీలను పోషించుచుండాయెను. ఆయనకు, అనుసూయాయాబాయి కార్మికుల కొరకు పనికే నుట జూడమిగల సంతోషము. ఆయన గాంధీకి పరమమిత్రుడు. అయితే ఆయన తనవద్ద పనికేయవారల విషయములో తనకు గాంధీగాని, అన సూయాయాబాయిగాని యేమియును జెప్పనొల్లదు. అయితే అచటి మిల్లుయజమానుల సంఘము యొక్క సంకుచితాభిప్రాయములు ఆయన కిష్టములు గావు. ఆయన స్వతంత్రముగ నేకార్యమునైనను జేయును. ఆయన చాలతల్పవన గొప్పపనులకు వినియోగించెను. ఇండ్లు, పాఠశాలలు, ఆసుప్రతులు మున్నగునవి మిల్లులో పనిజేయువారల కొర కాయన నిర్మించెను. నేను ఆయన జేసిన పనిని గొంతజూచితిని. నేను బొంబాయిలో ఆనెకులు జేసిన పనిని జూచినదానికన్న నది చాలయెక్కువగ నుండెను. అనుప్రతులు ఒక భారతీయ వైద్యుని అధీనములో నుంచెను. ఆజేసినపనికి భారతదేశము తగియున్నది అయితే శిక్షనొందిన యిండియను నర్సులు అరుదు. ఆ భారతీయ వైద్యుడు యింగ్లీషు నర్సు కావలెనని గొరగా నాకాశ్చర్యముగ నుండలేదు. ఆయనకు వదలిజేసిన యెవల ఆ భారతీయుడు అసరమైన పుడు యూరోపియను సాహిత్యమును కోసెను.

నే నొకరోజుదయమున యీ మిల్లు యజమానుని అభిప్రాయము లెఱుంగునో కనుగొనుటకు వెళ్ళితిని. పాపమానుకు ప్రాతఃకాలభోజనము వేళయెందు నాతో మాటాడుచునే యుండెను. ఆయన తాను రాజకీయజేత్తుని యనుకొనెను. తన పనియేమో తానేమో. అయితే రాజకీయ విషయముల గూర్చి ఆయన తనకు తానాలించుకొనెను. ఒకటి రెండుసార్లు తనదేశముకు రావన్న ఉపద్రవముల నెఱించుటకై రాజకీయ రంగమున ప్రవేశించుట తనభర్తృత్వని తలంచెను.

ఆయన గాంధీని బాగుగ నెరుగును. ఆయనను గూర్చిగాని ఆయనతోగాని, కంటిము యేమియులేకుండ ఆయన మాటాడెను. గాంధీకి గొప్పయుక్తి కుశలత లేదని నేననుకొన్నదానినే ఆయన స్థిరపరచెను. ఆయన అభిప్రాయమునాను గాంధీ యితర విషయముల నేకమ లాగ గొప్పవాడని యుద్దేశము. అయితే కావచ్చును. మంచిదే.

స్వరాజ్యమున నేమి?

ఈ ఆర్య దేశవైదేనన, భారతదేశము కిత్తుల సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు సిద్ధముగ నున్నదా, యనువిషయమును గూర్చి యోచించినటుల గాన్పించెను. కొన్ని పరిస్థితులలో ఆయన యెంతటి యుపదేశమునకు గడంగుటకైనను యుక్తపడ వచ్చును గాని, భారత ఆత్మగౌరవముకు భంగములేకుండ ప్రేటులిట్ట నిచ్చు నో సమాధానమునకు నుపయోగించు కొనవచ్చునని ఆయన యభిప్రాయముని నాకు తోచుచున్నది. ఆయన నిరాకరణ వాది గాడు. గాంధీయొక్క పూర్వోపాదేశత్యము ఆయన అంగీకరింపడు. ఆయన బ్రిటిషుపాలనావిధానమును అంతకన్న తక్కువగ సంగీకరించును. అయితేతన్ను, మితవాదియని పిలువనీకుడు. సమాచారవాదియని యంతకన్న ననీయడు. అయితే భారతదేశవ్యముయొక్క నిర్బంధవిధానము సభిజేపించుటలో సర్దుమలేదను భారతీయులు కొందరలో ఆయన ఒకరు. ప్రభుత్వములు పరిపాలింపవలెనని ఆయన భావము. కాని భారతదేశము యెయ్యొగ్గన కలసి శత్రు వెనకో ఆయనకు దెలియును. అదియేదనగా ఆ ప్రభుత్వపాలనా విధానము, భావము ఉత్పాతముల గలగజేసి, నిష్పంధవిధానము నవసరము జేసినది.

ఆభావమేమి? ఆయన ప్రభుత్వము సమయవేద పాలనీ నులో బ్రిటిషువాడు కానివాని జేసే సౌకర్యము జేసిన వదలి వ్యాపించగ నే బ్రిటిషు పార్లమెంటు జూబ్బు వెట్టు టుల జేయు భావము. భారతదేశము కేయములుకథనమును యింగ్లాండులో భిక్కువెట్టవలెనని బ్రిటిషు పార్లమెంటుసభ్యులు సిగ్గులేక కోరునటుల జేయుభావము భారతదేశపు నుంకములు తనకు అనుకూలముగ నుండునటుల సంస్కరింపవలెనని లాంక మైగును కోరుటుల జేయుభావము.

ఈయన క్వానిక క్తిలవాడుగాడు. ఇంగ్లాండు యిండియాలో వర్తకముకొరకున్నదని ఆయన అభిప్రాయము. ఇంగ్లాండు భారతదేశమున కూరక సేవజేయవలెనని ఆయన కోరెను. అయితే యింగ్లాండు వికాలదృష్టిగల్గి, 80 కోట్లమంది జనసంఖ్యగల భారతదేశమును కే తిక్కిం ద నొక్కి యుంచిగాక, స్వాతంత్ర్య, స్వేచ్ఛాభారతముగ జేసి, మిత్రభావ ముండినచో, వర్తకముజేసి లాభము పొందవచ్చునని ఆయన యభిప్రాయము.

ఆయన విద్యేషముగల ఆభావము నిజముగ బ్రిటిషుప్రజల భావము గాదని యిండియాకు తెలియజెప్పుటకు యింగ్లాండు యేమి జేయవలెనని ఆయన నడిగితిని. ఆయనకు రాండుచేటలు సమావేశ మిచ్చమందుమా, అందు కలని యుపదేశము తనకు దెలియనని ఆయన జెప్పెను. రాండుచేటలు సమావేశమువలన గల్గెడి ఫలితమునందు, భారత ప్రముఖుల యభిప్రాయము గానరాదు. ప్రత్యేకము : విచారింది సంభాషించినయెడల మంచి ఫలితములు గల్గును.

“మీ రేమి చెప్పెదరు” అని నేనడిగితిని.

ఏవో ఒకటిరెండు అభిప్రాయములను అప్పటికప్పుడు జెప్పెనుగాని వెంటనే ఆవిషయముయొక్కములమున కాయన వెళ్ళెను. “మీరు ఏమియిచ్చెదరో తెక్కకు వచ్చిన దదికాదు. అది యేభావముతో నిచ్చికో కావలసిన దదయే. సద్భావము అచట నుండినయెడల అది మాకు దెలియును. అది గౌరవ హీనముగనో, యెందు కిచ్చితిమా అనియో - యిచ్చిన సంకల్పణములకన్న నెక్కువపని జేయును.”

ఒకే పరిష్కారమార్గము

ఈ భారత మిల్లుయజమాని చెప్పింది సరి యని నాకు తోచుచున్నది. భారతసమస్య పరిష్కారమునకు కీలకము ఇంగ్లాండులో నున్నది గాని ఇండియాలో నేమియును లేదు. బ్రిటిషు ప్రజలు, ఇండియాను, పాడియావుగను, కూరివానిగను గాక సమానభాగమునిగ గొంపించుటకు నేర్చుకొనినపుడే భారతసమస్య పరిష్కారమగును. భారతదేశ మింకను బలవంతముగ భాగస్వామిగాడు. అకేకమైనదే లేక నిరాచారము మైచే. అనుభవము లేదు. దానిద్రవ్యములో నున్నది. ఇంకను సహాయమును కోరెను. అయితే యంతకాల మీయకోగతి యుండుండుట యని మన మాలోచించిచూచిన యిది వ్యాయమో అన్యాయమో మనకు తెలియగలదు. దీనితోపాటు మనము మరియొక పాతమును కేర్చుకొనవలెను. భారతవ్యక్తి తక్కువ వాడు గాడు, సమానస్థుడు. కొన్ని విషయములలో మనకన్న బలవంతముగ కొన్నిటిలో మనకన్న దుర్బలుడు; అయితే అంతయు జూడగా ఆయన మనతో సమానార్థస్థానము గల మానవుడు. ఈపాతములను వనము నేర్చుకొనవలెను భారతదేశానికి చక్కపడజాలదు. అది యొకకల్పన గాదు. అది కలివకము విషయములో నెల్ల కలివమైనది.

శ్రీ శ్రీ రామలిలకమ్మ గారు

‘హిందూ యువతి’ పత్రికాధిపురాలు శ్రీమతి యామినీ పూర్ణ తిలకమ్మగారి కొమార్తె శ్రీమతి రామలిలకమ్మగారు చిన్నతరీ హిందూబాలికా శ్రమమున 20 తేదీని రాత్రి 12-30 గంటలకు వృత్తి నొంతెను. ఈ యువతయను 18 ఏండ్లు. ప్రభుత్వ శ్రీ ఈ వృత్తి పాత కాల యందు నూర్లు వైదలపరీతుకు జరుపుమండెను. మూడు నెలలనుండి తీయవ్యాధిచే బాధపడుచుండెను. కేశరపాలు, పాల్కోజేటి వెంకటకృష్ణరావు పంతులుగార్లు ఎంత వైద్యునికన్న యెవన తీసెను లాభములేకపోయెను. రామలిలకమ్మగారు బాలిక ఆయినను నుగుణసంపదల కాలవాలమై యుండెను. అతి విషముతి, సాధుశీల, ఉన్నతాశ్రయశ్రేణురాలు, తన సీరికమును దేశ సేవకై వినియోగించుటకు పూనుకొనెను. కాని దుర్బల్యవశ మన ఆయన తన ఆశయములను నెరవేర్చుకొనుటకు నిలులేక పోయెను ఇంత చిన్నవయసులో ఇంతటి యాదాశ్యభాగము ను గల్గి యుండుట అరుదు. పాతకాలముందు ప్రధానోపాధ్యాయురాలేమి, విద్యాధిని వసత్తిపూ యజమానురాలన, తోడివిద్యార్థికులను రామలిలకమ్మగారు పుష్కరాణములు, ఇట్టి మనుజురాని ఇంతవయసు కన్నతల్లిని మిత్రులను విడిచి వరలోకప్రాప్తి జెందునని కలవైన లిలంపలేదు. విధిని దప్పించు కొనుట ఏకేని సాధ్యము గాదుగదా! శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారికి మా సాహసూతి నందించుచున్నాము. రామలిలకమ్మగారియాత్మకు కా.తి గలగుగాక యని ఆ పరమేశ్వరుని సర్పించుచున్నాము.

సెకందాబాదు స్త్రీలుకాజుకోర్టులో

దావా రెగులర్ నెం 4/1922.
3-1-1922 తేది నిర్ణయించబడినది.
వాది: కొత్తూరి శ్రీరాములు రంగం, జనశివర్థకులు జనలో బహుళ, సెకందాబాదు.
పతివాది: సింహాద్రిరావు, సి.హాద్రిరావుగారికి బ్రాహ్మణుడు, బ్రోకర్, నివాసము పెంటజిల్లే ప్రేమను మద్రాసు.
ప్రతివాది వై వాదికి యవ్వలసిన తక్కువబాబు హలి సర్కారు రూపాయలు 123—8—9 అను రాబట్టుకొనుటకై వైకోర్టులో దావా తెచ్చియున్నాడు. వాయిదా 1922 సం॥ ౧౦ అక్టోబరు 12-వ తేది గురువారమునాడు వేయబడియున్నది. ఇది పడకటి వాయిదా గాన సదరు తేదిన మీరు స్వయముగా గాని, లేక మీ తరపు కేటుద్యారాగా గాని మీకు గల సాక్షులతో సహా హాజరై మీకున్న ఆక్షేపణ తెలిపి మీ హక్కును మీ సాక్షుల వ్యాజ్య స్థిరము చేసుకోవలెను. సదరు తేదిన హాజరుకానిచో మీ పరోక్షమందు తీర్పు తెప్పించు నని యిందుమూలముగా తెలియజేయబడినది.
1922-వ సంవత్సరం సెప్టెంబరు 16-వ తేదిన నా ద్వారా కోర్టు సీటులో ఇది జారీచేయబడినది. 321
కోర్టు గుమాస్తా నిశాని.

తిలక్ పెంటుకలు పెరుగు పరిమళ తైలము

15 తులములు గల సీసా ధర రూ 1-0-0.
భూలోకమునందు శ్రీపురుషుల కిర్మరకు అందము అంకం మన సాక్షాద్యకంతుని కృపాటా తుముగా యున్నది. అట్టికడమనక నుకూలమునది పెంటుకలు : నుక ఈ మహోపకారి యగు తైలమును పెంటుకలకుచు విరువ్వయోగచ్చిచో మఖోల్లాసముగ పెంటుకలు పెరిగి నలపుకర్మము గాయుండునటుల నేత్రములకు పెల్లసిపా ర్వని చి ముడుయందుండు కోగములను కుర్చ ముగానివారిచి కంటియందు నీరు కారడం తలలోనందు కుకపులు, పెంటుకలు పగులుట, వయకం, తలతిప్పుట దేహమునందు తీట, గజ్జి, దురద చమట:గల్బు కలబడకంపు మనోవ్యాకులం జూపకమరపు, ఈటులగు స్వవ్యాధు:ను బోగట్టి దేహమునకు ప్రకాశమున్న మహానయన్న కలగ జేయును ముఖముకు లేజన్యునిచ్చును.
కే. వి. రాజు అందు కంపెనీ,
సోకార్ పేట పోస్టు, కడపా ని.

జాతీ సమితి

సల్లమందు వ్యాపారము

నివేదిక మంగీకరింపబడుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 18 :—ఈదినము జాతీ సమితివారు సమావేశమై యున్నందున, విదేశీయులనుండి వచ్చుచున్న బోంబే కార్మికుల (వార్మి కార్మికులు) సల్లమందు నివేదికను ప్రవేశ పెట్టెను. ప్రతిభక్తులను వారును కను దేశమునందు సం॥ 1 కి కావలసిన సల్లమందు మొత్తమును జెబుచును సంఖ్యల సంపాదనను. ప్రజలలో ప్రతి తెలివైనది కంటే యగ్రగణ్యమైన గూడ జెబుచున్నది. ఈ వివరముల నన్ని ప్రభుత్వములవారును త్వరలో జెలిపిన యెడల ప్రపంచమునకు కావలసిన సల్లమందును కలిపి రాబోవు భవిష్యత్తును నివేదికమును దయచేసి జేయవచ్చును. సంయుక్త రాష్ట్రములు సల్లమందుతో వ్యాపారము గావించు వానిలో నున్నవారే గావున ఆ ప్రభుత్వమునకు గూడ వాస్తవమునకు నడచి అందు గలదు.

భారతసభ్యుల ప్రసంగము

యూరప్ జాతీ సమితి (నవనగర) గారు తమ ప్రథమోపన్యాసమును జయప్రదము గావించిరి:— సల్లమందు అపాతకరమును, పదార్థముని భారతప్రజాసామాన్యమునకు జెలియను. సల్లమందును భారతీయులు దుర్వినియోగమునకు పుట్టెను. సైనికులుగాని పరివారుగాని పనిముడినవలన వాటి కేవలజాతులు ద్రాక్షసారమును పుచ్చుకొనునట్లే స్వల్పముగ పుచ్చుకొంగును. అందుకలన ప్రజల ఆదాయము అధికము. భారతదేశము నందుకంటే సంయుక్త రాష్ట్రములందు రెండింటిలో ఖర్చును మందెను.

కలనలు జాతీ సమితివారు జాము సాహెబుగారిని బలపరచిరి. సల్లమందును దుర్వినియోగమునకు పుట్టెను. సామెతలు ప్రయత్నింపవలెను గాని సల్లమందు త్వరితగతిన వాటి టకు యత్నించుట కలన లాభము లేదని వారు నడిచిరి.

జాతీ సమితి వారు సల్లమందు వ్యాపార నివేదిక నంగీకరించిరి.

విచారణసంఘమును గోరుట

లండను, సెప్టెంబరు 19 :—సమితి ప్రాంత్య సమగ్రము కక్షలు వారు ప్రజలను దౌర్జన్యముల జరుపుచుండినను పరస్పర నేతానానాలను విచారించుటకు దాను జాతీ సమితివారు వెంటనే నివ్వవలసినవగు నొక విచారణ సంఘము నంపవలెనని అం గోరా ప్రభుత్వమువారి తరపున పక్షియను ప్రతినిధి జాతీ సమితి వారిని గోరెను.

ఆర్థికసమస్యలను విశ్వవిద్యాలయము ప్రభుత్వ సంబంధము

విరాళములు

నవాబు కేసుకు ఒక బిరుల్దా	
ఖానుగారు	రూ. 1,00,000
నవాబు నవాబులఖానుగారు	" 20,000
ఖాతీఅలీజుద్దను ఆహమదుగారు	" 10,000
రాజపుర (బొంబాయి)	" 1500
ఖిల్జీపురమువారు	" 1200
బొంబాయిగవర్నరు	" 1000
బొంబాయిసంఘము ముల్లాగారు	" 500

తాతాకంపెని జమీన్దార్లు.

జమీన్దార్లందరి తాతా వరసనీలు యంత్రాలమును నందలి పనివారు 19వ తేదీ సాయంకాలము నమ్మకట్టుటకు తీరాని నిందితము కట్టబడ్డది పోత మొనకను కార్మికుల సంఘాధ్యక్షులు తంతివా రపంపిగాని లాభములేకపోయెను. 20వ తేదీ ఉదయం ఆ చట్టకార్మికులు నిలచి ఇతరకార్మికులు కంపెనీలోకి పోకుండు నట్లు అధ్యక్షతరములు కలుగజేసిరి కంపెనీవారి కట్టిసోటీను ఇయ్యకనే ఈసమ్మి ప్రారంభింపబడెను. యంత్రాలయందు పనియంతయు నిలిచియున్నది. నగరమునకు నీటిసమ్మి చేయటకై బాయిలర్లను నవరంగింపవలయునని అధికారులు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఎట్టిఅల్లరి జరుగలేదు. కంపెనీ మానేజరు టుటర్లరుగారు, అక్టోబరు 5 వ తేదీ జెన్నుమ్మారు చేరెదరు.

తాతాయనపకంపెనీసమ్మి యింకను జరుగుచునే యున్నది. 20 వేలమంది పనివారు నమ్మకలేదు. అందు 16 వేల మంది కూర్చుంటున్నారు. సమ్మి కారులు పట్టణములో నమ్మకపట్టుట కథలు చేయుచు తమకొర్రులు ఫలించువరకును పనికిపోయినది చెప్పచుండిరి.

అసాము గవర్నరు

నవో విలియం హామింగుగారిస్థానే, నవో జాన్ హెన్రీకెగారు అసాము గవర్నరుగ నియోగింపబడుటకు సార్వభౌము డింగీకరించెను.

స్టేటుకౌన్సిలుసభ

రాజకీయశైలీలసౌకర్యములు

20 వ తేదీని స్టేటుకౌన్సిలులో రాజకీయశైలీల సౌకర్యములనుగూర్చి చర్చింపబడినందున ప్రేక్షకులను సభ్యులను చాలమంది నచ్చిరి. ఈవిషయమున యింగ్లీషు దొరతనమువారు రాష్ట్రీయ దొరతనములకు పంపిన ఉత్తరవులనుగూర్చి ఓడో నెలుగారు వివరించిరి.

మాం॥ లూలుభాయి శామలానుగారు

“ప్రాణిత్వములకు నష్టము కలిగించినవారిని అవిషయమున ప్రోత్సహ మొనరించినవారిని తప్ప తక్కినరాజకీయ శైలీలందరిని ఆంగ్ల దేశమునందుకలె పొందుదేశమునగూడ ఫన్సుక్లాను మినుడి మీ నెంటుగా చూడవలెను.” అను తీర్మానమును శామలానుగారు రుద్రపాదించిరి. ఈవిషయమున ప్రజల అభిమత మిటు లున్నదిగాన రాజకీయశైలీలవిషయమున కొంత అనుమానమును వంచి అదరణను చూపవలెను. బొంబాయి శాసనసభలో నీవిషయమును చర్చ జరిగినపుడు మంచి అదరణయే చూపబడునని ప్రభుత్వసభ్యు డానభల్ నడిచెను. వంగ రాష్ట్రమున శైలీలను కొరడాతో కొట్టుచున్నార. అట్టి శిక్షలు నైకవిప్లవము జరిగినపుడు మార్కమే చేయదగును. అని శామలానుగారు నడిచిరి.

ఓడో నెలుగారు

ఈవిషయమున అసహాయవాదులు వట్టి అసభ్యులు ప్రకటనలు చేయుచున్నారు. ఆ వాదనలు ప్రతికలలో మెడగుచున్నవి. చెలసాలలో రాజకీయశైలీల ప్రవర్తనమునుగూర్చి అప్రతి లేమియును ప్రాయశ్చ. ఉద్యోగులకుమాత్రమే నిశ్చించును. చాలమందిశైలీలు జయలు నియమముల నల్లంఘించుచున్నారు. ఈవిషయము గూర్చి చెలసాలలో శైలీలు తిరుగబడిరి. సేనల రాజభక్తిని భంగపరుచుటకును ప్రభుత్వమును తొలగించుటకును రెండేడ్లనంది ఆదోళనము ప్రారంభమైనది. అట్టి కేరము నెకరైన ఆంగ్ల దేశమున జేసినవో వారిని ఫన్సుక్లాను మిసిడిమి నెంటుగా చూడరు.

రజా ఆలీగారు - విర్రండుదేశపు రాజకీయశైలీల మాట ఏమి?

ఓడో నెలుగారు - నేనావిషయమునుగూడ తెలిపెదను. ఇండియాలోతప్ప తక్కిన అన్ని దేశములలోను రాజకీయశైలీలను ఫన్సుక్లాను.....గా చూచెదరని పుచ్చుకు (వాసిన సంకతులను చూచితి నేగాని అది నిజమనుట కాధార మేమియును కనబడదు. విర్రండులో సినఫీను శైలీల నెకరిగూడ నటుల చూడలేదు. విర్రండుదేశమున ప్రజలలో శి కంతువారు రగు సినఫీనులు ప్రతిఘటించినపు డవటి యుద్యోగు లాశైలీల సౌకర్యములనుగూర్చిచేసిన నిబంధనలకును యిండియా దొరతనము వారిపుడు ప్రతిఘటించిన నిబంధనలకును భేద మేమియును లేదు. పొందుదేశమున రాజకీయశైలీల నందరిని ఒక్కరితీ నే చూడదగునని యిండియాదొరతనమువారు నిశ్చయించి చానిగూర్చి రాష్ట్రీయల గవర్నరులతో నాలోచించిరి పిమ్మట రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు కొత్తనిబంధనలను తెలియజేసిరి. రాజకీయ నేరములు చేసినవారి కందరికినిగూడ ప్రత్యేక సౌ క్యములను చేయుటకు నీలులేదు గాని ప్రాణిత్వములకు నష్టము కలిగించినవారిని, అట్టి నేరములనుడెప్పుడు కానించి చేసినవారి, అట్టి అల్లరులు జరిగిన తాము దొమకొనుట కనువు చిక్కని ఆశక్తులను చేసినవారిని, నైపులకు పోలీసులకు దుర్బోధలు చేసినవారిని, తప్ప తక్కినవారి నందరిని చాలవరకు బాగుగా అడరింపవలె ననియు అట్టివారిలో విద్య సంఘగౌరవము సద్వర్తనము గల వారికి వారు చేసిన నేరములనుగూడ నాలోచించి ప్రత్యేక కడు పాయములు చేయవలెననియు యిండియా దొరతనమువారు నిర్ణయించిరి. అట్టిప్రత్యేక సౌకర్యములను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారే నిర్ణయింపవలెను. న్యాయస్థానముల వారు నిర్ణయించినవో అనిర్ణయమును రాష్ట్రీయదొరతనమువారు స్థిరపరపవలెను. అట్లు నిర్ణయింపబడినవారు స్వంతపరువులను తెప్పించుకొనవచ్చును. స్వంతపరువులను కట్టుకొనవచ్చును. వారికి వారా ప్రతిక లిక్ష్యులను గాని పంజాబు దేశీయులు చాల కూరత్వముగలవారు గాన వారి స్వంతపరువులను తేనిచ్చినవో వారా పరువులను పరులగొట్టి చానిగో నో, డొరులను కొట్టుకొందురు. అందువలన జయలు నియమములకు భంగము కలుగునని పంజాబు దొరతనమువారు తెలిపిరి. వారాప్రతికలను చాల చెలసాలలో నిచ్చుచునేయుండిరి గాని లాహోరు జయలులో గొప్ప అల్లరి జరిగినందున నిలిపివేసిరి. ఉత్తములు వ్రాయటకును జవాబులను తెప్పించుకొనుటకును గూడ నిపుడు ప్రత్యేకశైలీల కవ కాశ మిష్యులడెను. ఈశైలీలకు నీరపువలను చెప్పురు. సరిగా ప్రవర్తించువారికి చేతులకు సంకెళ్లు వేయరు. కొరడాదెబ్బలను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి అనుమతి లేకుండ కొట్టని ఓడో నెలుగారు నడిచిరి.

నవో హాయతుఖానుగారు

శైలీలను దయతో చూడగూడదు. అటుల చూచిన చెలసాలలో ఎడమేయుండదు. చెలసాలలు భర్మకాలగును. విప్లవమో ప్రబంధికలపామో కలుగును. చలనలో జరిగిన ఘోరము లిపుడు మూల్యములో మరల జరిగినవి. దానికి కలం టీకలే కావలెను. ర జేయందోశకులను చెలసాలలో నుంచిన దేశమున శాంతి కలుగునని హాయతుఖానుగారు నడిచిరి. తీర్మానము నామోదింపగూడదు. సర్ ఓడ్యయరుగారు సమర్థుడే. అతని దేశీయులు నిరసింపించి హాయతుఖానుగా రిని.

రజా ఆలీగారు.

వాయవ్యదిహాద్దు పరగణాల రాజకీయశైలీల స్థితిని గూడ విచారణచేయవలెను. వారికి భోజనము బట్టలు కరిగా లేవు. ఏకాంతవాసము విధింపబడుచున్నది. సంయుక్త రాష్ట్రములలోని అదరణ వా కగనున్నది. అన్ని రాష్ట్రములవారును అపదతి నే అవలంబింపవలెను. రాజకీయశైలీలను ప్రత్యేకముగా కొన్ని చెరసాలలో నుంచవలెను. ఓడో నెలుగారి మాటలవలన చిరకమ సౌకర్యము లేమియు మిగులులే కనడదు. మినహొ యింపులు మితిలేవంద నన్నవి. సర్ హాయతుఖానుగారి మాటలను లెక్కచేయకుండుటయే సభ్యులముఖ్యకర్తవ్య మని రజా ఆలీగారు నడిచిరి. రజా ఆలీగారి సవరణ విగిహొయనది.

నెతనాగారు

రి, రి మదనులను మార్చవలెను. లేవో గాంధీగారి కంటి వారికి గూడ ప్రత్యేక సౌకర్యముల నొసంగుట దని నెతనాగారు నడిచిరి.

హాయతుఖానుగారు

శైలీలుగూడ జయలు నియమములను గౌరవింపవలె నని హాయతుఖానుగారు నడిచిరి.

కర్కరగారు

ఓడ్యయరుగారు గట్టి సమర్థులుగా నుండిన నేనుగూడ నెరుగుదును. ఇండియాదొరతనమువారును యిండియా శ్రీయునుగూడ వాటిని అశభ్యతను నిరూపించిరి. ఆగట్టిసమర్థుని కదలి నిపు డవలంబింప దలవలెదని ఓడో నెలుగారి నడిచిరి. శైలీలకష్టములనుతగ్గించి ప్ర లభ్య సంస్కృతి కలిగించుటకై ప్రభుత్వమువారు యత్నించుచున్నారు. అసహాయవాదులై నాకు ప్రేమలేదుగాని మనము వాటిని సరిగా నాడరింప వారు కద్యత్తను లయ్యెదరు. వారందరును భారతీయులేగాని అన్యులుగారిని కపటి గారనిరి.

తీర్మానము కదలుకొనబడెను

నవంబరు నెలలో శాసనసభలు జరుగవు

నవంబరు నెలలో శాసనసభలు జరుగు నని తోవదని అభ్యుత్సాహు తెలిపెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

సంయుక్త రాష్ట్రముల సెటిల్మెంటు కమిటీవారు మహాబూ మీద విధించుటన్న సాధారణముగ నీక రాజాయములో నూటికి 40 యంతులనని తీర్మానించిరి. అది 85.40 మధ్య నుండవచ్చును; 30 కి గూడ తగ్గవచ్చును. అయితే 50 కి మాత్రము మించ గూడదు.

అయ్యవ్యయములు

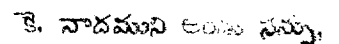
ఈరాష్ట్రములో సేవకర్తలము అయ్యవ్యయములో దిగుబాటు గతకర్తలముకన్న నెక్కువకునని అధికారులును, అగధికారులును అనుకొనుచున్నట్లులు దెలియుచున్నవి. గతకర్తలము దిగుబాటు కి బృధి కావచ్చును. ఇట్లా కాకుండ జూదుటకు కేద ప్రభుత్వమునకు చెల్లించు మొత్తమును తగ్గించటో, అనలే తీసివేయుటయో మార్గము అందిన ననుకొనుచున్నారు. పరిపాలనావ్యయముగూడ తగ్గించవలె ననుచున్నారు. ఈదని యెల్లొయను గారును, గ్రాంబుగారును జూచుచున్నారు నీరి.లహోరు అధికవిచారణసంఘము కదకు 28 వ తేదీకి విచారణకు వచ్చును.

గోదావరిమండల సభలు

రాబోవు గోదావరిమండలసభ రామచంద్రపురమున అక్టోబరు మొదటివారమున జరుపబడునని తెలియుచున్నది నుకుమారులు జమీందారులను నయ్యు కష్టానుభవముకు జంకక దేశమునకు నిష్కళంకమును సేరజేసి భరానకు చెల్లింపక ఒకసంగత్సరము కారాగారవాసమును స్వీకరించి ఆంధ్రదేశమున జమీందారులకు అదర్శప్రాయమై వెలసిన వెలమకురుము గంపలగూడముకుమారరాజాయనకు శ్రీకొటగిరి వేంకట కృష్ణరావుగారు కడలూరు చెలసాలనుండి యానెల 22 తేదీని విడుదల కానున్నారు గాన నీపురుషర్ష్యమును తత్సభకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనుట సమంజస మని నాయభిప్రాయము.

యంగ్లద్రకంటి వెంకట్రావు,

జగన్నాథగిరి.

పూర్ణిమ

కష్టాంతనాటకము!!

క్రాంతనాటకము!!

A Tragedy?

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారిచే వ్రాయబడినది.

పూర్ణిమాపర్వదినమున రాజరాజ క్షత్రియ కుటుంబమునకు లగ్న భట్టి వరాహరాజేంద్రులు వియ్యమునకై వివాహము చేయవలయును. పరిణయకృత్యమునకు మాటు భయంకరకాత్య. వైవాహికతొరణముల క్రింద భూరహారములు, భట్టి రాజేంద్రుని మిత్రకథలు. నెండ్లికొడుకు దేవరాజుగారు మరణమునంది పాటిపోవుట, పూర్ణిమ దండు, లాటినికి కేరణ మిచ్చుట, అడవిదొంగల దివారు, సర్వస్వమును గొల్పోయిన రాజరాజులకుడు దొంగలదొంగ యగుట, పూర్ణిమ దండును లొక్క గోతం బూడ్చి పెట్టుబడుట, కారదాదేవి సహగతుడగుట, పర్వమంగళాగంధర్వవివాహము, రత్నభర్తలములు, వ్రాయుటకు సాధ్యముకాని యెన్నెన్నో విచిత్రాంశములు, పాత్రప్రకృతి వర్ణనావైచిత్ర్యము, ఈశ్వరకరుణా విశేషము, ప్రపంచవైఖరి, మనుష్యవాంఛానిశ్చలత్వము, విధిబల్లవలె, సరళవిభజనమార్గము, చదివినంతమాత్రమున గోడలు జలగరించునటులు, మనమంద్రవిభూత మగునటులు, కన్నులు భారాశముగ, బ్రహ్మాంధులగుట, అహంభావ విశ్లేషన మగునటులు, ప్రాపంచిక లంఘన తీవ్రత వనమన్న బూర్జముగ సీత్యరాజ్యము నొనర్చుటకు దృఢసంకల్పము కలుగునటులు చదివబడిన నాటక రాజము.

వలయువాడు:-

పానుగంటి రాజారావు,

పి తా పు రం. (గోదావరి జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

(290)

శ్రీత్యాగరాజమృదయము

ఈ పుస్తకము సుమారు 530 పుటలగు నాలుగు సంపుటములుగా పంపిణీకాగితములలో ముద్రింపబడి మేలులైదు చేయబడి యున్నది. 4 సంపుటములగుట కెట్లు 1-కి ధర రూప 15, 500 పుటలు 1-కి రూ. 4. మొదటిసంపుటము తయారై యున్నది. రెండవసంపుటము ముందుగా మా కంపెనీకి నెలకొనగా పంపి ఆగ్రహము కలదు. చేతుకొనవారికి ఒక కెట్లు 14 రూపాయల కిక్కురును. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇందలి విషయములు:- మహానీయులగు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యగారిచే రచియింపబడిన కీర్తనములలో 800 కీర్తనములను చక్కచూచి నానికి అవతారిక, మూలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములు, రాగలక్షణము, స్వరపాఠాంత్యములు వ్రాయబడియున్నవి.

గానభాస్కరం:- ఇది సంగీతశాస్త్ర రహస్యము లన్నియును స్వరతాళములతో అనేక కీర్తనలు, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవి పాడుటకై సుపరకణములును ఇందు గలవు. దేశసరి కాగితములలో ముద్రితమైనది. మంచి శ్రేణికాగితములలో ముద్రితమై మేలులైదు చేయబడినది. కెట్లు 7.0-0.

సంగీత ప్రదాయిని:- హిందూ సంగీతమును స్వంతముగా నేర్చుకొనటకు వీలగునది. హిందూనియను నేర్చుకొనటకు తగినది. ధర 1-కి రూ. 3.

త్యాగరాజకీర్తనలు ధర 1-కి రూ. 3. శక్తివిజయము ధర 1-కి రూ. 5. ప్రత్యయభైరవము ధర 1-కి రూ. 0-12-0. విషయసింహుడు

4 భాగములు రూ. 2-8-0 | ఎమ్. ఆదికంపెనీ, 60/5 ఇంద్రయ్యన్ వీధి, ఎన్.ఎల్. నెడు, మద్రాసు

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office:- Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000 WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED:- Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:-

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE, CHIEF AGENTS, RAMAKOTE, HYDERABAD, (DECCAN)

Messrs. P. K. RAU & SONS, CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY, No. 289, THAMBU CHETTY STREET, MADRAS.

సిద్ధమకరధ్వజ (భైరవ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది అలంకారకావ్యములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధచేసిన కవచము, బంగారము, కత్తె, కన్నులవల్లము మొదలగు విలువలను ప్రశస్తియులు చేసియున్నది. వై గ్రంథములలోని మోక్షము ప్రకారము నిర్వృత్తముగా మాత్రం కవచముచేయబడియున్నది.

గో. శ్యామప్రసాదవిశ్వేశ్వర శాస్త్రిగారు రచించినది. మేధావంతులైన కావ్యవిజ్ఞులైన శా. హెడ్డిపానకృష్ణశాస్త్రి, బుద్ధి, ఆయుర్బాహుళ్యము శుద్ధిచేయును. కవితామయ కావ్యవిజ్ఞులు. హెడ్డిగారు భావపుష్టితేజి శా. హెడ్డిపానకృష్ణశాస్త్రిగారు రచించినది. అతిమాత్రము, తియ్య, ముఖ్యోగములు, మొదలగు భావములకడములకు వ్యాఖ్యలు హెడ్డిగారు సవరించినది. ఇతరముగించువిధానము నుండలతో బంపబడును. కెట్లు 25 మాత్రము రూ. 5-0-0

ఆంధ్రఅయ్యప్ప భక్త్యశీ (తిమిరజీ) వసూలైన మూలధనము 1,12,925.

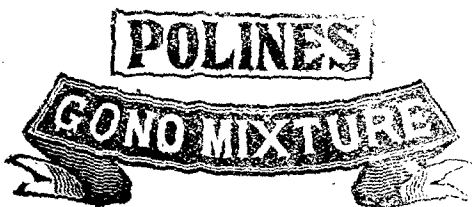
డాక్టరు ఆనంబ లక్ష్మీకాంతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యెమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

18 హాస్పిటల్స్ హాయిలో, మద్రాసు.

నిర్వహణ కార్యరచేయబడిన శాస్త్రీయకావ్యములను పుట్టిల్లు. శాస్త్రీయముగా వివరముగా పంపబడును.

మోసపుమందుల వలనను, ఇతరులు కూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుట వలనను మోసపోకుండు.

- (1) 149, హైరోడ్డు తిరునల్కైణి మద్రాసు, బ్రాంచిలు:- (2) హైరోడ్డు, తిరువతి, (3) 405, టంకశాలవీధి, మద్రాసు.

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి చెందినది.

4 జొషధము గల నీరయిన మొదలగు అన్నివిధములైన ములకు గ్యాగంటిగా చెప్పబడినది. ఇది ముగ్ధసిద్ధమైన వనమాంశికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మోతాదు నేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. ఆయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒక సీసానుండు కెప్పించుకొని నేవించినచేత రోగులకు అనుభవముగను గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జితో సహా బుడ్డి 1 కి రూ. 8-7-0 రండింటికి రూ. 8-10-0 మూడింటికి రూ. 9-12-0 మాత్రమే.

[8458] ఉత్తరములు యంగ్లీషులో వ్రాయబడి యున్నవి.

D. Polines & Co. Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane Calcutta.

Are you in the Full Glory

Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaredaway Gold, Musk, etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.

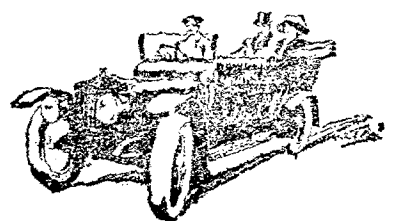
Price one Phial (to last 30 days)

Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE Kalpataru Ayurvedic Works (Hd Office) 94 Grey Street,

173/1, Harrison Road, Bara Bazaar Branch CALCUTTA.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

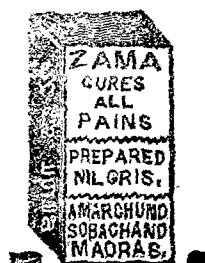
ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికెట్టు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE. Post Box No. 1004, Kilpauk Madras.

రిజిస్టరు చేయబడిన మేల్లైన లక్ష్మీ బ్రాండు

జమా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారణి.

ఇందున్న స్వరము, దగ్గు, పిత్తము. గొంతుగొప్పి, కలరా, యక్షమృత్యులలో, పలు రొప్పి, విషలు రొప్పలు యంతా యితర వ్యాధులకున్న, ఉపయోగము. కెట్లు 1-కి రూ. 0-6-0

దాను 1-కి రూ. 2-12-0

గ్రాసు 1-కి రూ. 80-0-0

అన్నంతో అవ్యాధ్యులపించువలయును.

3 గ్రాసులు ఒకేదాదా తియ్యవారికి

రైలుచార్జి ప్యాకింగు కర్కణు యంతా

మా మొక్క కామా ఆయిలు లక్ష్మి

బ్రాండు అడ్రసు చూచి తీయవలెను

అమర్ చెందు, సోబా చెందు

యంగ్లీషుమందు పలకరును

మల్సరిక్, నైటిక్ మొరటికి అడ్డి, వ్యాపారస్తులు.

నెం 68, వైస్రూనాయనిది, మద్రాసు.

వైద్య విషయములందు వీర అనుభవమును గడించుటయే, ఇదివరలో కలకత్తా మెడికల్ కళాశాల బోధకలయందు గృహవైద్యముగా నుండినట్టియు, కలకత్తాలో నుండునట్టి ఎస్. ఎస్. పి. గవర్నమెంటు బోధకలయందును రెసిడెంటు స్టూడెంట్లుగా నుండినట్టియు డాక్టరు బి. ముఖర్జీ, బి.పి. ఎల్. ఎమ్. ఎస్. గారి సుప్రసిద్ధ బోధకములు.

డ్రై యా బి టో ను (201)

దీనిని నేవించుటచే అన్ని విధముల అతిమాత్రవ్యాధులు అత్యద్భుతముగా తురుమును. ఎక్కువగా పోవుమాత్రమును అమిత వాహమును, చిక్కిపోవుటను, బలహీనతను, మున్నగువాటిని తుదిర్చి, మాత్రముయొక్క స్పెసిఫిక్ గ్రావిటిని తగ్గించును; మాత్రమునందు తీపుచేరనియదు. ఒకవారమునకు సరిపోవు బోధకము ధర రూ. 4; ఒక మాసమునకు రూ. 15; పూర్తిగా తురుగునంతవరకు కావలసిన బోధకము ధర రూ. 20. తపోలుభిర్యులు ప్రత్యేకము.

హై డ్రో సల్

ఒకటివలె. వాటియొకటి, ఆర్బిటిస్, బూరగ కాలు మొదలగువాటిని వైపుతచే తురుగునట్టి సమృద్ధమైన బోధకరాజము "హై డ్రో సల్" ఒక్కటియే. జబ్బుగా నున్న భాగమునందును భాగము, అసాధ్యమును పార దోలి సదరు భాగమును వృదువుగా చేయును. తరువాత స్ఫూర్తిచేయుటకు, ట్రెకింగ్ మోత పోవుటకు, సాధారణముగా నడచుటకు మున్నగువాటికి సాధ్యముగా నుండును. ఇతరబాధకమైట్రియ, క్లెస్ట్రోసంబంధమైట్రియ, చికిత్సల కంటెను ఈ స్వభావికమైట్రియ, క్లెస్ట్రోసమృద్ధమైట్రియ, మలభమైట్రియ చికిత్సకలన అల్టియోల్, ఆర్బిటిస్ మైన గుణ మగువడును. ఈ చికిత్స సమయముందు మీరు మీ మామూలు పనులను మానవలసినది లేదు. గుణము లేదని బుజువుచేసిన మీరు చెల్లించిన వైతము వాఫరు పంపిచేసు బడును. ఈ విషయములు తెలుపు పుస్తకము ఇనాముగా పంపుచును. 2 బోధకములు బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 8. 3 బోధకములు బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 10. (ఇది పూర్తి చికిత్సకు కావలసిన బోధకము) పోస్టుభిర్యులు ప్రత్యేకము.

ఈ బోధకమును వాడుటచే ఆరోగ్యము చెందినట్టి వారి వాడుకయుములు ఈ క్రింద తెలుపబడినవి:- క్యాన్సర్ డిప్లూ, ఫింగ్ లాస్, హెచ్, హెచ్. డి వైబ్రేషన్ గవర్నమెంటు (డెక్లూ) చార్లెస్ ఫిన్ ఎన్క్లెయర్, పి.హెచ్. సింగపూరు; మ-రా-రా-శ్రీ ఎస్. కే.ఎల్. అశ్వంగారు, వర్ధమం, నీడమంగళం; మ-రా-రా-శ్రీ ఎస్. కె. మూర్తి, కరుతి త్రిపుట, తంజావూరు.

A. CHATTERJEE & CO.,

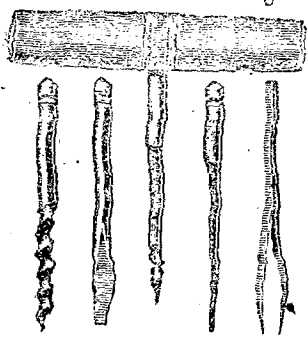
THE RELIANCE RESEARCH LABORATORY.

27, College Street Market, 2nd Store, Calcutta.

Telegrams—Remedies Calcutta.

తక్కువధర ఒక నుచుపైన మెటల్ కేసులోనున్నది
అందమైన జర్నల్ ఆయుధములు

ఈ పటములో తెలుపబడిన కొరముల్లు అందరికీని చాల ఉపయోగకరము. కేబుల్ యిముడును. చాల అందము గాను నునువుగాను యుండును. 1 కి ధర రూ. 1-4-0. 12 కి ధర రూ. 12-0-0. 144 కి ధర రూ. 108-0-0. ఎ. పి. చార్జి నేటు.

Simplex Trading Co. Exporters & Importers G. T. MADRAS.

(ప్రాకు కొద్దిగానున్నది)

మహాత్మాగాంధీ మొదలగు

దేశీయ నాయకుల

బూడిద బొమ్మలు (Transfer Pictures)

పైజె 11 " x 7 1/2" ఒక వజన్ పీట్లు ధర రూ. 1-0-0.

1 గ్రాము పీట్లు రూ. 10-0-0

అందమైన కాదర్ పోస్టుకార్డులు 1 డజన్ ధర రూ. 3-0-0

ఎ. పి. చార్జి నేటు

చల్లారాంగైయానుచందు పాపు

వారు క్రొత్త జివి రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే ప్రాకుచేసి యున్నారు.

లోహరంగునందు సరిగ బుట్టాలు వేసినది, ఆకుపచ్చ, చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, బాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారాంగైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములనుపులతో అందముగ నుండు పాపు

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

కుమ్మ, బొల్లి, షియ, మధువే
హము, పురాణ నవాయి, సెగ,
మూర్ఖ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ
రోగము వక్షవాతము మొదలగు
నవి పూచీవెన కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదట నామ్మిచ్చుట.

ఆపురాపములగు ఓషధుల మహత్వములు పర్యత వాసు లగు కోడులు వర్గచాలక తెలియును. వారలే వాటిని వాడుదున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అసాధ్యములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

మాదగ్గననుండి బోధకము నేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యుభయ్యవచ్చును. అట్టివారు గుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము తుదిరచుచున్న సమృద్ధము పుట్టుక పూర్వముగాని సామ్యుభయ్య నియ్యనవసరములేదు. ఈ త్రవ ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయుటకును. అట్టివారికి బోధకములు వి. పి. గా పంపబడును. (3222)

వి. ఎమ్. రాజా.

పీఠాచయ్యకూలవాలయము } పీఠాచయ్యకూలకుసుమనమైన
విజయనగరం. } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

ముఖ్య గవనింపు (2943)

యోగ్యతాపత్రములు

(6) బెనారస్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాలు వారి బహుమూల్యనివారికి నాకు అత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చినది. ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకే నాకి నేను నా కృతజ్ఞతాపూర్వకమునకు వందనములు చేయుచున్నాను.

బాంబాయి

కె. బాన్ సన్,

28-8-20

8 మైల్స్ పింఛు డిస్ట్రిక్ట్ కలెక్టరు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహానుహములు, మేహ ప్లాడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లకొప్పలు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డ్రెస్సిల చాలును.

20 టు 30 డ్రెస్సి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

కూష్మాండ లేహ్యము.

అత్యద్భుతము, నిశాగ్రక, కాన్యతీత, మలబద్ధము, కడుపులో పంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డో చాలును. 30 టు 30 డ్రెస్సి రూ. 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

పి. జి. ఏ. లిండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(3851-4)

వెంకటేశ్వరస్వామి.

శ్రీ చాలగంగాధర తిలకుగారి

సహ్యకరతేజ

నృనాథ్య తిలకాచారములు

ప్రతి 1-కి రూ. 0-14-0.

వండిత తిలకాచారము మాత్రమే.

గారి జీవితము, వంజాయి అల్లి

ప్రతి 1-కి రూ. 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అందుబాటు.

322, ఎస్.కే. నేటు, బెన్ గుర్రు.

కొంబిలూనము:- వావిళ్ల, చుక్కానూరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2113-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యోగ్యతాచారము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము,

భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్ల పేక రిమానాలు విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో సూర్యునిగుట్ట, కరీరములేని తలకాయవేళ మొదలగునవి

భూమిపైన గజముయొక్కను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపు మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పోతము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన తెలివి వ్రాయబడి యున్నది.

ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా ఫేజిక్ చేయగలరని గాత్రంబి యిచ్చుచున్నాము దీనిని రూ. 4-0-0. రత్నకరుడు. పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, బెన్ గుర్రు.

అమృతాంజనము

వాయువునొప్పులకు వజ్రాయుధము

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

పంచభూత చిత్రము చిత్రానిన మోసము గలుగదు

లింగపుట మామ్రును,

శిశువు తగ్గించును

వాయువుపొట్ట బాపును,

దురదను తొలగించును

వాయువునొప్పుల బాధదోలును,

అమృతాంజనము

పొట్టపోగొట్టును,

పిండి తలనొప్పికి వర్తనపాదము

దెబ్బలు భేదించును

శేలు బాధను తీసివేయును

వాపుల చూపుమాపును

వేలకువేలు విక్రయము.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

కాచరాజీ గుర్తుల తామర తైలము తీట, గజ్జి చాల మంచిమందులతో తయారు చేయబడి
అనేక రోగములనుండి యున్న తామర నాటకైదు సారులు దీని రాచిన మాయమగును.

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

గుండ్రపోలుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము
నొమిచుచుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మోహినీ తైలము 5 తు|| నూనెగల సీ|| 1-కి 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

ఇది మనోహరిత్రయము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీ డల్లు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖసద్ర
విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరల మోహలావణ్యములకు ప్రాచుర్య కురులను బెంచి కాపాడును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక, మదరాసు.

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దున్నెంతో ఈడి రాకమునకే క్వరకడుడు.
ఈడికప్పుడు వెంటుకలు వెట్టెయెడల వెంటుకలు పొడవవును.

అందమైన రాలిపోకుండ.

నీడ

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదటి వెంటుక.

ఇది విజయపు బేరమునది.

వెంటుకలు పట్టి తొగ మున్ను, తొగ మున్ను మున్నును,
యెడల విజయము.

వెంటుకలు పట్టి తొగ మున్ను, తొగ మున్ను మున్నును,
యెడల విజయము.

ఈ రోజునకే దీనిని పరిక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు పట్టి తొగ మున్ను, తొగ మున్ను మున్నును,
యెడల విజయము.

కామినీయా తలనొప్పి నివృత్తి కర్మోత్సాహమున కేయును.

వెంటుకలు పట్టి తొగ మున్ను, తొగ మున్ను మున్నును,
యెడల విజయము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద వెంటుకలు పట్టి తొగ మున్ను,
యెడల విజయము.

ఇది మంచి లక్షణముగా గుర్తించుకొనుట. ఎ.కె.ఎ.ము

కామినీయా నూనె తొగ మున్ను, తొగ మున్ను మున్నును,
యెడల విజయము.

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

155 కామ్యూనిటీ, బొంబాయి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం. స్థాపితము.

పాదాశీను, బొంబాయి.

మా నెతరు:— హెచ్. ఎడ్విన్ కోన్స్టన్.

ఫస్టును యా 5,46,00,000 రైగాన యున్నది
1920-వ సంవత్సరము వంద

వరదండీ 91,06,838.0.11

ఇక్కులు జరుగు చున్న అమ్మా

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,596.11-3

ఈ నెతరుకంటే ఇక్కుడు పాలి

చార్టుకు బాన్టీగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున కనిపేయుటకు ఏజెంట్లు
కావలయును. వారు అనుభవ కోటారగ నుండి
పలయును. ధరానత్తు కల్పించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస
మునకు వ్రాసుడు. 67

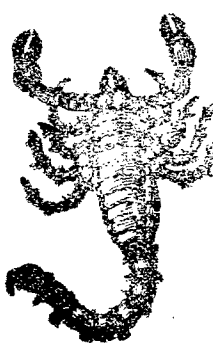
Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras.

భయపడవద్దు

తెలుగులైన తెలుగులు ఈ
కొవడము వాడిన విషమును
తినకయును. బుడ్డి 1-కి వెల
ర 0.8-0. 1 బుడ్డి మొదల
8 బుడ్డవరకు పోస్తే 0.8-0
య 4.8-0 మనోయాధున కేసి
వారికి 1 దబబుడ్డు పోస్తే
లేకుండ పంపబడును.

మనోవాతము, సిక్కు, ముస్లిము
మీ యము, మూలము, అది
మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగునాటి కన్నిటికి
నమ్మకమైన యోగ్యములు గలవు.
కామినీయానుకు వ్రాసినచో ఇహముగా పంపెదము.
మీకు గల బాధలను వ్రాసి నుంచి యోగ్యమును
జూయదు. (119-980)
Telegrams: Rajvald Sri Bamanasji Kaviraj
Rajvald 152, Harrison Road,
Calcutta. CALCUTTA.

పుటల 180 పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతసుఖమును పొం
దుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుస
రించుటవలననే కలుచున్నది.

ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును
కలగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఆయుర్వి
ద్ధిని ఇప్పించును.

ఈ పుస్తకము ఇహముగా నీయబడును.
పోస్టుచార్జియు మేము భరించి పంపెదము.
నెంటుకే వ్రాయుడు.

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆతంక. నిగ్రహ ఔషధాలయము.

26. బ్రాడ్వే, మద్రాసు